

อัครลักษณ์คนใต้ในเมืองกรุง

โดย

นายวุฒิชัย กชสิทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

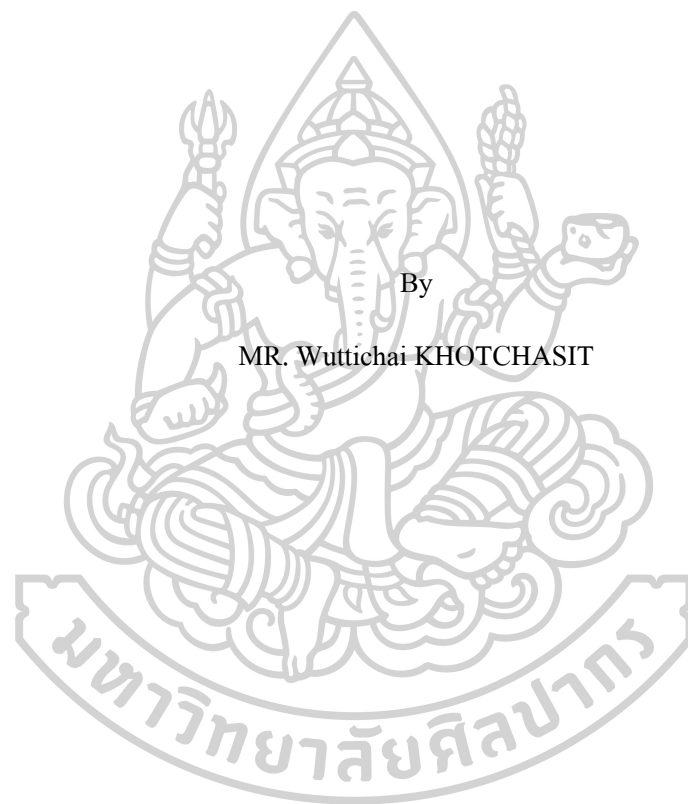
อัตลักษณ์คนใต้ในเมืองกรุง

โดย
นายวุฒิชัย คชสิทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท
มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

THE IDENTITY OF SOUTHERN PEOPLE IN BANGKOK

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for Master of Fine Arts VISUAL ARTS

Silpakorn University

Academic Year 2022

Copyright of Silpakorn University

61002206 : Major VISUAL ARTS

Keyword : Identity of southern, Shadow play, Sculpture idol

MR. Wuttichai KHOTCHASIT : The identity of southern people in Bangkok Thesis
advisor : Associate Professor Teerapon Hosanga, Ph.D.

“Southern identity in the city” originates from the problem of Southerners migrating from the same area where they have the same culture with them. The Southern identity, which has a local culture when living in a new and different environment from mainstream culture, results in alienation. An interesting issue is how much Southerners migrate to live in an urban environment with mainstream culture and whether it still shows local culture. The researcher questioned the presentation of Southern identity in the form of a representation mixed with a form of mainstream culture in the urban context in terms of fashion, and clothing that reflects people's values in urban society.

The aims and objectives of this creative work are as follows: 1. To create sculptures that use the principles of combining shadow play with realistic art based on anatomy to portray the traditional image of southerners who are overwhelmed by mainstream culture. 2. To create sculptures that portray the appearance of southerners who blend international characteristics to connect and be accepted in mainstream culture. the native land of the southern generation.

The researcher saw that works of art served as a communication tool that reflected the form and process of presenting the identity of Southerners who used the local style as a medium in creating a smooth identity. The flow changes according to the context of the environment in which there are factors of mainstream culture overlaid. But the southern person reflected from the inside of the spirit, the roots still have not disappeared, but instead used as a tool that was used to create the identity and always presented with pride.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้ศึกษาขอน้อมรำลึกถึงพระคุณบิดา มารดา และครอบครัว ที่คอยให้คำปรึกษาสนับสนุนในเรื่องต่างๆอีกทั้งยังเป็นแรงใจให้แก่ผู้ศึกษาตลอดมา ขอกราบขอบพระคุณครูบาอาจารย์ผู้อบรมสั่งสอนให้คำปรึกษาทั้งด้านการเรียน การทำงานและการใช้ชีวิต โดยเฉพาะ อาจารย์ดร. ชีรพล หอสง่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ที่คอยให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทางที่ดีในการพัฒนาผลงานศิลปะตลอดการสร้างสรรคัวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณคณะกรรมการประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่มอบทุนการศึกษา มอบความรู้ มอบโอกาสในการหาความรู้ใหม่ๆ

ขอขอบคุณพี่ๆเพื่อนๆปริญญาโทโดยเฉพาะพี่วเรศ คุณาเจริญทรัพย์ ที่ทั้งแนะนำความคิดและช่วยเหลือในเรื่องกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน ขอขอบคุณน้องๆ ปริญญาตรี ภาควิชาประติมากรรม คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ทุกๆท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือและสุดท้ายขอขอบคุณเพื่อนๆจากศิลปหัตถกรรมกับลาดกระบังทุกๆท่านที่ให้คำแนะนำ อีกทั้งคอยให้ทั้งแรงกายกับแรงใจในการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว

สุดท้ายนี้ผู้ศึกษาขอขอบคุณแหล่งเรียนรู้ แหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้ศึกษาได้นำมาใช้ในการศึกษาและเป็นข้อมูลอ้างอิง

นาย วุฒิชัย คชสิทธิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	2
1.2 ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	6
1.3 สมมุติฐานของการศึกษา.....	6
1.3.1 สมมุติฐานด้านความคิด	6
1.3.2 สมมุติฐานด้านรูปแบบ	6
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	7
1.4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่.....	7
1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา.....	7
1.4.3 ขอบเขตด้านรูปแบบและเทคนิค.....	8
1.5 ขั้นตอนของการศึกษา.....	8
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
1.7 แหล่งข้อมูล.....	9
1.8 อุปกรณ์ที่ใช้ในการค้นคว้า.....	9
บทที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์.....	2

2.1 งานวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้อง.....	12
2.1.1. งานวิจัยเรื่อง วิถีชีวิตของผู้ย้ายชาวใต้ในกรุงเทพมหานคร	12
2.1.2. งานวิจัยเรื่อง การสื่อสารภาพลักษณ์ความเป็นคนใต้ในสื่อมิวสิควิดีโอของศิลปินค่าย อาร์อาร์สยาม	13
2.1.3. งานวิจัยเรื่อง การสร้างอัตลักษณ์คนใต้ผ่านหนังตะลุง.....	14
2.2. แนวคิดและทฤษฎี.....	16
2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์	16
2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับภาพตัวแทน	17
2.2.4 แนวคิดเกี่ยวกับสื่อรูปแบบศิลปะ.....	22
ศิลปะพื้นบ้าน	22
2.3 ข้อมูลศึกษา.....	23
2.3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับหนังตะลุง.....	23
2.3.2 การสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นคนใต้ในสื่อบันเทิง.....	35
ข่าวงานวันสารทเดือนสิบที่แฟลตคลองจั่น	40
ข้อมูลภาคสนาม.....	42
การลงสำรวจพื้นที่บริเวณแฟลตคลองจั่น	42
2.4 ศิลปินศึกษา	46
2.4.1 Yinka Shonibar	46
2.4.2 นาวิณ ลาวัลย์ชัยกุล	49
2.4.3 เฮอร์ โด โนะ (Heri Dono).....	52
บทที่ 3 กระบวนการและองค์ประกอบในการสร้างสรรค์	57
3.1 ช่วงวิวิธวิทยาและการประมวลผลทางความคิด	57
3.2 ฐานข้อมูลในการสร้างสรรค์.....	58
3.3 ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลกรณีศึกษา.....	58

3.3.1 การแสดงอัตลักษณ์คนได้ในสื่อบันเทิง	58
3.3.2 อิทธิตด้านรูปแบบจากหนังตะลุง	60
แนวทางการสร้างผลงานวิทยานิพนธ์ขั้นที่ 1	62
แนวทางการสร้างผลงานวิทยานิพนธ์ขั้นที่ 2	66
แนวทางการสร้างผลงานวิทยานิพนธ์ขั้นที่ 3	70
บทที่ 4 ผลงานวิทยานิพนธ์และการวิเคราะห์ผลงาน	73
บทวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ขั้นที่ 1	75
บทวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ขั้นที่ 2	79
บทวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ขั้นที่ 3	83
บทที่ 5 สรุปผลการสร้างสรรค์	85
ข้อเสนอแนะ	86
รายการอ้างอิง	87
ประวัติผู้เขียน	91

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 สรุปข้อมูลงานวิจัยเรื่อง การสื่อสารภาพลักษณ์ความเป็นคนได้ในสื่อมีสื่อกวีติโอของศิลปินค่ายอาร์อาร์สยาม.....	14
ตารางที่ 2 สรุปข้อมูลงานวิจัยเรื่อง การสร้างอัตลักษณ์คนได้ผ่านหนังตะลุง.....	15
ตารางที่ 3 ตารางสรุปกรอบแนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์.....	17
ตารางที่ 4 สรุปกรอบแนวคิดเกี่ยวกับภาพตัวแทน.....	19
ตารางที่ 5 สรุปข้อมูลหนังตะลุง.....	33
ตารางที่ 6 เปรียบเทียบการนำเสนอภาพคนในรูปแบบของกายวิภาคและศิลปะพื้นบ้าน.....	34
ตารางที่ 7 เปรียบเทียบการนำเสนอภาพลักษณ์ของศิลปินปาววียุกก่อนและหลัง.....	36
ตารางที่ 8 สรุปข้อมูลคนได้ในสื่อบันเทิง.....	40
ตารางที่ 9 รูปแบบและเนื้อหาที่พบในการศึกษาค้นได้ในพื้นที่แพลตฟอร์มจัน.....	45
ตารางที่ 10 ข้อมูลของศิลปิน ยืนก้า ชนิแบร์.....	48
ตารางที่ 11 ข้อมูลของศิลปินนาวิน นาวิน ลาวัลย์ชัยกุล.....	51
ตารางที่ 12 ข้อมูลของศิลปิน เฮอร์ โดโนะ.....	54

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ภาพของร่างกายมนุษย์แบบกายวิภาค	20
ภาพที่ 2 ภาพจอโรงหนังตะลุง.....	24
ภาพที่ 3 ภาพตัวหนังตะลุงแต่ละประเภท	24
ภาพที่ 4 ภาพตัวตลกหนังตะลุง.....	26
ภาพที่ 5 ภาพรูปตัวหนังตะลุงที่มีปรับเปลี่ยนตามยุคสมัย.....	27
ภาพที่ 6 รูปปั้นตัวหนังตะลุงที่ปั้มลุงเท่ง.....	27
ภาพที่ 7 ภาพการนำตัวหนังตะลุงไปใช้ในทางการเมือง	28
ภาพที่ 8 ภาพปกอัลบั้มเพลง	28
ภาพที่ 9 ประติมากรรมรูปปั้นอนุสาวรีย์ทวดเท่ง	30
ภาพที่ 10 ภาพบ่าววีช่วงแรกของการเป็นศิลปิน	35
ภาพที่ 11 ภาพปกอัลบั้มเพลง บ่าววี 7.....	35
ภาพที่ 12 ภาพปกเพลงชายผ้าหน้าราม ศิลปิน เจียวไรย์.....	37
ภาพที่ 13 ภาพหนุ่มไต้ในมิวสิกเพลงเพลงเพลงพ่อนุ่นของศิลปินเดช อิศระ	38
ภาพที่ 14 ภาพช่างงานบุญเดือนสิบที่แฟลตคลองจั่น	41
ภาพที่ 15 ภาพร้านข้าวแกงไต้ที่แฟลตคลองจั่น	42
ภาพที่ 16 ภาพร้านขายวัตถุดิบอาหารไต้ที่แฟลตคลองจั่น	42
ภาพที่ 17 ภาพการแต่งกายแบบมีผ้าแดงคาดเอว.....	43
ภาพที่ 18 ภาพของศิลปินยีนก้า ชนีแบร์	46
ภาพที่ 19 Hybrid Sculpture (Pan), 2021.....	47
ภาพที่ 20 How to Blow Up Two Heads at Once (Ladies). 2006	47
ภาพที่ 21 ภาพของศิลปินนาวิน ลาวัลย์ชัยกุล	49

ภาพที่ 22 ภาพผลงานบางส่วนของนิทรรศการแยกไปใครมา	50
ภาพที่ 23 Navin Rawanchaikul, Another Day In Sydney, 2008, acrylic on canvas, 135 x 270 cm.	50
ภาพที่ 24 ภาพของศิลปินเฮริ โด โนะ (Heri Dono)	52
ภาพที่ 25 Trojan Horse, similar to Heri Dono’s work, Trojan Cow, in the Venice Biennale, 2003	53
ภาพที่ 26 แผนภูมิกรอบความคิดของการสร้างสรรค์.....	56
ภาพที่ 27 ภาพของศิลปินปาววี	58
ภาพที่ 28 ภาพนักร้องทรงกรด ภา-มา.....	58
ภาพที่ 29 ภาพจากเพลงขายผ้าหน้ารามศิลปินเจียวไรซ์	59
ภาพที่ 30 ภาพตัวละครรูปหนังตะลุง.....	60
ภาพที่ 31 ประติมากรรมรูปปั้นรูปตัวหนังตะลุง.....	61
ภาพที่ 32 ภาพจอแสดงหนังตะลุง.....	63
ภาพที่ 33 ภาพตัวพระรูปหนังตะลุง.....	63
ภาพที่ 34 อาจารย์ไข่มาลีฮวนน่า.....	63
ภาพที่ 35 ภาพศิลปินปาววี.....	63
ภาพที่ 36 ภาพแบบร่างผลงานชิ้นที่ 1 (การหาความเป็นไปได้ทางรูปทรง)	64
ภาพที่ 37 ภาพแบบร่างผลงานชิ้นที่ 1 (ความเป็นไปในรูปแบบการนำเสนอ).....	65
ภาพที่ 38 ภาพตัวรูปหนังตะลุง	66
ภาพที่ 39 ภาพกายวิภาคมนุษย์.....	66
ภาพที่ 40 ภาพปูนปั้นตัวรูปหนังตะลุง	66
ภาพที่ 41 ภาพแบบร่างการหาความเป็นไปได้ของการผสมรูปทรงตัวหนังตะลุงกับรูปทรงคน	67
ภาพที่ 42 ภาพร่างแนวคิดของรูปทรงคนกับรูปทรงของการแต่งกาย	68
ภาพที่ 43 ภาพร่างรูปทรงคนกับรูปทรงของการแต่งกาย	68

ภาพที่ 44 ภาพร่างแนวคิดความเป็นไปได้ในการนำเสนอผลงาน	69
ภาพที่ 45 ภาพหนุ่มกริวดยงที่ตั้งในสื่อออนไลน์	70
ภาพที่ 46 ภาพมีมที่ใช้ตัวรูปหนังตะลุง.....	70
ภาพที่ 47 ภาพแบบร่างการหาความเป็นไปได้ในการผสมรูปทรงของผลงานชิ้นที่ 3	71
ภาพที่ 48 ภาพแบบร่างการหาความเป็นไปได้ของรูปแบบการนำเสนอผลงาน	72
ภาพที่ 49 ภาพผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1.....	73
ภาพที่ 50 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1.....	74
ภาพที่ 51 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1.....	74
ภาพที่ 52 ภาพผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2.....	77
ภาพที่ 53 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2.....	78
ภาพที่ 54 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2.....	78
ภาพที่ 55 ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3.....	81
ภาพที่ 56 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3.....	82
ภาพที่ 57 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3.....	82

บทที่ 1

บทนำ

การย้ายถิ่นฐานเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมโลกมีมาตั้งแต่อดีตจนถึงยุคสมัยปัจจุบัน เป็นกระบวนการทางสังคมที่ควบคู่ไปกับการวิวัฒนาการของมนุษย์ มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ สถาบันครอบครัวและความสัมพันธ์ของคนในสังคม การย้ายถิ่นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเพราะความแตกต่างในด้านเศรษฐกิจและสังคมระหว่างเขตเมืองกับเขตชนบทเมืองใหญ่จะมีแรงดึงดูดสูงในการดึงให้ประชากรอพยพจากชนบทเข้าสู่เมืองมีอยู่ 2 สาเหตุหลักด้วยกันคือปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและการศึกษา¹ สังคมหนึ่งประกอบไปด้วยผู้คนจากหลากหลายแหล่งที่มีความแตกต่างกันในวิถีของการดำรงวิถีชีวิตที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้ย้ายถิ่นและสังคมของพื้นที่ใหม่

การย้ายถิ่นจากชนบทเข้าสู่เมืองสร้างปัญหาแก่ผู้คนที่อาศัยภายในพื้นที่สังคมเดียวกัน ทั้งผู้ที่อาศัยอยู่เดิมและที่ย้ายเข้ามาอาศัยใหม่ด้วย สิ่งที่ย้ายถิ่นต้องเผชิญคือการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตจากภูมิลำเนาเดิมมาใช้ชีวิตในสถานที่ใหม่ในสังคมเมือง ผู้ย้ายถิ่นต้องหากระบวนการปรับตัว ผสมกลมกลืนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ การปรับตัวของผู้ย้ายถิ่นยังเป็นเครื่องมือในการกระจายของวัฒนธรรมสะท้อนผ่านทางรูปแบบการดำเนินชีวิต ทำให้เกิดการผสมผสานในสังคมและส่งผลให้ค่อยๆเกิดเป็นความหลากหลายของวัฒนธรรม

ผู้ย้ายถิ่นที่เข้ามาอาศัยอยู่ในเมืองส่วนใหญ่มีพื้นเพมาจากพื้นที่สังคมชนบทมีวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับถิ่นที่อยู่อาศัยเดิมแม้จะทิ้งถิ่นฐานเดิมมาแต่ก็ไม่ได้ทิ้งวิถีชีวิตแบบเดิมไปเสียทีเดียว สิ่งนี้สะท้อนถึงความผูกพันทางวัฒนธรรมของผู้ย้ายถิ่นจากภูมิลำเนาเดียวกันที่มีความเหมือนกันในภูมิหลังทั้งเรื่องของภาษา อาหาร และประเพณีต่างๆรวมทั้งความต้องการดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของสังคมดั้งเดิมที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันในครอบครัวการร่วมมือกันในหมู่เพื่อนบ้านที่มีความผูกพันกัน²

¹ สนิท สมัครการ, การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมกับการพัฒนาการของสังคม, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2546) 129-130.

² พิรนุช ถนอมพล, วิถีชีวิตและภาวะสุขภาพของผู้ย้ายถิ่นที่ประกอบอาชีพขับรถแท็กซี่ในกรุงเทพมหานคร (กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัยมหิดล, 2543)

การที่ผู้ย้ายถิ่นอยู่กับวิถีชีวิตแบบเดิมๆ แม้สิ่งแวดล้อมทางกายภาพจะเปลี่ยนไปนั้นสะท้อนให้เห็นได้จากการเลือกที่อยู่อาศัยของผู้ย้ายถิ่นจากชนบทในกรุงเทพมหานครและเมืองใหญ่อื่นๆ ดังเช่น ผู้ย้ายถิ่นจากภาคใต้ที่ยังคงดำเนินชีวิตแบบ “คนใต้” อย่างเหนียวแน่นส่วนใหญ่ใช้ภาษาใต้ในการพูดคุยสื่อสารกับคนใต้ด้วยกัน กว่าครึ่งรับประทานอาหารใต้ในชีวิตประจำวันและส่วนใหญ่ฟังเพลงลูกทุ่งใต้เป็นประจำทุกสัปดาห์นอกจากนี้ส่วนใหญ่ยังคงมีการปฏิสังสรรค์ทางสังคมกับญาติพี่น้องและคนจากภูมิลำเนาเดิมที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและมีเพื่อนสนิทเป็นคนใต้

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“คนใต้” เป็นกลุ่มคนหนึ่งที่มีการย้ายถิ่นเข้ามาอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และเมืองใหญ่อื่นๆ เมื่อแรกเริ่มการย้ายถิ่นฐานต้องเจอกับสภาพแวดล้อมบริบทของสังคมพื้นที่ใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิมส่งผลให้เกิดอาการความรู้สึกของความกลัว ความไม่มั่นใจ การไม่มีตัวตน และไม่มีความรู้สึกเชื่อมโยงกับพื้นที่ใหม่ จึงมีการปรับตัวเกิดเป็นกระบวนการสร้างตัวตนขึ้นมาเพื่อแสดงความเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มนั้นๆทั้งในด้านที่ตนเองสร้างขึ้น และการปรับเปลี่ยนไปตามปัจจัยของสภาพแวดล้อมบริบทของพื้นที่เป็นตัวกำหนด อัตลักษณ์ความเป็นคนใต้คือสิ่งที่สามารถบ่งบอกถึงวัฒนธรรมคนใต้ ไม่ว่าจะเป็น ภาษา อาหาร การแต่งกาย ศิลปะการแสดง และรวมไปถึงศิลปะวัตถุ เป็นต้น

อัตลักษณ์เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นทั้งในรูปแบบตัวเองสร้างและคนอื่นสร้างมีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางสังคม การศึกษาคนใต้ที่ย้ายถิ่นในกรุงเทพมหานครนี้มีความเกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์มีความน่าสนใจว่าพวกเขาเหล่านั้นจะการมีสื่อสารที่เป็นการแสดงอัตลักษณ์อย่างไรมีกลวิธีแบบไหน เพราะเมื่อก้าวถึงคนใต้การรับรู้ของคนทั่วไปมักจะเข้าใจว่าเป็นคนแข็งกร้าวตรงไปตรงมาเชื่อมั่นในตนเองสูงมีนิสัยนักเลงมีความสนใจเรื่องการเมืองมาก เป็นต้น ซึ่งเป็นการรับรู้ผ่านการสร้างภาพตัวแทน (Representation) หรือการถูกเหมารวม (stereotype)⁴

การจะเข้าใจอัตลักษณ์ของคนใต้ย้ายถิ่นนั้นไม่สามารถที่จะศึกษาแค่ตัวบุคคลอย่างเดียวได้ ต้องศึกษาบริบทแวดล้อมรอบตัวบุคคลนั้นด้วยเพื่อที่จะได้เข้าใจตัวอัตลักษณ์ของของความเป็นคน

³ เยาวรัตน์ ชินภาส, “วิถีชีวิตของผู้ย้ายถิ่นชาวใต้ในกรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์หลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล (สังคมวิทยา) คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542), 112-113.

⁴ อาคม เดชทองคำ, หัวเชื้อกวีชน (กรุงเทพฯ:สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2543)

ได้ย้ายถิ่นได้อย่างครบถ้วน การนำเสนออัตลักษณ์ความเป็นคนไต้หวันสามารถแสดงออกได้ในหลายรูปแบบ เช่น รูปร่างหน้าตา การพูดจาสำเนียงท้องถิ่น อาหารไต้หวันที่มีรสจัด การแต่งกายแนวเพื่อชีวิต ศิลปะการแสดงท้องถิ่น และหนังตะลุงก็เป็นสื่ออย่างหนึ่งที่มีมีการหยิบยกมาใช้นำเสนอ หนังตะลุงถือว่าเป็นสื่อพื้นบ้านที่อยู่คู่กับภาคใต้และเป็นที่ยึดกันดีในฐานะที่เป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมภาคใต้ที่สามารถสะท้อนถึงวิถีชีวิตของคนใต้ได้อย่างแท้จริง⁵

หนังตะลุง เป็นศิลปะพื้นบ้านอย่างหนึ่งที่มีความผูกพันกับวิถีชีวิตคนใต้มาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะชาวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ประกอบไปด้วยจังหวัดสงขลา จังหวัดพัทลุงและจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่พบว่าบริเวณลุ่มน้ำแห่งนี้เป็นที่ถิ่นกำเนิดของนายหนังตะลุงจำนวนมากตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน หนังตะลุงมีบทบาทหน้าที่สำคัญในหลายๆด้าน เป็นสถาบันทางสังคมที่ทำหน้าที่กล่อมเกลாதงสังคมและการเมืองให้กับคนใต้ โดยเฉพาะชาวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาในแทบจะทุกเรื่อง ทั้งให้ความบันเทิงเสริมสร้างประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น และสร้างจิตสำนึกปลูกฝังค่านิยมให้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับวิถีชีวิตชาวปักษ์ใต้มาอย่างต่อเนื่อง

สาเหตุที่ทำให้คนทั่วไปนึกถึงภาคใต้และคนใต้เมื่อกล่าวถึงหนังตะลุงคือความเชื่อมโยงกันระหว่างหนังตะลุงกับอัตลักษณ์ของคนใต้ ดังคำกล่าวที่ว่า “หนังตะลุงเป็นศิลปะการแสดงพื้นเมืองภาคใต้ที่เป็นเอกลักษณ์และสะท้อนอัตลักษณ์ของความเป็นคนใต้มาช้านานนับร้อยปี”⁶ หนังตะลุงเป็นการเล่าเรื่องผ่านเงาของตัวหนัง ดำเนินเรื่องด้วยบทกลอนสำเนียงท้องถิ่นทั้งยังแทรกบทสนทนา หนังตะลุงเป็นสื่อที่มีการนำเสนอมาหลายยุคหลายสมัยหลากหลายรูปแบบทั้งที่เป็นในลักษณะของการละเล่นในรูปแบบของมโหรีสพ การใช้เป็นสัญลักษณ์แสดงความเป็นตัวแทน (Idol) เช่น การใช้ตัวหนังตะลุงแทนตัวบุคคลในบทเพลงของนักร้องใต้ ใช้ภาพหรือรูปปั้นตัวตลกของหนังตะลุงในการตกแต่งตามร้านอาหารและสถานเอนกนันทนาการ เป็นต้น

เป็นที่น่าสนใจว่ารูปสัญลักษณ์ของตัวหนังตะลุงมักเป็นสิ่งที่หยิบยกมาผลิตซ้ำตลอดจนกลายเป็นรูปสัญลักษณ์ที่รับรู้ร่วมกันในการเป็นภาพแทนคนใต้มีรูปแบบการใช้ที่แตกต่างกัน กระนั้นทั้งหมดทั้งมวลมีเป้าหมายเพื่อแสดงให้เห็นถึงการมีตัวตนคนใต้ในพื้นที่อาศัยใหม่ จาก

⁵ ชวน เพชรแก้ว, *หนังตะลุงในประเทศไทย* (สุราษฎร์ธานี: สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 2546)

⁶ จรุง หนูทอง, “การปรับตัวของหนังตะลุง ในสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลง”, *รัฐมิถุ* 37, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2559): 41.

ประเด็นดังกล่าวทำให้เห็นได้ว่าคิ้วหน้าตาคงมีสถานะเป็นรูปตัวแทนที่มีความเชื่อมโยงกับคนได้ในด้านของกายภาพมีรูปร่างหน้าตาที่เลียนแบบมาจากชาวบ้านท้องถิ่นในชุมชน ด้านเนื้อหาประวัติความเป็นมามีลักษณะนิสัยจากการประกอบอาชีพ ค่านิยม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ถือเป็นเครื่องหมายอัตลักษณ์ (Identities Markers) ที่แสดงให้เห็นว่าฉันเป็นใครและเป็นแหล่งในการบันทึกสืบทอดรากเหง้าตัวตนและวัฒนธรรมของพื้นที่บ้านภาคใต้

วัฒนธรรมหมายถึงวิถีชีวิตและแบบแผนที่คนกลุ่มหนึ่งใช้ร่วมกันคนต่างกลุ่มก็ต่างมีวิถีชีวิตและต่างพฤติกรรม⁷ วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มียุทธพลต่อรูปแบบของการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมที่ประกอบไปด้วย วัฒนธรรมหลัก วัฒนธรรมรอง และวัฒนธรรมสากล วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่งเพราะวัฒนธรรมจะเปลี่ยนแปลงไปตามกระบวนการต่างๆ ที่เข้ามากระทบ การที่วัฒนธรรมจะเปลี่ยนแปลงไปในด้านใดก็ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมของสังคมนั้นๆ ได้เปิดรับสิ่งแปลกใหม่ที่เข้ามากระทบได้มากน้อยเพียงใดหรือจะปิดกั้นไม่ยอมรับและปล่อยให้วัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไปเองอย่างช้าๆ

วัฒนธรรมกระแสหลักในสังคมคือรูปแบบวิถีชีวิตแบบมีนัยยะมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตที่คนส่วนใหญ่ในสังคมให้การยอมรับ อิทธิพลของวัฒนธรรมกระแสหลักมักจะแสดงผ่านรูปแบบของภาพแฟชั่น ลักษณะการแต่งตัว โฆษณา หนังสือพิมพ์ สื่อทีวี และปัจจุบันในยุคที่สื่อมีรูปแบบออนไลน์ต่างๆ ได้เข้ามามีบทบาทและกลายเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตประจำวันส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงทางสังคม ก่อให้เกิดลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไป แบ่งได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ คือ 1. วัฒนธรรมรวมตัว (Cultural Homogenization) เนื่องจากโลกาภิวัตน์นำมาซึ่งมาตรฐานการยอมรับในระดับสากลจนเกิดการบีบบังคับให้วัฒนธรรมที่ด้อยกว่าเปลี่ยนแปลงหรือลอกเลียนวัฒนธรรมที่เหนือกว่าในช่วงเวลานั้นด้วยความเต็มใจ 2. วัฒนธรรมแตกตัว (Cultural Heterogenization) เป็นผลมาจากความคิด ความรู้สึกและความเชื่อที่แปลกแยกระหว่างวัฒนธรรมจนยากที่จะประสานเข้าหากันได้ เพราะต่างฝ่ายต่างพยายามสร้างไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตนเอง

⁷ สราณี เวศยาสิรินทร์, “การสร้างอัตลักษณ์คนใต้ผ่านหน้าตาคง” (ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2561), 33.

⁸ สุภาภรณ์ จันทวานิช, *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ*, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2533), 11.

⁹ รินบุญ นุชน้อมบุญ, “ปรากฏการณ์ไอดอลในประเทศไทย : การสร้างสรรค์ภาพลักษณ์กับ เครื่องแต่งกายสู่การประกอบสร้างตัวตนในสื่อใหม่”, *นวัตกรรมสื่อสารสังคม* 8, 1 (มกราคม - มิถุนายน 2563): 131-132.

3. วัฒนธรรมลูกผสม (Cultural Hybridization) เป็นการผสมผสานกลมกลืนจนยากที่จะแยกส่วนใดส่วนหนึ่งออกจากกันได้

จากข้อมูลข้างต้นเป็นที่น่าสนใจว่าอัตลักษณ์ความเป็นได้ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นเมื่อมาอยู่บนพื้นที่สภาพแวดล้อมใหม่ที่มีความแตกต่าง ทั้งยังมีวัฒนธรรมกระแสหลักกดทับจึงส่งผลให้มีแปลกแยก ในแง่นี้ผู้ศึกษาตั้งข้อสังเกตว่าการย้ายถิ่นฐานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนั้นมีการปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย ในการที่จะศึกษาการย้ายถิ่นในปัจจุบันจึงไม่ใช่เพียงการมองปรากฏการณ์การอพยพของผู้คนที่เคลื่อนย้ายจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง แต่ประเด็นที่น่าสนใจคือผู้ย้ายถิ่นใช้ชีวิตเข้ากับสภาพแวดล้อมเมืองและวัฒนธรรมกระแสหลักมากน้อยแค่ไหน ผู้ย้ายถิ่นยังคงแสดงวัฒนธรรมท้องถิ่นอยู่หรือไม่มีความสำคัญต่อชีวิตของผู้ย้ายถิ่นอย่างไร จึงทำให้เล็งเห็นว่าเป็นโจทย์ที่มีความน่าสนใจและมีความสำคัญในการศึกษาครั้งนี้

จากข้อสังเกตผู้ศึกษาเห็นถึงประเด็น การนำเสนออัตลักษณ์ในรูปแบบของภาพตัวแทนที่มาจากภาพลักษณ์บุคคล และกลวิธีในการประกอบสร้างตัวตนของไอคอลลต่อยอดสู่กระแสความนิยมที่ได้รับการยอมรับ ดังนั้นในวิทยานิพนธ์นี้จึงจะศึกษาการนำเสนออัตลักษณ์คนได้ที่เป็นในรูปแบบของภาพแทนที่มีการผสมกับรูปแบบของวัฒนธรรมกระแสหลักในบริบทที่อยู่เมืองใหญ่ในเรื่องของแฟชั่นการแต่งกาย เสื้อผ้า ที่สะท้อนค่านิยมของคนในสังคมเมือง

ตัวรูปหนังตะลุงเป็นรูปแบบของสื่อศิลปะพื้นบ้านท้องถิ่นภาคใต้ที่มีการใช้นำเสนอเสมอมา มีความน่าสนใจคือรูปแบบการนำเสนอที่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบจากที่มีลักษณะ 2 มิติมา นำเสนอในรูปแบบประติมากรรม 3 มิติทำให้สถานะของรูปตัวหนังตะลุงที่เคยเป็นรูปลักษณะของตัวละครประกอบการแสดงมาเป็นสถานะวัตถุทางศิลปะที่การสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้คนในสังคมมากขึ้น มีบทบาทกับสังคมมากขึ้น ดังนั้นในการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมในวิทยานิพนธ์นี้ จึงศึกษาและใช้รูปแบบของศิลปะท้องถิ่นใต้หนังตะลุงเพื่อนำมาเป็นตัวสื่อของการนำเสนอภาพแทนอัตลักษณ์คนได้ย้ายถิ่นมาผสมกับวิธีการรูปแบบสากลที่สะท้อนให้เห็นการผสมผสานรวมกันของความหลากหลายทำให้มีการเข้าใจ และได้รับการยอมรับในขณะเดียวกันก็ยังคงเหลือความเป็นรากเหง้าท้องถิ่นที่มีความภาคภูมิใจอยู่

1.2 ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมที่ใช้หลักการผสมผสานรูปแบบหนังตะลุงกับศิลปะเหมือนจริงตามหลักกายวิภาคเพื่อแสดงภาพลักษณะดั้งเดิมของคนใต้ที่ถูกวัฒนธรรมกระแสหลักครอบทับ

2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมที่แสดงรูปลักษณะคนใต้ที่ผสมรูปลักษณะอย่างสากลเพื่อเชื่อมโยงและได้รับการยอมรับในวัฒนธรรมกระแสหลัก

3. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมที่สะท้อนความพยายามสร้างความภาคภูมิใจต่อรากเหง้าดั้งเดิมพื้นถิ่นใต้ของคนใต้รุ่นหลัง

1.3 สมมุติฐานของการศึกษา

ในการศึกษาและสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมในหัวข้อ อัตลักษณ์คนใต้ในเมืองกรุง ในครั้งนี้ผู้ศึกษามีสมมุติฐาน เชิงความคิดและรูปแบบดังนี้

1.3.1 สมมุติฐานด้านความคิด

นำเสนอศิลปะในรูปแบบภาพตัวแทนอัตลักษณ์ (Representation of identity) โดยใช้ลักษณะของหนังตะลุงมาสื่อเรื่องราวในเนื้อหาอัตลักษณ์คนใต้ย้ายถิ่นที่มีการยอมรับและปรับเปลี่ยนตัวตนด้านวิถีชีวิตการแสดงออกด้านการแต่งกายเพื่อให้เข้าไปอยู่ในสังคมเมืองได้พยายามแทรกซึมเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมกระแสหลัก

นำเสนอรูปแทนบรรพบุรุษที่สร้างสรรค์ให้เห็นสภาวะความเป็นเหมือนมนุษย์ ความผิดปกติ การขบขันความพิเศษผสมอยู่ในรูปลักษณะของมนุษย์เพื่อสื่อสารถึงสถานะที่เป็นรูปเคารพและรูปลักษณะที่เป็นแบบอย่างของคนใต้ที่แทรกตัวในวัฒนธรรมกระแสหลัก

1.3.2 สมมุติฐานด้านรูปแบบ

สร้างรูปแบบของภาพแทนบุคคลโดยใช้หลักการผสมผสานแบบหลักกายวิภาคของมนุษย์ ใช้การขบขันการเปลี่ยนรูปลักษณะเฉพาะบางส่วน ของสองรูปทรงทรงคือรูปทรงบุคคลกับรูปทรงของตัวหนังตะลุง

ใช้ภาพลักษณ์ (Image) รูปแบบการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายและการแต่งกายที่มีการผสมผสานระหว่างสองวัฒนธรรมนั้น คือวัฒนธรรมท้องถิ่นกับเครื่องแต่งกายรูปแบบวัฒนธรรมเมือง ใช้รูปแบบของบุคคลิกท่าทางเพื่อแสดงช่วงเวลาของยุคสมัย

ใช้หลักการการซ้อนทับกันของสองรูปร่างและรูปทรงที่ทำให้เกิดการรับรู้ถึงการมี 2 นัยยะ 2 ความรู้สึก เช่น การมี 2 ตัวคนใน 1 ร่าง ที่มีรูปลักษณ์ที่ถูกขบขัน ลดทอด สวมทับ สะท้อนรูปแบบการสร้างสรรค์ประติมากรรมรูปเคารพ

ใช้หลักการการสังเคราะห์รูปทรง (Synthesis form) รวมรูปทรงเข้าด้วยกัน

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

1.4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

- ศึกษาผู้ย้ายถิ่นที่เป็นคนใต้ที่ย้ายเข้ามาอาศัยและประกอบอาชีพในกรุงเทพมหานคร และพื้นที่เมืองใหญ่ เช่น แฟลตคลองจั่น มหาลัษรรมคำแรงและบริเวณใกล้เคียง เพราะเป็นแหล่งชุมชนคนใต้ขนาดใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครพื้นที่แห่งนี้ไม่เพียงแต่มีคนใต้จำนวนมากมาอาศัยอยู่เท่านั้น แต่ยังมีความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนของคนใต้เหล่านี้ในพื้นที่แฟลตคลองจั่น

- สื่อทีวี โซเชียลมีเดีย

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ด้านเนื้อหาเป็นการหาข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

- ศึกษารูปแบบการปรับตัวของคนใต้ที่ย้ายถิ่นโดยศึกษาจาก เอกสารงานวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต อัตลักษณ์ และศึกษาถึงมุมมองทัศนคติการแสดงออกของอัตลักษณ์ของคนใต้ที่ย้ายถิ่นที่แสดงผ่านกิจกรรมและผ่านศิลปะวัตถุ โดยศึกษาจากสื่อพื้นบ้านหนังตะลุง นักร้องได้ มิวสิควีดีโอ

- งานวิทยานิพนธ์ วิถีชีวิตของผู้ย้ายชาวใต้ในกรุงเทพมหานคร ของ เนาวรัตน์ ชินนภาส : คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- การสื่อสารภาพลักษณ์ความเป็นคนใต้ในสื่อมิวสิควีดีโอของศิลปินอาร์สยาม ของ เสริมศักดิ์ ขุนพล และ กิตติคุณ ฤทธิรัมย์ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

- การสร้างอัตลักษณ์คนได้ผ่านหนังตะลุง โดย ศราณี เวศยาสิรินทร์ ปรัชญาคุณฐิบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา

1.4.3 ขอบเขตด้านรูปแบบและเทคนิค

- ศึกษาจากผลงานศิลปะของศิลปินที่ทำงานเกี่ยวข้องกับแสดงของอัตลักษณ์ สนใจ
ความเป็นรากเหง้าตัวตนของตนเอง

- ศึกษาจากผลงานศิลปะของศิลปินที่ทำงานเกี่ยวข้องกับปรับเปลี่ยน ผสมผสานกัน
ของอัตลักษณ์

- ศึกษาจากรูปแบบศิลปะพื้นบ้านท้องถิ่นได้หนังตะลุง

- ศึกษารูปแบบของศิลปะแบบเหมือนจริงแบบหลักกายวิภาค

1.5 ขั้นตอนของการศึกษา

1. ใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากงานวิจัยภาคเอกสารและบทความต่างๆ ที่หาได้จาก
ห้องสมุด วารสาร อินเทอร์เน็ต และแยกออกเป็นแต่ละเรื่อง

2. ใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าจากการลงสำรวจพื้นที่ที่มีกลุ่มคนได้อาศัยอยู่ในบริเวณ
กรุงเทพมหานคร โดยการลงสำรวจพื้นที่บันทึกข้อมูลเป็นรูปถ่าย การจดบันทึกทั้งแบบทางการและ
ไม่เป็นทางการ ตลอดจนการสังเกตการณ์ในพื้นที่ศึกษา

3. วิเคราะห์ข้อมูลและสร้างกรอบแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎี การปรับตัว การสร้างอัตลักษณ์

4. นำข้อมูลมาวิเคราะห์และตั้งประเด็นการสร้างสรรค์สร้างสมมุติฐานและความเป็นไปได้
ในการเลือกใช้สื่อ รูปแบบวิธีการ เทคนิค วัสดุ และกลยุทธ์ต่างๆ ในการสร้างสรรค์ผลงาน
ประติมากรรมที่สอดคล้องกับแนวความคิดและเป้าหมาย

5. วิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์ ประมวลผลและตรวจสอบตามกรอบแนวคิดหรือสมมุติฐาน
และเป้าหมายของการศึกษา

6.สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ประมวลความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ ด้วยการจัดแสดงผลงานสร้างสรรค์ต่อสาธารณชน และการนำเสนอผลงานเพื่อตีพิมพ์ทางวิชาการต่างๆ

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

ภาพแทนตัวแทนอัตลักษณ์ หมายถึง เป็นการผสมคำกันระหว่างคำว่า อัตลักษณ์ ที่มีความหมายว่าตัวตนและเป็นสิ่งบ่งชี้ความเหมือนของสิ่งต่างๆเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นทั้งในรูปแบบตัวเองสร้างและคนอื่นสร้างมีส่วนเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมบริบทของสังคม และคำว่า ภาพตัวแทน ที่มีความหมายว่า เป็นการนำเสนอแนวคิดโดยเชื่อมโยงการใช้ระบบสัญลักษณ์ เช่น ภาษา เป็นต้น ซึ่งภาษานั้นจะเป็นลายลักษณ์อักษร คำพูด รูปภาพหรือสิ่งแทนอื่นๆ ดังนั้นภาพตัวแทนอัตลักษณ์ในนิยามของการศึกษานี้จึงหมายถึง สัญลักษณ์และสิ่งแทนต่างๆที่มีความหมายเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนของสิ่งนั้นๆ

1.7 แหล่งข้อมูล

- แหล่งข้อมูลภาคเอกสารงานวิจัยและบทความ
- จากสื่ออินเทอร์เน็ต
- อาจารย์ ศิลปิน และผู้เชี่ยวชาญศิลปะ

1.8 อุปกรณ์ที่ใช้ในการค้นคว้า

ในการสร้างสรรค์ในโครงการผู้ศึกษาได้แบ่งอุปกรณ์ในการใช้วิจัยเป็น 2 หมวด ดังนี้
ภาคเอกสาร

- คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต กล้องถ่ายภาพ สมุดจดบันทึก
- หนังสือ บทความทางศิลปะและบทความที่เกี่ยวข้อง
- เอกสารอ้างอิง
- สื่อสิ่งพิมพ์ในการจัดแสดงและเผยแพร่ผลงาน

ภาคปฏิบัติงาน

- เครื่องเขียน อุปกรณ์ทำแบบร่าง
- อุปกรณ์ปฏิบัติงานในสตูดิโอ
- วัสดุในการสร้างสรรค์ผลงาน

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

การศึกษาเรื่องอัตลักษณ์คนได้ย้ายถิ่นในเมืองกรุงครั้งนี้มีข้อมูลที่เป็นจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจเพื่อวิเคราะห์และประมวลความคิด คือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลแนวคิดและทฤษฎีอ้างอิง เพื่อเป็นกรอบความคิดกำหนดแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลที่ศึกษา ข้อมูลศึกษาเพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการสร้างสรรค์ และข้อมูลการสร้างสรรค์จากศิลปินที่มีความเกี่ยวข้องทั้งในด้านรูปแบบหรือเนื้อหาเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งจะประกอบไปด้วย

- 2.1 งานวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้อง
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎี
 - 2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์
 - 2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับภาพตัวแทน
 - 2.2.3 แนวคิดกายวิภาค
- 2.3 ข้อมูลศึกษา
 - 2.3.1 หนังสือ
 - 2.3.2 การสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นคนได้ในสื่อบันเทิง
 - 2.3.3 ข้อมูลสื่อออนไลน์และภาคสนาม
- 2.4 ศิลปินศึกษา
 - 2.4.1 ยินก้า ชนิแบร์ (Yinka Shonibare)
 - 2.4.2 นาวัน ลาวัลย์ชัยกุล
 - 2.4.3 เฮอร์ โด โนะ (Heri Dono)

2.1 งานวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้อง

2.1.1. งานวิจัยเรื่อง วิถีชีวิตของผู้ย้ายชาวใต้ในกรุงเทพมหานคร ของ เนาวรัตน์ ชิโนภาส มีเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาวิถีชีวิตของชาวใต้ที่ย้ายถิ่นเข้าในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การปรับตัวของด้านของการทำงาน การปรับเปลี่ยนงานเล็กน้อย มีการช่วยเหลือกันจากญาติและกลุ่มเพื่อนคนใต้ ด้านสังคมนั้นมีการปรับตัวบางส่วน มีการปฏิสังสรรค์กับกลุ่มในรูปแบบของกิจกรรมประเพณีมีการทำบุญตักบาตรทุกเดือน อีกทั้งมักมีการไปเที่ยวพักผ่อนต่างจังหวัดกับกลุ่มญาติและเพื่อนที่เป็นกลุ่มคนใต้ด้วยกัน เพราะมีกลุ่มผู้ย้ายถิ่นนิยมอาศัยในบริเวณเดียวกัน นอกจากการปรับตัวในสองด้านนี้แล้วนั้นยังแสดงให้เห็นลักษณะนิสัยและทัศนคติในการมองกลุ่มคนใต้ คือ มองว่าเป็นคนจริงใจรักพวกพ้อง ท้องถิ่นนิยม พุดจาตรงไปตรงมา¹⁰

จากข้อมูลเรื่องของทัศนคติต่อบุคคลมีความน่าสนใจกล่าวคือกลุ่มคนใต้มีลักษณะเด่นที่ดีคือเป็นคนขยัน เอาการเอางาน เป็นคนมีน้ำใจ เป็นคนสนุกเรริง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับพวกพ้อง ซึ่งคนใต้มองว่าการช่วยเหลือพวกพ้องเป็นเรื่องที่ดี ในขณะที่คนอื่นมองว่าเป็นส่วนที่ไม่ดีที่มักมองว่าคนใต้จะช่วยเหลือเฉพาะคนใต้เท่านั้น ความจริงถ้าคนใต้สนิทสนมกับใครไม่ว่าจะเป็นคนใต้เหมือนกันหรือไม่ก็พร้อมจะช่วยเหลือ คนใต้มีลักษณะบางอย่างที่อาจทำให้ดูขบหายาก เช่น เป็นคนพุดจาตรงไปตรงมาดูไม่คำนึงถึงมารยาททางสังคมเป็นต้น จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าในสังคมที่มีความหลากหลายของผู้คนที่มีความแตกต่างกันในหลายๆด้าน การแสดงความแปลกแยกว่าตนเองมีความแตกต่างจากคนอื่นอาจนำมาซึ่งปัญหาที่สังคมจะวุ่นวาย¹¹

กลุ่มคนใต้ส่วนใหญ่ที่ย้ายเข้ามาอาศัยในกรุงเทพมหานครยังคงมีการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ของความเป็นคนใต้ในการดำรงชีวิตด้านต่างๆ มีการร่วมกลุ่มติดต่อช่วยเหลือกัน อีกทั้งสนิทสนมใกล้ชิดกับกลุ่มคนใต้ด้วยกันมากกว่ากลุ่มคนภูมิลำเนาถิ่น ซึ่งปัญหาที่เห็นได้ชัดคือการปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นที่ดำรงอยู่ในบริเวณชุมชนใหม่ ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นข้อมูลเปรียบเทียบว่าในยุคสมัยปัจจุบันกลุ่มคนใต้ที่ย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครมีการปรับตัวเปลี่ยนแปลงหรือยังคงวิถีชีวิตแบบเดิมอยู่หรือไม่

¹⁰ เนาวรัตน์ ชิโนภาส, วิถีชีวิตของผู้ย้ายชาวใต้ในกรุงเทพมหานคร (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542)

¹¹ เรื่องเดียวกัน ,144-145

2.1.2. งานวิจัยเรื่อง การสื่อสารภาพลักษณ์ความเป็นคนได้ในสื่อมิวสิควิดีโอของศิลปินค่ายอาร์อาร์สยาม ของ เสริมศักดิ์ ขุนพล และ กิตติคุณ ฤทธินิ่ม พบว่าอัตลักษณ์ความเป็นคนได้ที่แสดงออกในมิวสิควิดีโอของศิลปินอาร์สยามนั้นมีอยู่ 2 ส่วนด้วยกัน ส่วนแรกคืออัตลักษณ์ความเป็นคนได้ตามอุดมคติเป็นส่วนที่บุคคลทั่วไปรับรู้ อีกทั้งเป็นภาพจำแบบเหมารวมของคนได้ เช่น รูปพรรณ อุปนิสัยใจคอและนิยมท้องถิ่นเป็นต้น ส่วนที่สองคืออัตลักษณ์ความเป็นคนได้ที่ลื่นไหลตามเวลาปรับเปลี่ยนตามสังคมสมัยใหม่ มีการประกอบสร้างให้มีความเป็นคนเมืองมากขึ้น เช่น การแต่งกายที่เข้ายุคสมัยหรือวัฒนธรรมกระแสหลักมากขึ้นปรับเปลี่ยนการพูดจาภาษาได้เป็นภาษากลางเป็นการพัฒนาภาพตัวแทนของอัตลักษณ์เดิมที่มีอยู่¹²

ข้อมูลทั้งสองส่วนนี้เป็นการนำเสนอภาพตัวแทนของอัตลักษณ์คนได้ เช่น มิวสิควิดีโอเพลง *เพลงพ่อขุน* ของศิลปินเดชอิศระ มีเนื้อหาพูดถึงคนได้ที่ย้ายเข้ามาอาศัยในต่างถิ่นที่มีการนำเสนอถึงลักษณะการพูดจาแบบตรงไปตรงมาดูจริงจัง มีนิสัยแฉ่งกร้าว มีความพยายามนำเสนออัตลักษณ์ทุกครั้งที่มีโอกาส ซึ่งแสดงให้เห็นว่าศิลปินมีการตีความหมายและแปลงมันออกโดยใช้อัตลักษณ์ที่เด่นชัดคือ ภาษาการพูดจาสะท่อนให้ถึงชุดความคิดที่มีค่านิยมเชื่อมโยงกับความเป็นท้องถิ่นได้และยื่นหยัดดอกขำในอัตลักษณ์นั้นๆอย่างภาคภูมิใจ

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นถึงการนำเสนอภาพตัวแทนอัตลักษณ์ของคนได้ย้ายถิ่นที่ใช้รูปแบบของผลงานดนตรีเป็นการมุ่งเน้นนำเสนอภาพลักษณ์บุคลิกตัวบุคคลของศิลปินเองกับการสร้างตัวละครขึ้นมา โดยมีกรหีบยกเอาอัตลักษณ์ท้องถิ่นเช่นสำเนียงภาษาถิ่น อุปนิสัย การแต่งกายเป็นต้น ถือเป็นกระบวนการผลิตซ้ำผลผลิตของวัฒนธรรมมานำเสนอในบริบทใหม่ อีกทั้งมีการปรับเปลี่ยนลื่นไหลไปตามยุคสมัยกับวัฒนธรรมกระแสหลักด้วย จึงทำให้เกิดเป็นปรากฏการณ์ของความหลากหลายที่ถูกผสมผสานอาจจะเข้ากันหรือไม่เข้ากันแต่ก็นับได้ว่าเป็นเสน่ห์ มีความน่าสนใจให้ศึกษา ดังนั้นในการศึกษาเรื่องอัตลักษณ์ของคนได้ย้ายถิ่นในครั้งนี้เห็นถึงความเป็นไปได้ที่จะนำเอารูปแบบกระบวนการ องค์ประกอบ กลวิธีต่างๆมาเป็นกรอบของเครื่องมือการศึกษา

¹² เสริมศักดิ์ ขุนพล และ กิตติคุณ ฤทธินิ่ม, การสื่อสารภาพลักษณ์ความเป็นคนได้ในสื่อมิวสิควิดีโอของศิลปินค่ายอาร์อาร์สยาม(สงขลลา : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2560)

ตารางสรุปข้อมูลงานวิจัยเรื่อง การสื่อสารภาพลักษณ์ความเป็นคนใต้ในสื่อมิวสิกวิดีโอของศิลปิน
ค่ายอาร์อาร์สยาม

เนื้อหา	รูปแบบ
- มีกระบวนการนำเสนอภาพตัวแทนอัตลักษณ์ คนใต้ในผลงานดนตรี	- นำเสนอภาพลักษณ์ตัวศิลปินเองกับการสร้าง ตัวละครขึ้นมา
- มีการผลิตซ้ำผลผลิตของวัฒนธรรมท้องถิ่นมา นำเสนอในบริบทวัฒนธรรมเมือง	- หยิบยกเอาอัตลักษณ์ท้องถิ่นเช่นสำเนียงภาษา ถิ่น บุคลิกภาพ การแต่งกาย
- มีการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ตามยุคสมัยและ วัฒนธรรมกระแสหลัก	- ผสมผสานรูปแบบอัตลักษณ์ท้องถิ่นกับ บริบทของสังคมแบบเมือง

ตารางที่ 7 สรุปข้อมูลงานวิจัยเรื่อง การสื่อสารภาพลักษณ์ความเป็นคนใต้ในสื่อมิวสิกวิดีโอของ
ศิลปินค่ายอาร์อาร์สยาม
ที่มา : สรุปโดยผู้ศึกษา

2.1.3. งานวิจัยเรื่อง การสร้างอัตลักษณ์คนใต้ผ่านหนังตะลุง ของ ศราณี เวศยาสิรินทร์ มี
เนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาการสร้างอัตลักษณ์คนใต้ผ่านหนังตะลุงแบ่งเป็น 3 ประเด็น คือ
1. อัตลักษณ์คนใต้ที่ถูกกำหนดไว้ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลามีอัตลักษณ์ด้านถิ่นที่อยู่อาศัย
ประกอบด้วยภูมิประเทศภูมิอากาศและบ้านเรือน อัตลักษณ์ด้านตัวบุคคลประกอบด้วยรูปร่าง
หน้าตาการแต่งกาย อาชีพภาษาและอาหาร อัตลักษณ์ด้านโลกทัศน์ประกอบด้วยความเชื่อพิธีกรรม
ภูมิปัญญาชาวบ้าน และประเพณีวัฒนธรรม 2. กลวิธีในการประกอบสร้างอัตลักษณ์คนใต้ผ่านสื่อ
พื้นบ้านหนังตะลุงมี 2 แบบ ได้แก่ กลวิธีการประกอบสร้างแบบตะวันตกประกอบด้วยโครงเรื่อง
แก่นเรื่อง ตัวละคร ฉากกับมุมมองการเล่าเรื่อง กลวิธีการประกอบสร้างแบบหนังตะลุง
ประกอบด้วยขนบนิยม ได้แก่ การเบิกโรงการโหมโรง การออกฤทัย และการออกพระอิศวร เป็นต้น

3. ศิลปะการแสดงหนังตะลุงกับการถอดรหัสความหมายอัตลักษณ์คนใต้ของผู้ชมผ่านสื่อพื้นบ้านหนังตะลุง¹³

จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าการนำเสนออัตลักษณ์คนใต้ผ่านหนังตะลุงนั้นมีรูปแบบการนำเสนอที่มีความน่าสนใจแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือการนำเสนอในด้านของตัวบุคคล เช่น รูปร่างหน้าตา บุคลิกนิสัย การแต่งกาย เป็นต้น ด้านโลกทัศน์ เช่น ความเชื่อและประเพณี เป็นต้น ซึ่งทั้งสองลักษณะนี้มีความเชื่อมโยงกัน กลวิธีในการประกอบสร้างอัตลักษณ์ความเป็นคนใต้ผ่านหนังตะลุงแสดงให้เห็นถึงรูปแบบการเล่าเรื่องในลักษณะของตัวละครและการใช้ความเป็นภาพลักษณ์บุคคล นำเสนออัตลักษณ์ที่มีรูปแบบของลักษณะภาพแทน

ตารางสรุปข้อมูลงานวิจัยเรื่อง การสร้างอัตลักษณ์คนใต้ผ่านหนังตะลุง

เนื้อหา	รูปแบบ
<ul style="list-style-type: none"> - กลวิธีในการประกอบสร้างอัตลักษณ์ความเป็นคนใต้ผ่านหนังตะลุงมี 2 ลักษณะคือ ด้านบุคคลกับด้านโลกทัศน์ - การประกอบสร้างอัตลักษณ์คนใต้ด้วยกลวิธีแบบตะวันตกและแบบหนังตะลุง - การถอดรหัสความหมายอัตลักษณ์คนใต้ของผู้ชมผ่านสื่อพื้นบ้านหนังตะลุง - การเล่าเรื่องของตัวละคร 	<ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบด้านบุคคล เช่น รูปร่างหน้าตา บุคลิกนิสัย การแต่งกาย - รูปแบบด้านโลกทัศน์ เช่น ความเชื่อ ประเพณี - ใช้รูปแบบภาพลักษณ์บุคคลในรูปแบบของลักษณะภาพแทน

ตารางที่ 2 สรุปข้อมูลงานวิจัยเรื่อง การสร้างอัตลักษณ์คนใต้ผ่านหนังตะลุง
ที่มา : สรุปโดยผู้ศึกษา

¹³ สราณี เวศยาสิรินทร์, “การสร้างอัตลักษณ์คนใต้ผ่านหนังตะลุง” (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตรมหาวิทาลัยสุโขทัยธรรมราช, 2561)

2.2. แนวคิดและทฤษฎี

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์

อัตลักษณ์ หมายถึงคุณสมบัติเฉพาะของตัวตนที่ใช้บ่งชี้สิ่งต่างๆ ในแง่ความเป็นปัจเจก ภาษาอังกฤษใช้คำว่า Identity หมายความว่า เหมือนกัน (same) อัตลักษณ์มี 2 นัยยะคือในแง่ของความเหมือนกับความเป็นลักษณะเฉพาะและอัตลักษณ์มิได้มีอยู่หรือกำเนิดขึ้นมาพร้อมคนหรือสิ่งของแต่ละถูกสร้างโดยกระบวนการทางสังคมมีลักษณะไม่แน่นอนตายตัวเป็นพลวัตอยู่ตลอดเวลา¹⁴

อัตลักษณ์มีทั้งที่เป็นลักษณะปัจเจกบุคคล (Individual Identity) ที่กล่าวถึงลักษณะการมองตนเองในแง่มุมมองต่างๆ เป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่ทำให้บุคคลนั้นมีความแตกต่างเช่น มองตนเองว่าเป็นคนได้ คนอีสาน เป็นต้น และอัตลักษณ์ร่วม (Collective Identity) อัตลักษณ์ไม่ได้มีคำจำกัดความที่หมายถึงคุณสมบัติเฉพาะตัวหรือมีคุณสมบัติเพียงด้านหนึ่งด้านเดียว หรือกล่าวถึงสิ่งหนึ่งแล้วหมายถึงสิ่งนั้นเท่านั้น แต่เป็นการอ้างอิงถึงสิ่งอื่นควบคู่กันไปด้วยไม่ว่าจะเป็นอำนาจการให้ความหมายหรือการสร้างภาพแทนความจริง¹⁵

อัตลักษณ์คือความเป็นปัจเจกที่เชื่อมต่อและสัมพันธ์กับสังคม (Social Aspect) โดยที่สังคมกำหนดบทบาทหน้าที่และระบบคุณค่าที่ตีความ เช่นความเป็นพ่อความเป็นเพื่อน เป็นต้น อัตลักษณ์เป็นเรื่องของการใช้สัญลักษณ์ (Symbolic Aspect) เพราะการแสดงออกซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวได้กระทำผ่านระบบสัญลักษณ์หลายรูปแบบ อีกด้านหนึ่งอัตลักษณ์ก็เกี่ยวข้องกับความรู้สึกรักใคร่ เพราะมนุษย์ให้ความหมายหรือเปลี่ยนแปลงความหมายเกี่ยวกับตนเองทั้งสองจึงซ้อนทับกันอยู่¹⁶

จากการทบทวนนิยามความหมายของอัตลักษณ์แสดงให้เห็นว่าอัตลักษณ์เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นทั้งในรูปแบบตัวเองสร้างกับคนอื่นสร้างมีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางสังคม ดังนั้นในการศึกษาคนได้ที่ย้ายถิ่นเข้ามาในกรุงเทพจึงมีความเกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ ซึ่งการจะเข้าใจอัตลักษณ์

¹⁴ ประสิทธิ์ ธีปรีชา, การสร้างและสืบทอดอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง, วาทกรรมอัตลักษณ์ (กรุงเทพฯ: โอเอสพรีนติ้งเฮาส์, 2547), 33.

¹⁵ อภิญญา เพ็ญฟูสกุล, อัตลักษณ์ การทบทวนทฤษฎีและกรอบแนวคิด (กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2546), 1-2.

¹⁶ เรื่องเดียวกัน, 5.

ของคนได้ย้ายถิ่นนั้นไม่สามารถที่จะศึกษาแค่ตัวบุคคลอย่างเดียวได้ต้องศึกษาบริบทแวดล้อมรอบของตัวบุคคลนั้นด้วยเพื่อที่จะได้เข้าใจอัตลักษณ์ของความเป็นคนได้ได้อย่างครบถ้วน

ตารางสรุปกรอบแนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์

ด้านเนื้อหา	ด้านรูปแบบ
<ul style="list-style-type: none"> - อัตลักษณ์คือสิ่งบ่งชี้ความเหมือนของสิ่งต่างๆ มีความเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมบริบทของสังคม - อัตลักษณ์สามารถปรับเปลี่ยนถิ่นไหลได้ตลอด - กระบวนการสร้างอัตลักษณ์เป็นการแสดงความเป็นตัวตนของบุคคลนั้นๆ - อัตลักษณ์สามารถปรับเปลี่ยนได้ด้วยมีปัจจัยสภาพแวดล้อมเป็นตัวกำหนด 	<ul style="list-style-type: none"> - กระบวนการนำเสนออัตลักษณ์มีรูปแบบของความเป็นภาพแทน - รูปแบบของสัญลักษณ์ ที่รับรู้ภายนอกเช่น รูปร่างกาย เสื้อผ้า วัตถุสิ่งของ เป็นต้น - รูปแบบของสัญลักษณ์การรับรู้ภายใน เช่น การแต่งกายกับภาพลักษณ์ที่สัมพันธ์กับบริบททางวัฒนธรรมกระแสหลัก เป็นต้น

ตารางที่ 3 ตารางสรุปกรอบแนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์

ที่มา : สรุปโดยผู้ศึกษา

2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับภาพตัวแทน

มโนทัศน์เรื่องภาพตัวแทนในบริบทของกระบวนการให้ความหมายมองว่าวัฒนธรรมในแต่ละสังคมสร้างวิถีคิด ความรู้สึกและการให้ความหมายเกี่ยวกับสิ่งต่างๆมีความหมายต่อเราหรือไม่ ขึ้นอยู่กับเราคิดหรือรู้สึกอย่างไรกับสิ่งนั้น สจิว์รต์ ฮอลล์ (Stuart Hall) นักวัฒนธรรมศึกษาได้นิยามคำว่าภาพแทนไว้ว่าเป็นการนำเสนอแนวคิดโดยเชื่อมโยงการใช้ระบบสัญลักษณ์นอกจากนี้ยังรวมถึงการนำเสนอภาพตัวแทนและมีความหมายในมุมมองของการนำมาเสนอใหม่ (Re-Presentation) เป็นอีกนัยยะหนึ่งที่สำคัญของคำว่าภาพตัวแทนนี้ด้วย¹⁷

¹⁷ Hall, Stuart, **Representation: Cultural representations and signifying practices** (London: Sage, 1997),

ภาพตัวแทนประกอบขึ้นด้วยกระบวนการ 2 ประการ คือการนำเสนอภาพตัวแทนในใจเป็นการตีความและกลั่นกรองความจริงรอบตัวให้กลายเป็นความรู้ที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ เช่น การตีความสิ่งที่เรามองเห็นยกตัวอย่างเช่น โຕ้ะเราก็จะสามารถตีความได้ว่านี่คือโຕ้ะและใช้ทำอะไร การนำเสนอภาพตัวแทนภายนอกเป็นการพยายามสื่อสารความคิดหรือความรู้ที่อยู่ในใจออกมาให้ผู้อื่นทราบโดยผ่านทางระบบสัญญาณ เช่น ภาษา เป็นต้น ซึ่งภาษานั้นจะเป็นลายลักษณ์อักษร คำพูด รูปภาพหรือสิ่งแทนอื่นๆก็ได้เป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 สิ่ง คือ แนวคิด (Concept) สัญญาณ (Sign) และสิ่งต่างๆ (Things) คือกระบวนการการสร้างภาพตัวแทน¹⁸

กระบวนการสร้างความหมายในความคิดความรู้สึกของเราขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างสรรพสิ่งไม่ว่าจะเป็นบุคคล วัตถุสิ่งของ และเหตุการณ์ กับระบบความคิดของเราทำงานผ่านการสร้างภาพแทนในความคิดและในความรู้สึกของเราเกี่ยวกับสิ่งนั้น กลไกการสร้างภาพแทนนั้นจะแสดงผ่านระบบสัญญาณคือภาษา ภาษาในที่นี้ไม่ใช่แต่ภาษาที่เป็นคำเท่านั้นแต่รวมถึงภาษาภาพ ภาษาดนตรี ภาษาหน้าตา ภาษาท่าทาง ภาษาเสื้อผ้า เป็นต้น¹⁹ ความหมายของสรรพสิ่งจึงขึ้นอยู่กับว่าสิ่งนั้นๆเป็นภาพตัวแทนของสิ่งใดผ่านกลไกทางภาษาแบบใด

ดังนั้นการศึกษาอัตลักษณ์ของคนได้ยัยถิ่น กระบวนการนำเสนอภาพตัวแทนก็เป็นวิธีการหนึ่งที่มีการหยิบยกนำมาใช้เพื่อนำเสนอความเป็นคนได้ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและเมืองใหญ่โดยมีการนำเสนอด้วยรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การแต่งกาย ภาษาการพูด อาหาร ดนตรี ประเพณี เป็นต้น การนำเสนออัตลักษณ์ความเป็นคนได้นั้นมีการนำเสนอภาพแทนโดยใช้สัญญาณที่เป็นรูปแบบเดิมมานำเสนอในพื้นที่ใหม่ที่มีการปรับเปลี่ยนไป จากข้อมูลดังกล่าวทำให้เห็นได้ว่าการรับรู้ความเป็นภาพตัวแทนอัตลักษณ์ของคนได้นั้นสามารถเข้าใจได้โดยความหมายของสัญญาณที่นำเสนอกลับกันก็สามารถเข้าใจอัตลักษณ์ของผู้อื่นผ่านสัญญาณที่ผู้อื่นนำเสนอได้เหมือนกัน ทำให้กระบวนการสร้างภาพตัวแทนมีความน่าสนใจในการใช้เป็นเครื่องมือของการศึกษาเรื่องอัตลักษณ์ของคนได้

¹⁸ Hall, Stuart, **Representation: Cultural representations and signifying practices** (London: Sage, 1997), 18-19.

¹⁹ เรื่องเดียวกัน ,18.

ตารางสรุปกรอบแนวคิดเกี่ยวกับภาพตัวแทน

ด้านเนื้อหา	ด้านรูปแบบ
<ul style="list-style-type: none"> - ภาพตัวแทนเป็นกระบวนการสร้างความหมายในความคิดและความรู้สึกของเรา - ภาพตัวแทนสัมพันธ์ระหว่างสรรพสิ่งไม่ว่าจะเป็นบุคคล วัตถุสิ่งของและเหตุการณ์ - ภาพตัวแทนแสดงฝ่ากลไกของภาษา 	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้รูปแบบของสัญลักษณ์ - รูปแบบของภาพที่สะท้อนโลกความเป็นจริง - เลียนแบบและจำลองภาพความจริง - สัญลักษณ์เชิงภาพ

ตารางที่ 4 สรุปกรอบแนวคิดเกี่ยวกับภาพตัวแทน

ที่มา : สรุปโดยผู้ศึกษา

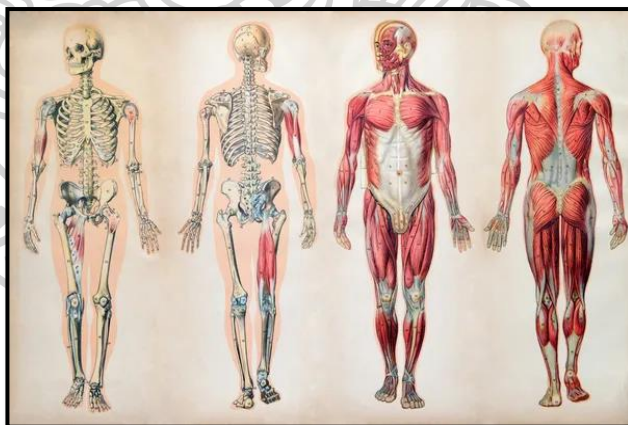
จากข้อมูลเห็นได้ว่าภาพตัวแทนมีกลไกการสร้างความหมายของชุดความคิดหรือภาพแทนความคิดในสมองของเรา และมีรูปแบบการนำเสนอภาพกับรูปวัตถุผ่านเครื่องมือที่เรียกว่าภาษา ศิลปะคือหนึ่งในเครื่องมือนำเสนอภาพแทนความจริงมาโดยตลอด ภาพตัวแทนในงานศิลปะหมายถึงการพรรณนาโลกภายนอกในรูปแบบที่สร้างการจดจำแบบภาษาภาพด้วยงานศิลปะ ภาพแทนสามารถเป็นจริงหรือทำให้เป็นอุดมคติก็ได้มีหลายรูปแบบเช่น ภาพวาด ประติมากรรม เป็นต้น ดังนั้นภาพตัวแทนเป็นลักษณะพื้นฐานของศิลปะจะถูกนำมาใช้เพื่อพรรณนาถึงวัตถุต่าง²⁰ ภาพแทนร่างกายหมายถึง รูปร่าง รูปทรง ชิ้นส่วนที่เหมือนจริงรวมถึงภาพสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับร่างกายของมนุษย์ที่ศิลปินนำมาใช้ในการสร้างสรรค์งานศิลปะในรูปแบบต่างๆ ในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่างกายมนุษย์เป็นจุดกำเนิดแห่งแรงบันดาลใจสำคัญในการสร้างสรรค์งานศิลปะมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

²⁰ ภาพแทนความจริง Representation ผู้ วัฒนธรรมทางสายตา Visual Culture , 15 มกราคม 2566 BANGKOK GRAPHIC, เข้าถึงเมื่อ 20 มีนาคม 2565, เข้าถึงได้จาก<https://bangkokgraphic.com/representation>

2.2.3 กายวิภาคศาสตร์

กายวิภาคศาสตร์ (Anatomy) เป็นศาสตร์วิชาที่ศึกษาถึงส่วนต่างๆที่ประกอบกันขึ้นเป็นรูปร่าง รูปลักษณะและโครงสร้างประกอบกันขึ้นเป็นร่างกายของมนุษย์และสัตว์ เป็นวิชาที่ใช้ศึกษาถึงอวัยวะส่วนต่างๆว่าอยู่ส่วนไหนประกอบกันอย่างไรมีความเชื่อมโยงอย่างไรกับร่างกาย กายวิภาคเริ่มแรกเป็นวิชาที่ใช้ศึกษาทางการแพทย์แต่ในวิชาการศิลปะมีการนำเอาหลักทฤษฎีกายวิภาคมาใช้ในการศึกษาก็มีความสำคัญไม่แพ้กัน²¹

นักมานุษยวิทยาได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับ โครงสร้างกายวิภาคของมนุษย์เชิงเปรียบเทียบ เพื่อให้ทราบถึงความผิดปกติด้านกายภาพของเผ่าพันธุ์มนุษย์และเชื้อชาติที่แตกต่างกัน ศิลปะได้นำเอาวิชากายวิภาคมาใช้ประโยชน์ในการสร้างสรรค์ผลงานภาพคน สัตว์ และพืช เพื่อเลียนแบบของจริงและเรียนรู้เรื่องกระดูกกล้ามเนื้อและผิวหนังของมนุษย์ตั้งแต่เด็กวัยหนุ่มสาวและคนแก่ตลอดรวมถึงความเข้าใจ โครงร่างและสัดส่วนของเรือนร่างมนุษย์²²

ภาพที่ 1 ภาพของร่างกายมนุษย์แบบกายวิภาค

ที่มา: <http://www.geog.pn.psu.ac.th/Ancient63/pic/talung51.jpg>

²¹ สมคิด อินทน์พัฒน์, กายวิภาค (Anatomy) สำหรับผู้ศึกษาศิลปะ, (กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮาส์, 2539)

²² ศิลปะกายวิภาคศาสตร์ จิปาถะวัฒนธรรม, 26 มีนาคม 2552 ข่าววิจิตรศิลป์ ม.เชียงใหม่, เข้าถึงเมื่อ 26 ธันวาคม 2565, เข้าถึงได้จาก <http://artsilpa.blogspot.com/2009/03/26-2552.html>

ในกระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะร่างกายมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญในยุคคลาสสิกการแทนค่ารูปทรงของมนุษย์เป็นไปตามมาตรฐานความเชื่อตามหลักปรัชญาที่เป็นอุดมคติเชื่อมโยงกับกฎเกณฑ์สัดส่วนที่ลงตัวปรากฏในการสร้างงานจิตรกรรมประติมากรรม²³ สำหรับศิลปกรรมไทยในช่วงต้นการสร้างสรรค์งานที่เกี่ยวกับร่างกายของมนุษย์ปรากฏในรูปลักษณะแบบจิตรกรรมไทยฝาผนังที่เป็นรูปทรงอุดมคติ ส่วนรูปแบบงานประติมากรรมจะเป็นส่วนของการสร้างรูปหล่อพระพุทธรูปคงลักษณะความงามแบบอุดมคติเช่นกัน ต่อมามีการรับเอาแนวคิดตะวันตกเข้ามานำไปสู่การเรียนรู้แนวคิดแบบตะวันตกมีการจัดตั้งโรงเรียนประณีตศิลปกรรมในปี พ.ศ.2477 โดยศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี และเปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนศิลปากรในเวลาต่อมา²⁴

จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าวงการศิลปะก็ได้มีการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่นำเอาภาพลักษณ์ร่างกายมนุษย์รวมทั้งสัญลักษณ์ต่างๆที่เกี่ยวข้องมาใช้เพื่อสื่อสารถึงแนวความคิดของตัวศิลปินที่มีต่อสิ่งรอบตัวและเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตประจำวัน รูปแบบงานศิลปะในไทยก็มีการปรับเปลี่ยนมีการรับเอาวิถีคิดแบบตะวันตกเข้ามาผสม โดยเฉพาะในประเด็นของการนำเสนอภาพของร่างกายมาใช้ในงานศิลปะปรากฏในงานจิตรกรรมงานประติมากรรมอนุสาวรีย์พระมหากษัตริย์ อนุสาวรีย์บุคคลสำคัญ ส่งผลให้รูปแบบงานมีความเป็นสากลมากขึ้นสื่อสารกับกลุ่มคนต่างวัฒนธรรมได้เข้าใจมากขึ้นด้วย

ในการสร้างสรรค์ผลงานจึงใช้หลักกายวิภาคที่มีความเป็นรูปแบบสากลมาเป็นกรอบอ้างอิงในด้านรูปแบบผสมผสานกับรูปแบบของศิลปะพื้นบ้าน เพื่อการสร้างสรรค์ผลงานที่มุ่งเน้นนำเสนอให้เห็นถึงการปรับเปลี่ยนจากสิ่งที่มีรูปแบบเฉพาะไม่เหมือนกับวัฒนธรรมกระแสหลักให้มีรูปลักษณะบางอย่างเหมือนกับวัฒนธรรมกระแสหลัก เพื่อความเชื่อมโยงและการได้รับการยอมรับมากขึ้นเป็นกระบวนการสร้างตัวตนบนพื้นที่ทางวัฒนธรรมนั้น

²³ นรินทร์ รัตนจันทร์, การแทนค่ารูปทรงมนุษย์ตามแบบอุดมคติ : สู่อัจฉริยะนิทรรศการศิลปกรรมใบหน้าและร่างกาย (กรุงเทพฯ : อมรินทร์, 2543), 45 – 53.

²⁴ วิโชค มุกดามณี, ศิลปกรรมจากใบหน้าและร่างกาย พ.ศ.2367-2543, สู่อัจฉริยะนิทรรศการศิลปกรรม ใบหน้าและร่างกาย (กรุงเทพฯ : อมรินทร์, 2543), 8 – 11.

2.2.4 แนวคิดเกี่ยวกับสื่อรูปแบบศิลปะ

ศิลปะพื้นบ้าน

ศิลปะพื้นบ้าน หมายถึงผลงานที่สร้างขึ้นจากภูมิปัญญาพื้นถิ่นที่ช่างชาวบ้านประดิษฐ์ขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวัน โดยได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ความเชื่อและวัฒนธรรม ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตามภูมิภาคตลอดจนสภาพความเป็นอยู่ของสังคมที่ สืบทอดต่อกันมามีลักษณะรูปแบบการสร้างไม่ซับซ้อนและใช้วัสดุที่หาได้ตามท้องถิ่น มีความเป็น ธรรมชาติมากกว่าความสละสลวยแสดงลักษณะความเป็นพื้นถิ่น²⁵

ในแต่ละพื้นที่ภูมิภาคของประเทศไทยก็มีศิลปะพื้นบ้านหรือที่เรียกว่าศิลปะประจำท้องถิ่น นั้นๆ ปรากฏให้เห็นจากการสร้างสรรค์งานที่สืบต่อเนื่องกันมาแต่ครั้งบรรพบุรุษในลักษณะของ หมูบ้านหรือท้องถิ่นสืบต่อกันมาเป็นเวลายาวนาน จนกลายเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นเช่น เครื่อง จักสานพนัสนิคม เครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน เป็นต้น²⁶ ศิลปะพื้นบ้านถือเป็นปรากฏการณ์ทาง สังคมที่สะท้อนวิถีชีวิตวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น ณ ช่วงเวลานั้นตามมุมมองของคนในท้องถิ่น พื้นที่ ภาควิชาศิลปะพื้นบ้านที่มีความนิยมและน่าสนใจเช่น มโนราห์ หนังตะลุง เป็นต้น

คนภาคใต้เป็นหนึ่งในชาติพันธุ์ของไทยที่มีวัฒนธรรมประเพณีและศิลปะการแสดงที่โดดเด่นงดงามเป็นเอกลักษณ์ประจำภูมิภาคมีหลากหลายรูปแบบด้วยกัน โดยเฉพาะศิลปะการแสดงหนัง ตะลุงที่มีองค์ประกอบที่หลากหลายทั้งเนื้อหาและรูปแบบ ดังนั้นในการศึกษาอัตลักษณ์คนใต้ใน ครั้งนี้ออกเหนือจากกรอบคิดของอัตลักษณ์ผ่านภาพตัวแทนที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับสื่อศิลปะพื้นบ้านที่เปรียบเสมือนเป็นเครื่องมือของการสื่อสารและทำหน้าที่บอกเล่า เรื่องราวและสะท้อนภาพวิถีชีวิตของสังคมท้องถิ่นคนใต้ด้วยซึ่งจะเป็นส่วนประกอบสำคัญในการ วิเคราะห์และเข้าใจความเป็นอัตลักษณ์ของคนใต้ ได้ดียิ่งขึ้น

²⁵ วัฒนธ จุฑะวิภาต, ศิลปะพื้นบ้าน, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ : ศิลปบรรณ, 2545)

²⁶ มารุต อัมรานนท์, ศิลปะพื้นบ้าน, (ชลบุรี : ภาควิชาศิลปะ และวัฒนธรรม คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2533), 5.

2.3 ข้อมูลศึกษา

2.3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับหนังตะลุง

²⁷หนังตะลุงเป็นมหรสพพื้นบ้านที่นิยมแพร่หลายและผูกพันกับวิถีชีวิตชาวใต้มาช้านาน อดีตนิยมเล่นในงานสมโภชและงานเฉลิมฉลองต่างๆของชุมชน เช่น งานแต่งงาน งานศพ งานวัด เป็นต้น หนังตะลุงมีบทบาทหน้าที่ด้านให้ความบันเทิงมีสัมพันธ์กับการดำรงชีวิตของชาวบ้าน เนื่องจากในอดีตไม่มีสื่อสารมวลชนอย่างปัจจุบัน หนังตะลุงจึงทำหน้าที่เป็นสื่อพื้นบ้านคอยให้ความรู้และความบันเทิง หนังตะลุงเป็นการแสดงที่มีทั้งบทกลอนที่ไพเราะและตลกขบขัน เนื้อหาการแสดงของหนังตะลุงนับได้ว่าเป็นกระบวนการรูปแบบหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นความเป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น (Local Identity)

หนังตะลุงเป็นทูตทางวัฒนธรรมที่นำเสนอความเป็นวัฒนธรรมใต้ออกมาให้ผู้อื่นได้รู้จัก บทบาทของหนังตะลุงคือสื่อให้ความบันเทิง เป็นการนันทนาการสั่งสอนคุณธรรมจริยธรรมสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม หนังตะลุงยังมีบทบาทในการตอกย้ำจิตสำนึกต่อชาติพันธุ์ของคนใต้และพลังอำนาจของท้องถิ่น เป็นบทบาทการตัดสินใจของชาวบ้านว่าจะดำรงอยู่จะปรับเปลี่ยนตัวเองอย่างไร²⁸

หนังตะลุงมีบทบาทต่อสังคมท้องถิ่นภาคใต้ในหลายด้านทั้งด้านความเชื่อพิธีกรรมและด้านความบันเทิงเป็นเครื่องมือสร้างการบูรณาการทางสังคมใช้แสดงทรรศนะและวิจารณ์สังคม ดังนั้นหนังตะลุงจึงทำหน้าที่นำเสนออัตลักษณ์ร่วมผ่านองค์ประกอบ ตัวนายหนัง โรงหนัง เครื่องดนตรี เนื้อเรื่องที่ใช้แสดง รูปหนัง บทหนัง หนังตะลุงจึงถือเป็นเครื่องมือสื่อสารที่ทำหน้าที่นำเสนออัตลักษณ์และสะท้อนถึงอัตลักษณ์คนใต้ได้อย่างดี

²⁷ บัณฑิต ลิวชัยชาญ, ผู้เรียบเรียง, มรดกวัฒนธรรมภาคใต้ (กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม, 2562), 173.

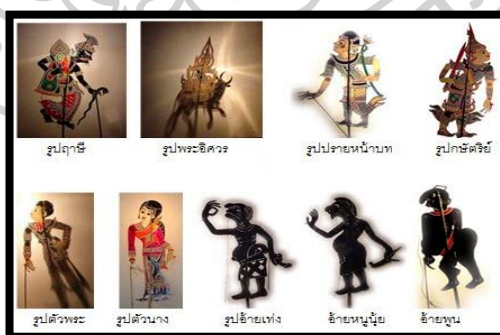
²⁸ พรศักดิ์ พรหมแก้ว, “สถานภาพและบทบาททางสังคมของหนังตะลุงในปัจจุบัน : มุมมองเชิง สังคมศาสตร์,” ใน หนังตะลุง : ฐานที่มั่นสุดท้ายทางวัฒนธรรมของภาคใต้, จรูญ หยูทอง, บรรณาธิการ (สงขลา : สถาบันทักษิณคดีศึกษา, 2548), 36 – 38.

ภาพที่ 2 ภาพจอโรงหนังตะลุง

ที่มา: <https://sites.google.com/site/chagreebooks//rsrc/1417345336153/rong-hnang-talung/1268544041.jpg>

รูปหนังตะลุงเป็นอุปกรณ์สำคัญที่ใช้ในการแสดงมีไม้คียบที่กลางตัวหนังไว้สำหรับเชิดและมีแขนที่เคลื่อนไหวไปมาได้ นายหนังตะลุงจะแสดงด้วยการเชิดรูปไปมาบนหน้าจอหนังให้เข้ากับบทพากย์ที่ขับร้องตามเนื้อเรื่องที่แสดง รูปหนังตะลุงทำมาจากหนังสัตว์ส่วนใหญ่จะเป็นหนังวัวและหนังควายมีการแกะสลักคล้าย รูปหนังตะลุงแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มคือ รูปครุ รูปศักดิ์สิทธิ์ รูปชั้นสูง รูปตัวตลก รูปกากและเบ็ดเตล็ด รูปตัวตลกจะมีความสำคัญเป็นอย่างมากเพราะตัวตลกจะมีบทบาทเป็นตัวช่วยพระเอกนางเอกอยู่ฝ่ายธรรมะสามารถนำศีลธรรมและสภาพสังคมเหตุการณ์บ้านเมืองมาสอดแทรกเป็นคติเตือนใจต่อผู้ชม²⁹

ภาพที่ 3 ภาพตัวหนังตะลุงแต่ละประเภท

ที่มา: <http://www.geog.pn.psu.ac.th/Ancient63/pic/talung51.jpg>

²⁹ บดินทร จันทรธิบตี, หนังตะลุง, เข้าถึงเมื่อ 24 ธันวาคม 2565, เข้าถึงได้จาก <https://www.lib.ru.ac.th/journal2/?p=5711>

รูปตัวตลกหนังตะลุงหรือที่เรียกว่า รูปกาก ส่วนใหญ่จะไม่สวมใส่เสื้อบางตัวสวมใส่ผ้า โสร่งสั้นแค่ว่าหรือสวมใส่กางเกงจะมีอาวูชประจำตัว และหนังแต่ละคณะจะมีรูปตัวตลกไม่น้อย กว่าสิบตัว รูปตัวตลกหนังตะลุงมีความสำคัญแม้จะเป็นตัวประกอบของการแสดงแต่มีบทบาทเด่น เพราะเป็นเสมือนตัวแทนหนังตะลุงที่หยิบยกเอาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมเข้ามาสอดแทรก ในเนื้อเรื่องการแสดงได้ตลอดอีกทั้งยังมีปฏิสัมพันธ์กับคนดูได้ดีอีกด้วย³⁰

รูปตัวตลกในหนังตะลุงเชื่อกันว่ามีประวัติความเป็นมาจากคนที่มีชีวิตอยู่จริงทั้งสิ้น เช่น อ้ายเท่ง เป็นชาวบ้านคูขุดจังหวัดสงขลามีอาชีพหากุ้งฝอยริมทะเลสาบ อ้ายเท่งจะสวมใส่โสร่งมีมือ ที่หิ้งงอเพราะเป็นคุดทะราด อ้ายหนู้ย เป็นชาวบ้านคลองขวางจังหวัดสงขลาเป็นคนวิกลจริต หนังกุ้ยหมาตายไปพบแล้วเอามาจำลองมาสร้างเป็นตัวตลก อ้ายหนู้ยจะมีใบหน้าที่คล้ายรูปวัวถือ กรรไกรหนีบหมากเป็นอาวูชเป็นตัวตลกที่คู่กับอ้ายเท่ง³¹

จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าตัวตลกของหนังตะลุงมีความเชื่อมโยงกับคนได้มานานแสดงให้เห็นอัตลักษณ์หลายด้านเช่น ด้านรูปลักษณ์ที่ส่วนใหญ่เป็นสีดำสอดคล้องกับชาวใต้ที่มีผิวคล้ำ ด้าน การแต่งกายเช่น การสวมใส่ผ้าถุงลายหมากรุกและถือมิดถือกริช เป็นต้น ปัจจุบันอัตลักษณ์ของคน ใต้มีลักษณะเปลี่ยนแปลงไปหลายประการคนใต้ไม่ได้สวมใส่ผ้าถุงและถือมิดถือกริชแล้วเป็นที่ น่าสนใจว่าหนังตะลุงจะมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของคนให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมใน ปัจจุบันหรือจะยังคงรูปแบบอัตลักษณ์เดิมอยู่

³⁰ คนางค์ บุญทิพย์, การวิเคราะห์สารจากตัวตลกหนังตะลุง (กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545) , 4

³¹ วิฑูรท์ กาณจนกำเนิด, ตัวตลกในหนังตะลุง (เชื่อกันว่า) มาจากคนที่มีชีวิตอยู่จริง, เข้าถึงเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2565, เข้าถึงได้จาก https://www.silpa-mag.com/history/article_3240

ภาพที่ 4 ภาพตัวละครหนังตะลุง

ที่มา: <https://www.lib.ru.ac.th/journal2/?p=5711>

บทบาทหน้าที่ของหนังตะลุงก็ไม่แตกต่างไปจากการละเล่นอื่นที่มุ่งเน้นจะให้ความบันเทิงเป็นสำคัญ หนังตะลุงยังมีบทบาทอื่นๆเช่น บทบาทต่อสังคม บทบาทด้านความเชื่อ บทบาทด้านพิธีกรรม เป็นต้น หนังตะลุงยังเป็นสื่อมวลชนท้องถิ่นที่รายงานข่าวสารสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มชน หนังตะลุงเป็นเครื่องมือสำหรับการแสดงทรรศนะและการวิพากษ์วิจารณ์สังคมการเมือง การปกครองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติตามระดับภูมิปัญญาและประสบการณ์ของตน³²

หนังตะลุงยังมีบทบาทหน้าที่ที่สร้างทัศนคติ ค่านิยม ศิลธรรม ถ่ายทอดวัฒนธรรมรวมทั้งความรู้สึกนึกคิดที่เป็นภาพสะท้อนในท้องถิ่นเช่น การสอนให้สตรีรู้จักรักษาวลสงวนตัว การประพฤติดีประพฤติชอบ ความซื่อสัตย์และคำสอนทางศาสนา เป็นต้น จะเห็นได้ว่าการแสดงหนังตะลุงล้วนสอดแทรกเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยช่วยกล่อมเกลาสรางทัศนคติก่านิยมไปสู่ผู้ชม

³² พิทยา บุษรรัตน์, ไร่หนัง : การแสดงหนังตะลุงของภาคใต้ฝั่งตะวันตก (สงขลา:มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2541),

ภาพที่ 5 ภาพรูปตัวหนังตะลุงที่มีปรับเปลี่ยนตามยุคสมัย

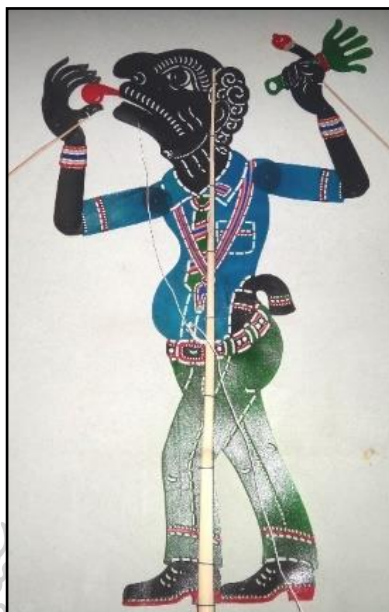
ที่มา: <https://web.facebook.com/photo.php?fbid=319673414837775&set=pb>.

รูปตัวหนังตะลุงนอกจากนำไปใช้ในบริบทของการประกอบการแสดงแล้วนั้นรูปของตัวหนังตะลุงก็ยังคงถูกหยิบยกมานำเสนอในบริบทอื่นๆ เช่น การนำรูปตัวหนังตะลุงมาใช้ประกอบกับป้ายร้านข้าวแกงปักษ์ใต้ การใช้รูปตัวหนังตะลุงในการเป็นภาพแทนของบุคคลภาคใต้ในการเรียกร้องทางการเมืองและการใช้รูปตัวหนังตะลุงเป็นภาพปกอัลบั้มเพลง เป็นต้น จะเห็นได้ว่าอัตลักษณ์ความเป็นคนใต้ที่นำเสนอผ่านภาพตัวแทนของตัวหนังตะลุงนั้นมีความลื่นไหลประกอบสร้างของชุดความคิดที่สามารถปรับเปลี่ยนไปตามบริบทขณะเดียวกันการรับรู้ของภาพแทนความหมายเดิมก็ยังคงปรากฏให้เห็นด้วย

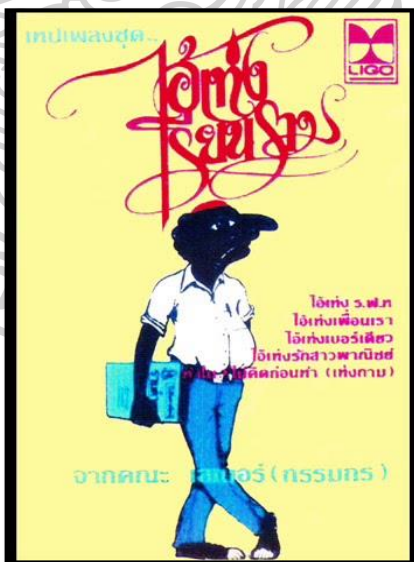
ภาพที่ 6 รูปปั้นตัวหนังตะลุงที่ปัมลุงเท่ง

ที่มา: <https://web.facebook.com/photo?fbid=327830677355382&set=pb.100003853588027.-2207520000>

ภาพที่ 7 ภาพการนำตัวหนังตะลุงไปใช้ในทางการเมือง

ที่มา : <https://web.facebook.com/photo?fbid=327830677355382&set=pb.100003853588027.-2207520000>

ภาพที่ 8 ภาพปกอัลบั้มเพลง

ที่มา: <https://i.ytimg.com/vi/Pc-H2KohpyU/sddefault.jpg>

นอกจากข้อมูลข้างต้นแล้วรูปตัวละครหนังตะลุงก็ยังคงถูกหยิบยกมานำเสนอในลักษณะรูปแบบอื่นๆอีกเช่น รูปแบบประติมากรรมตามสถานที่ต่างๆเพื่อเสริมสร้างการท่องเที่ยวให้กับพื้นที่ ข้อสังเกตเกี่ยวกับประติมากรรมรูปตัวละครหนังตะลุงเช่น ประติมากรรมรูปปั้นลุงเท่งจีมอเตอร์ไซค์หน้าโรงพยาบาลหาดใหญ่มีผู้คนมากราบไหว้บูชาบนบานศาลกล่าวขอพรขอหายเมื่อสัมฤทธิ์ผลก็มีคนนำน้ำแดงและรูปปั้นสัตว์มาถวายแก้บน อีกทั้งยังสามารถบนบานเรื่องของการรักษาพยาบาลได้อีกด้วยจนกลายเป็นที่กล่าวขานโดยทั่วไป³³

จากข้อมูลพบว่ารูปตัวละครหนังตะลุง “อ้ายเท่ง” ใช้นำมาปั้นเพื่อเป็นอนุสรณ์ ณ บ้านอุซูด อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลาเมื่อสร้างเสร็จมีการจัดงานเฉลิมฉลองต่อมาพบว่าให้โชคลาภแก่ชาวบ้านในชุมชน ปัจจุบันเปลี่ยนสรรพนามการเรียกจาก “อ้ายเท่ง” ว่า “ทวดเท่ง” เป็นการแสดงออกถึงความเคารพประจัญญาติผู้อาวุโส ประติมากรรมรูปปั้นทวดเท่งกลายเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ผู้คนกราบไหว้มาจนปัจจุบันและเกิดเป็นวัฒนธรรมการบูชารูปปั้นตัวละครหนังตะลุงในเวลาต่อมา

จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าหนังตะลุงเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับสังคมคนใต้มาอย่างยาวนาน หนังตะลุงมีบทบาทที่หลากหลายมีการหยิบยกมาสร้างสรรค์ปรับเปลี่ยนตามบริบทและเป้าหมายของผู้ที่นำเสนอ หนังตะลุงได้ปรากฏอยู่ในจิตสำนึกของคนใต้ และสะท้อนค่านิยมความคิด แสดงทัศนคติ ความเชื่อของคติชนคนใต้ตั้งแต่อดีตต่อเรื่องการนับถือเคารพบรรพบุรุษที่ส่งผลต่อบุคคลรุ่นหลังต่อมา

เมื่อนำข้อมูลจากการศึกษาหนังตะลุงมาวิเคราะห์กับกรอบแนวคิดการรับรู้อัตลักษณ์ผ่านภาพตัวแทน แสดงให้เห็นว่าหนังตะลุงมีฐานะที่เป็นตัวสื่อในการแสดงอัตลักษณ์ความเป็นคนใต้มาหลายยุคสมัย หนังตะลุงมีการปรับเปลี่ยนตัวเองเพื่อเชื่อมโยงกับสังคมปัจจุบันแต่ก็มีการคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์เดิมบางอย่างเพื่อแสดงตัวตนและถ่ายทอดสิ่งที่ภาคภูมิใจไปสู่คนต่างวัฒนธรรม ดังนั้นในศึกษาเรื่องอัตลักษณ์คนใต้ในเมืองกรุงครั้งนี้หนังตะลุงจึงเป็นกรอบวิเคราะห์หลักของสื่อด้านรูปแบบในการสร้างสรรค์ผลงาน

³³ หาดใหญ่โฟกัส, รูปปั้น "ลุงเท่ง" หน้าโรงพยาบาลหาดใหญ่, เข้าถึงเมื่อ 20 มกราคม 2566, เข้าถึงได้จาก <https://www.hatyaifocus.com/>

ภาพที่ 9 ประติมากรรมรูปปั้นอนุสาวรีย์ทวดเพ็ง

ที่มา:[https://img4.tnews.co.th/userfiles/images/1\(12132\).jpg](https://img4.tnews.co.th/userfiles/images/1(12132).jpg)

ตารางสรุปข้อมูลหนังตะลุง

ข้อมูลภาพ	รูปแบบ	เนื้อหารายละเอียด	ผลลัพธ์
 <p>จอโรงหนังตะลุง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - จอผ้ารูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขอบจอแต่ละด้านมีการตกแต่งเขียนลวดลายมีชื่อและภาพหน้าของนายหนังตะลุง - โรงหนังตะลุงมีการยกเสา4เสามีขนาดของโรงประมาณ 2.3 X 3 เมตร ยกสูงจากพื้นเลysterชะผู้ใหญ่น้อย - ตรงกลางจอเป็นผ้าขาวกั้นเป็นฉากมีไฟส่องด้านหลังผ้า 	<p>โรงหนังตะลุงเป็นองค์ประกอบที่ใช้ในการแสดงของตะลุงมีหน้าที่เป็นฉากกั้นระหว่างผู้ชมกับนายหนังขณะแสดงจะปรากฏภาพของตัวหนังตะลุงที่เป็นตัวละครในการดำเนินเรื่อง</p>	<p>เป็นการนำเสนอภาพที่เกิดจากมิติของแสงและเงาประกอบกับรูปตัวหนังตะลุง การตกแต่งรายละเอียดด้านขอบของจอโรงหนังแสดงให้เห็นการมีศิลปะและบ่งบอกสถานะว่าคือใคร</p>

 <p>รูปตัวหนังตะลุง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รูปตัวหนังตะลุงมีลักษณะเป็นรูป 2 มิติ - รูปลักษณะมีบุคลิกภาพที่เฉพาะมีการลดทอนรูปทรงคล้ายรูปทรงคน - รูปตัวหนังตะลุงมีการตกแต่งฉลุ ลวดลายเขียนสีที่มีความสอดคล้องกันของคู่สี - รูปตัวหนังตะลุงสามารถขยับมือ แขน และปากได้ในลักษณะของการเชิด - สีของรูปตัวพระตัวนางจะมีสี สัน ที่หลากหลายและตัวตลกจะมีสีผิวสีดำ 	<p>รูปตัวหนังตะลุงเป็นองค์สำคัญในการแสดงมีหลายรูปแบบหลายประเภท โดยเฉพาะรูปตัวตลกที่มีความสำคัญมีเสน่ห์มีสีสันและมีความใกล้ชิดกับผู้ชมเชื่อว่ามีที่มาจาก การสร้างเลียนแบบจากบุคลิกของคนที่มีอยู่จริง</p> 	<p>มีสถานะของความเป็นตัวละครในการเล่าเรื่องประกอบเนื้อเรื่องการแสดงมีความเป็นภาพตัวแทนของคนได้</p>
 <p>รูปตัวหนังตะลุงที่มีการปรับเปลี่ยนพัฒนาตามยุคสมัย</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รูปตัวหนังตะลุงมีลักษณะเป็นรูป 2 มิติเหมือนต้นแบบดั้งเดิม - รูปลักษณะมีบุคลิกภาพที่เฉพาะมีการลดทอนรูปทรงคล้ายรูปทรงคนประกอบกับรูปทรงของวัตถุ - รูปลักษณะของการแต่งกายมีความร่วมสมัย เช่น สวมใส่เสื้อเชิ้ต กางเกงขาสั้น 	<p>เป็นรูปตัวหนังตะลุงมีลักษณะรูปร่างเค้าโครงสร้างจากต้นแบบเดิมมีการปรับเปลี่ยนการแต่งกายท่าทางและเสริมวัตถุที่มีเชื่อมโยงกับยุคสมัย</p>	<p>มีสถานะของการเป็นตัวละครที่มีรูปแบบคุณลักษณะเฉพาะ มีความเป็นภาพตัวแทนของคนได้มีบริบทที่เชื่อมโยงกับสังคมมีความร่วมสมัย</p>

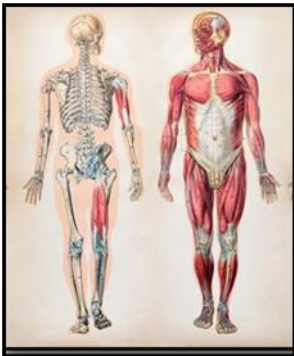

 <p>ภาพประติมากรรม รูปปั้นรูปตัวตลก หนังตะลุง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รูปตัวหนังตะลุงมีลักษณะ 3 มิติไม่เหมือนต้นแบบดั้งเดิม - รูปทรงมีมวลปริมาตรและมีการลดทอนรายละเอียดของกล้ามเนื้อ 	<p>เป็นการนำรูปตัวหนังตะลุงแบบต้นฉบับมาสร้างใหม่ในรูปแบบของประติมากรรมสามมิติและมีการปรับเปลี่ยนท่าทาง</p>	<p>เป็นการนำภาพที่มีรูปแบบ 2 มิติมานำเสนอในรูปแบบ 3 มิติ มีสถานะเป็นประติมากรรมตั้งโชว์ให้ผู้คนเข้ามาปฏิบัติสัมพันธ์ด้วย</p>
 <p>ภาพรูปตัวหนังตะลุง กับสื่อบันเทิง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - นำเสนอในรูปแบบของภาพรูปตัวหนังตะลุงที่ประกอบกับตัวหนังสือ - มีการปรับท่าทางการแต่งกาย - สีของผิวมีลักษณะสีดำ 	<p>เป็นการนำภาพของรูปลักษณะตัวหนังตะลุงมานำเสนอแทนภาพตัวบุคคล แสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์ในลักษณะของภาพตัวแทน</p>	<p>ภาพแทนอัตลักษณ์ที่มีนัยยะสื่อความหมายถึงความเป็นคนได้</p>
 <p>รูปตัวหนังตะลุงกับ ป้ายร้านข้าวแกง ใต้</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีลักษณะของรูปแบบเป็นภาพรูปตัวตลกหนังตะลุงประกอบกับตัวหนังสือ - รูปลักษณะของตัวหนังตะลุงยังคงมีรูปแบบดั้งเดิม 	<p>เป็นการนำภาพรูปตัวหนังตะลุงมาประกอบประกอบในการตกแต่งเพื่อบ่งบอกถึงที่มาของแหล่งประเภทอาหารที่มีพื้นเพมาจากท้องถิ่นภาคใต้</p>	<p>ภาพลักษณะของรูปตัวหนังตะลุงเพื่อสื่อสารนัยยะอัตลักษณ์ความหมายของสิ่งหนึ่งในรูปแบบของรูปเชิงสัญลักษณ์</p>
 <p>ภาพตัวหนังตะลุงที่</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบมีลักษณะ 2 มิติ - รูปลักษณะมีเค้าโครงจากต้นแบบบุคคลที่มีตัวตนจริง - รูปลักษณะมีการ 	<p>เป็นการนำภาพต้นแบบบุคคลที่มีตัวตนในสังคมเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงมานำเสนอในลักษณะของความเป็นรูปร่างสองมิติแสดงให้เห็นบริบทของ</p>	<p>มีการผสมผสานในลักษณะของภาพลักษณะความจริงกับการลดทอนด้วยกลวิธีแบบรูปตัวหนังตะลุงเป็นการ</p>

<p>มีต้นแบบจากบุคคลจริง</p>	<p>ลดทอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบของการแต่งกายมีความเป็นร่วมสมัย เช่น สวมใส่เสื้อยีนส์ กางเกงขายาวแต่ มีการลดทอนมีลักษณะเป็น ภาพแบบลายเส้น - สีที่ใช้มีความสด แบน เรียบแสดงรูปร่างด้วยเส้น 	<p>ช่วงเวลาความเป็นปัจจุบัน</p>	<p>นำเสนออัตลักษณ์บุคคลด้วยรูปแบบตัวหนังสือสูง</p>
 <p>ภาพประติมากรรมรูปปั้นอนุสาวรีย์รูปตัวหนังสือสูง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบมีลักษณะเป็นรูปทรง 3 มิติ - รูปทรงมีลักษณะการผสมผสานกันระหว่างภาพลักษณ์ของตัวหนังสือสูงกับโครงสร้างกายวิภาคแบบคน - รูปแบบประติมากรรมเหมือนจริง - ประติมากรรมติดตั้งบนฐานปูนผลงานอยู่ตำแหน่งเหนือระดับสายตา 	<p>เป็นการนำรูปแบบของรูปตัวหนังสือสูงที่มีสถานะของความเป็นบรรพบุรุษมานำเสนอในลักษณะของประติมากรรมอนุสาวรีย์รูปเคารพ</p>	<p>การนำเสนอรูปลักษณะของอัตลักษณ์กลายเป็นรูปวัตถุและมีสถานะเป็นรูปเคารพ</p>

ตารางที่ 5 สรุปข้อมูลหนังสือสูง

ที่มา : สรุปโดยผู้ศึกษา

ตารางเปรียบเทียบเนื้อหาและรูปแบบการแสดงผลภาพคนในหลักการแบบวิภาคและศิลปะพื้นบ้าน

ที่มา	เนื้อหา	รูปแบบ
 <p>รูปทรงคนในหลักการแบบกายวิภาค</p>	<p>เป็นหลักการที่ศึกษา รูปร่าง รูปลักษณะและโครงสร้างอันประกอบกันขึ้นเป็นร่างกายของมนุษย์ ศึกษาโครงสร้างสัดส่วนมนุษย์ที่ใช้ในทางด้านศิลปะ มักเป็นทฤษฎีและตำราที่เขียนขึ้นจากทางด้านตะวันตกมีความเป็นสากล</p>	<p>มีการใช้รูปร่างรูปทรงมีสัดส่วนที่อ้างอิงจากความถูกต้องของโครงสร้างที่ประกอบขึ้นด้วย กระดูก กล้ามเนื้อ และผิวหนัง ในทางศิลปะใช้สุนทรียภาพและรูปร่างรูปทรงโดยรวมมากกว่าความถูกต้อง</p>
 <p>รูปทรงคนในหนังตะลุง</p>	<p>เป็นการนำเสนอลักษณะของภาพคนแบบอุดมคติมีลักษณะไม่เหมือนกับความเป็นจริง มีความเป็นภาพแทนคน มีท่าทาง มีอ้วน มีผอม มีวัย มีอารมณ์ความรู้สึก และมักจะแทรกอารมณ์ขัน</p>	<p>มีการลดทอนรูปร่าง รูปทรง มีขนาดสัดส่วนที่ไม่ถูกต้องตามหลักกายวิภาค และมีลักษณะของรูปทรงแบบอุดมคติผสมความเป็นจริงเป็นลักษณะการเลียนแบบ มีการขบขันจุดเด่นด้วยการขยายสัดส่วนให้ใหญ่กว่าปกติ</p>

ตารางที่ ๘ เปรียบเทียบการนำเสนอภาพคนในรูปแบบของกายวิภาคและศิลปะพื้นบ้าน

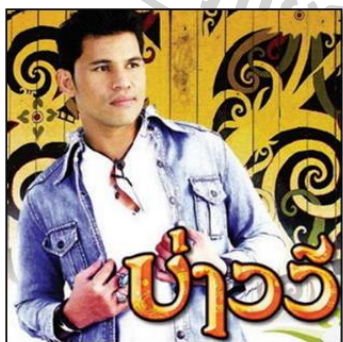
ที่มา : สรุปโดยผู้ศึกษา

2.3.2 การสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นคนได้ในสื่อบันเทิง

สื่อบันเทิงเป็นสิ่งที่อยู่ในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะในด้านดนตรีเพลงลูกทุ่งซึ่งมักมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับ การโยกย้ายถิ่นฐานวัฒนธรรมท้องถิ่นกับวัฒนธรรมส่วนกลาง ศิลปินนักร้องหลายคนที่มีถิ่นฐานเป็นคนภาคใต้มีการนำเสนอผลงานเพลงออกมาก็มีการนำเสนอภาพลักษณ์ตัวศิลปินว่าเป็นใครมาจากไหนแสดงให้เห็นรากเหง้าของตนเอง ศิลปินมีการนำเสนออัตลักษณ์มาในลักษณะของเนื้อหาในบทเพลงนำเสนอออกมาในรูปแบบของมิวสิกวิดีโอ ผลงานเพลงลูกทุ่งได้เป็นเสมือนเครื่องมือที่ศิลปินได้ใช้นำเสนอมุมมองทัศนคติ ดังนั้นจึงเปรียบเสมือนกับภาพตัวแทนอัตลักษณ์คนใต้อาศัยถิ่นในกรุงเทพฯ ได้อย่างดี

การนำเสนออัตลักษณ์คนใต้อาศัยถิ่นผ่านภาพลักษณ์ของศิลปินตัวอย่างเช่น เรืออากาศเอก วีรยุทธ นานข้าว (บ่าววี) โดยในช่วงเริ่มแรกมีการนำเสนอในลักษณะของหนุ่มบ้านนอกตรงไปตรงมามีการแต่งกายรูปแบบเฉพาะนอกกระแสเน้นสวมใส่เสื้อผ้ายีนส์เก่าๆ ต่อมาปรับเปลี่ยนเป็นหนุ่มได้ใจเล่นแต่งกายมีสีสันสะดุดตาเนียงได้ และท้ายสุดปรับเปลี่ยนเป็นเป็นสมัยนิยมคูลๆ และมั่นคงทางอารมณ์ จากข้อมูลแสดงให้เห็นการนำเสนออัตลักษณ์ความเป็นคนใต้อาศัยถิ่นมีความเชื่อมโยงกับบริบทท้องถิ่นเดิมอยู่มาก ต่อมาค่อยๆปรับเปลี่ยนรับเอาบริบทของวัฒนธรรมกระแสหลักเข้ามาผสม แต่ยังคงสะท้อนชุดความคิดค่านิยม ทัศนคติแบบอุดมคติคนใต้อาศัยถิ่นอยู่ด้วยในการนำเสนอ

ตารางเปรียบเทียบการนำเสนอภาพลักษณ์ของศิลปินบ่าววียุคก่อนและหลัง

ภาพที่ 10 ภาพบ่าววีช่วงแรกของการเป็น
ที่มา: <https://www.sanook.com>

ภาพที่ 11 ภาพปกอัลบั้มเพลง บ่าว
ที่มา: <https://s.isanook.com>

รูปแบบ	รูปแบบ
<ul style="list-style-type: none"> - มีการนำเสนอในรูปแบบของภาพตัวศิลปินมีลักษณะครึ่งตัว - มีการแต่งกายสวมใส่เสื้อยืดด้านในมีลวดลายผ้า มีคีย์ฮอม สวมใส่เสื้อยีนส์แขนยาวทับด้านนอก - ภาพด้านหลังเป็นภาพท้องฟ้า 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการนำเสนอในรูปแบบของภาพตัวศิลปินมีลักษณะครึ่งตัว - มีการสวมใส่เสื้อยืดสีขาวด้านในเหมือนกัน แต่ไม่มีลวดลาย ปรับเปลี่ยนการสวมใส่เสื้อทับด้านนอกจากเสื้อยีนส์เป็นเสื้อหนังแขนยาว - ภาพด้านหลังมีการปรับเปลี่ยนเป็นภาพของตึกอาคาร
เนื้อหา	เนื้อหา
<p>อัตลักษณ์ของตัวศิลปินที่มีรูปแบบการแต่งกายแบบของหนุ่มบ้านนอกตรงไปตรงมาการแต่งตัวที่มีรูปแบบเฉพาะนอกกระแส เน้นสวมใส่เสื้อยีนส์ มีการนำเสนอภาพด้านหลังที่เป็นภาพธรรมชาติ สะท้อนให้เห็นการพยายามเชื่อมโยงตัวศิลปินกับความเป็นธรรมชาติ มีความเรียบง่าย และมีกลิ่นอายความเป็นท้องถิ่น</p>	<p>จากข้อมูลแสดงให้เห็นการปรับเปลี่ยนของรูปแบบการแต่งกายที่มีความทันสมัยมากขึ้น มีการปรับเปลี่ยนภาพด้านหลังเป็นรูปแบบของความเป็นเมืองสะท้อนให้เห็นการนำเสนออัตลักษณ์ของศิลปินมีการปรับเปลี่ยนผสมผสานวัฒนธรรมกระแสหลัก มีความทันสมัยมากขึ้นและเชื่อมโยงกับบริบทของความเป็นสังคมเมือง</p>

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบการนำเสนอภาพลักษณ์ของศิลปินป๊อปวิยุคก่อนและหลัง
ที่มา : สรุปโดยผู้ศึกษา

การแสดงอัตลักษณ์ของคนได้ที่นำเสนอในรูปแบบของเนื้อหาบทเพลงซึ่งจะนำเสนอในลักษณะหลากหลายมุมมองตัวอย่างเช่น การบรรยายรูปแบบการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ การพูดจาแบบสำเนียงทองแดง การหวนคำนึงคิดถึงบ้านเป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนสะท้อนภาพแทนความเป็นอัตลักษณ์คนได้ย้ายถิ่นออกมาได้อย่างน่าสนใจ ในการศึกษากรณีตัวอย่างเช่น เพลงขายผ้าหน้ารามของศิลปินเขียวไรซ์ เป็นต้น

ภาพที่ 12 ภาพปกเพลงชายผ้าหน้าราม ศิลปิน เจิวไรย์

ที่มา:<https://www.tnnthailand.com/static/inlineimages/news/14831008705d66114a0a5ec.jpeg>

เนื้อเพลง ชายผ้าหน้าราม

ศิลปิน เจิวไรย์

“ไอหนุ่มสะตอลาพ่อมาเรียนราม หลังจบปี 3 ปวช.หาดใหญ่
มาอยู่เมืองกรุงละมั่งเรียนตั้งใจ อยากกลับไปก็ได้พร้อมใบปริญญา
จากบ้านนาคอนมานอนนอนอนรุ ไม่เร็ดไม่หรุรู้ว่าเบียเรามา่ย
ได้กินข้าวแกงพ้อมีแรงเรียนไป ไม่ให้พ่ออายุที่ส่งควายมาเรียน

* ปริญญาจะต้องมีสักใบ ไ่ว้ผมขาวเสื่อคummกแหลบใน
ถึงเมดอินไม่มีไม่เป็นไร จะทำให้ได้ให้พ่อภูมิใจมั่ง

** ไอหนุ่มสะตอสงสารพ่อจ้ง ชายผ้าหน้ารามยังไม่พอยาใส่
ต้องส่งลูกรักเรียนอีกสักเท่าใด เลยตัดสินใจมาชายผ้าหน้าราม
ได้พอประทังค่าเทอมได้เจือจุน บางครั้งก็ขาดทุนเด็กได้มั่นใจใหญ่
เป็นกิจการริมรั้วมหาลัย จบรามเมื่อไรคงต้องหยุดทำงาน
ซู้ */**

เอเร่ห์เข้ามาไอสิ่วยัด้วนัน พันห้า กับสาวๆตัวละร้อยกว่าๆ
สงสารงามตาไม่ขอมีกำไล

ได้พอประทังค่าเทอมได้เจือจุน บางครั้งก็ขาดทุนเด็กได้มั่นใจใหญ่
เป็นกิจการริมรั้วมหาลัย จบรามเมื่อไรคงต้องหยุดทำงาน”³⁴

³⁴ MusicATM , เนื้อเพลง “ชายผ้าหน้าราม – เจิวไรย์” , เข้าถึงเมื่อ 30 มกราคม 2566 , เข้าถึงได้จาก <https://www.musicatm.com>

จากข้อมูลเนื้อหาของเพลงแสดงให้เห็นถึงมุมมองจากความจริงใจในแบบฉบับตัวแทนที่น้องชาวใต้ที่ชวนให้รำลึกถึงหนทางในการต่อสู้ดิ้นรนของชีวิต ความรัก ความหลัง กำลังใจและการโหยหาถึงความดีงามที่ผสมผสานกลิ่นอายของศิลปะท้องถิ่นต่างๆ นอกจากนั้นยังนำเสนอถึงรสนิยมเรื่องของการแต่งกายที่ชื่นชอบการสวมใส่เสื้อยีนส์กระดุมมุก มีอาชีพการขายผ้าห่มมหาลัยรามคำแหงและพุดจาแบบสำเนียงทองแดง สะท้อนถึงนิสัยที่สนุกสนานมีความจริงจังมีใจนักเลงเป็นการแสดงอัตลักษณ์ความเป็นคนใต้ผ่านตัวละครผ่านเนื้อเพลงทำหน้าที่เป็นตัวสื่อสาร

ภาพที่ 13 ภาพหนุ่มใต๋ในมิวสิกเพลงเพลงพ่อขุนของศิลปินเดช อิสรระ

ที่มา:<https://www.youtube.com/watch?v=GQ9X7WusUwI>

สรุปจากข้อมูลการนำเสนอภาพตัวแทนอัตลักษณ์ของคนใต๋ย้ายถิ่นที่ใช้กระบวนการรูปแบบของผลงานเพลงเป็นการมุ่งเน้นนำเสนอภาพลักษณ์และบุคลิกตัวบุคคลทั้งจากตัวศิลปินและจากการสร้างตัวละครขึ้นมา โดยมีการหยิบยกอัตลักษณ์ดั้งเดิมความเป็นท้องถิ่นเช่น สำเนียงภาษาถิ่น ลักษณะนิสัย การแต่งกาย ซึ่งถือเป็นกระบวนการผลิตซ้ำผลผลิตของวัฒนธรรมมานำเสนอในบริบทใหม่ ความน่าสนใจคือจากการเลือกนำเสนออัตลักษณ์ท้องถิ่นเดิมขณะเดียวกันก็มีการปรับเปลี่ยนเพื่อปรับตัวตามยุคสมัยและยอมรับกับวัฒนธรรมกระแสหลักด้วย

จากข้อมูลแสดงให้เห็นถึงปรากฏการณ์ของความหลากหลายที่ถูกผสมผสานมีเสน่ห์มีความน่าสนใจให้ทำการศึกษา เรื่องอัตลักษณ์ของคนใต๋ย้ายถิ่นในกรุงเทพมหานครในครั้งนี้ผู้ศึกษาเห็นถึงความน่าจะเป็นที่จะนำเอารูปแบบกระบวนการ องค์ประกอบ กลวิธีต่างๆ ของการนำเสนออัตลักษณ์คนใต๋ในสื่อบันเทิงมาเป็นเครื่องมือของการศึกษาและการสร้างสรรค์ผลงาน

ตารางสรุปข้อมูลคนได้ในสื่อบันเทิง

ข้อมูลรูปภาพ	รูปแบบ	เนื้อหารายละเอียด	ผลลัพธ์
 <p>ภาพปกอัลบั้มเพลงยุคแรก</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ภาพของตัวศิลปินในลักษณะครึ่งตัว - แต่งกายสวมใส่เสื้อยืดด้านในมีลายเขียนผ้ามัดย้อม สวมใส่เสื้อยีนส์แขนยาวทับด้านนอก - ด้านหลังเป็นภาพท้องฟ้า 	<p>มีการนำเสนอภาพลักษณะของตัวศิลปินที่มีความตรงไปตรงมา มีการแต่งกายที่มีรูปแบบเฉพาะนอกกระแส เน้นสวมใส่เสื้อยีนส์ ใช้ภาพด้านหลังเป็นภาพธรรมชาติมีกลิ่นอายความเป็นชนบท</p>	<p>เป็นการนำเสนออัตลักษณ์ความเป็นท้องถิ่นที่เด่นชัดและแตกต่างจากความเป็นวัฒนธรรมกระแสหลัก</p>
 <p>ภาพศิลปินยุคปัจจุบัน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ภาพของตัวศิลปินในลักษณะครึ่งตัว - การแต่งกายสวมใส่เสื้อผ้ามีความทันสมัย เช่น สวมใส่เสื้อสูทสีดำเรียบและสวมใส่กางเกงสีดำเรียบ 	<p>มีการนำเสนอภาพลักษณะของศิลปินที่มีความเป็นสมัยใหม่ การแต่งกายเน้นความเป็นแฟชั่นที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมกระแสหลัก</p>	<p>เป็นการนำเสนออัตลักษณ์ที่แสดงภาพลักษณะศิลปินมีความเชื่อมโยงกับบริบทสังคมแบบเมืองมากขึ้นแสดงอัตลักษณ์ความเป็นท้องถิ่นออกมาน้อย</p>
 <p>เพลงและมิวสิกวิดีโอยุคก่อน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบของตัวละครที่แต่งกายแบบสวมใส่เสื้อยีนส์กางเกงยีนส์ - ภาพลักษณะของบุคลิกภาพที่ผิวคล้ำไว้ผมยาว 	<p>เป็นการนำเสนอเนื้อหาที่มักเกี่ยวข้องกับคนใต้ที่ย้ายเข้ามาพื้นที่สังคมเมืองใหญ่ แสดงให้เห็นการปรับตัวไม่ได้มีความโหยหาถิ่นอาศัยเดิม</p>	<p>เป็นการนำเสนออัตลักษณ์ความเป็นคนใต้ที่มีความโหยหาและคิดถึงถิ่นอาศัยเดิม ทำให้มีความต่างดูไม่เข้ากับสภาพสังคมเมือง</p>

 <p>เพลงและมิวสิกวิดีโอ ยุคปัจจุบัน</p>	<p>- รูปแบบของตัวละคร ที่แต่งกายแบบสวมใส่ เสื้อผ้าแฟชั่นทั่วไป ของวัฒนธรรมเมือง</p> <p>- ภาพลักษณ์ของ บุคลิกภาพภายนอก ของตัวละครที่มีความ เป็นร่วมสมัย</p>	<p>เป็นการนำเสนอ เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ คนได้ที่มีการปรับตัว ด้านรูปลักษณะ ภายนอกดูเหมือนกับ วัฒนธรรมกระแส หลักมากขึ้นแต่ก็คง แสดงให้เห็นถึงความ เป็นตัวตนที่ยังคงหนัก แน่น และเด่นชัดใน ชุดความคิดของ กานินยม</p>	<p>การแสดงออกของ ความเป็นอัตลักษณ์ คนได้ที่ผสมผสาน และถูกวัฒนธรรม กระแสหลักครอบทับ อยู่ดูมีความเชื่อมโยง กับบริบทของความ เป็นสังคมเมือง</p>
--	--	---	---

ตารางที่ 8 สรุปข้อมูลคนได้ในสื่อบันเทิง
ที่มา : สรุปโดยผู้ศึกษา

2.3.3 ข้อมูลสื่อออนไลน์และภาคสนาม

ข่าวงานวันสารทเดือนสิบที่แฟลตคลองจั่น

เป็นเวลากว่า 30 ปีแล้วที่ชุมชนคนได้แห่งแฟลตคลองจั่นแหล่งรวมผู้คนจากภาคใต้ที่
ย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครที่มีสาเหตุส่วนใหญ่เพราะมาเรียนหนังสือซึ่งพื้นที่อยู่ใกล้
มหาวิทยาลัยรามคำแหงสามารถเดินทางได้สะดวก เมื่อเรียนจบก็ทำงานสร้างครอบครัวจนญาติที่
น้องตามมาอยู่ด้วยและกลายเป็นชุมชนใหญ่แห่งหนึ่งที่คุณได้ย้ายถิ่นมาอยู่ร่วมกัน ประเพณีสำคัญ
อย่างวันสารทเดือนสิบถูกจัดขึ้นเพื่อให้คนได้ที่ไม่ได้กลับภูมิลำเนาในช่วงเวลานั้นได้ทำบุญอุทิศ
ส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษผู้ล่วงลับ งานประเพณีวันสารทเดือนสิบกลายเป็นงานใหญ่ประจำปีที่
รวบรวมพี่น้องชาวใต้ชุมชนแฟลตคลองจั่นและชุมชนระแวกใกล้เคียงได้มาร่วมอิมใจอิมบุญโดยที่
พวกเขายังไม่ลืมรากเหง้าของตัวเอง³⁵

³⁵ ก(ล)างเมือง, “เดือนสิบ คนได้ คลองจั่น”, ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส, 22 ธันวาคม 2558.

งานประเพณีวันสารทเดือนสิบมีการจัดกิจกรรมที่เปลี่ยนแปลงรูปแบบแตกต่างไปจากเดิม คือมีการใช้พื้นที่การจัดงานที่เปลี่ยนไป เมื่อก่อนใช้พื้นที่ของวัดจัดกิจกรรมทำบุญตามรูปแบบของศาสนา ประเพณีวันสารทเดือนสิบที่คลองจั่นเปลี่ยนไปใช้พื้นที่ส่วนกลางของชุมชนเพราะคนได้ย้ายถิ่นที่อาศัยอยู่ในบริเวณของพื้นที่และบริเวณใกล้เคียงมีจำนวนมากขึ้น จึงมีการรวมกลุ่มกันจัดกิจกรรมขึ้นมา งานวันสารทเดือนสิบจัดขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นความต้องการรักษาประเพณี วิถีชีวิต วัฒนธรรม กับความเชื่อเดิมของกลุ่มคนใต้ที่ต้องการรักษาแต่ไม่สามารถกลับภูมิลำเนาได้และปรับเปลี่ยนรูปแบบให้มีความบันเทิงเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความน่าสนใจและดึงดูดกลุ่มบุคคลอื่นที่ไม่ใช่แค่กลุ่มคนใต้ให้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มคนผ่านกิจกรรมรูปแบบงานประเพณี

ภาพที่ 14 ภาพข่าวงานบุญเดือนสิบที่แฟลตคลองจั่น

ที่มา: <https://program.thaipbs.or.th/Klangmuang/episodes/34466>

ข้อมูลภาคสนาม

การลงสำรวจพื้นที่บริเวณแฟลตคลองจั่น

ภาพที่ 15 ภาพร้านข้าวแกงใต้ที่แฟลตคลองจั่น

ที่มา : ผู้ศึกษา

ภาพที่ 16 ภาพร้านขายวัตถุดิบอาหารใต้ที่แฟลตคลองจั่น

ที่มา : ผู้ศึกษา

ภาพที่ 17 ภาพการแต่งกายแบบมีผ้าแดงคาดเอว

ที่มา : จากเพจ Facebook คนใต้แพลตคลองจั่น

ข้อมูลในการสำรวจพื้นที่บริเวณแพลตคลองจั่นแสดงให้เห็นการแสดงออกของอัตลักษณ์คนใต้ที่มีมากคือ การค้าขายอาหารข้าวแกงใต้และขายอาหารใต้เฉพาะเช่น ไก่ทอดขนาดใหญ่ ขนมหโค และ จำปาตะ รวมทั้งขายวัตถุดิบพื้นถิ่นเช่น สะตอ ผลเนียง เครื่องแกงใต้และอาหารแห้งจากภาคใต้ แพลตคลองจั่นเป็นแหล่งที่คนใต้อาศัยอยู่มากการแสดงออกของอัตลักษณ์คนใต้ในการรับรู้ของคนทั่วไปที่เห็นได้ชัดคือ ร้านอาหารปักษ์ใต้ที่เรียงรายสองข้างทางนอกจากนั้นความน่าสนใจคือร้านเหล่านี้นอกจากจะระบุว่าเป็นร้านอาหารปักษ์ใต้แล้วบางร้านยังระบุจังหวัดและอำเภออีกด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นความหลากหลายของกลุ่มคนใต้ที่ย้ายเข้ามาอาศัยอยู่แพลตคลองจั่นแห่งนี้

เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยกรอบแนวคิดของอัตลักษณ์แสดงให้เห็นถึงการพยายามนำเสนอว่าตนเองเป็นใครมาจากพื้นที่ไหน คนใต้อาจถือนำเสนออัตลักษณ์ที่ไม่ได้ยึดติดอยู่กับพื้นที่และรูปแบบที่ดั้งเดิมและตายตัวมีความคล่องตัวสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามเป้าหมายเช่น การปรับรสชาติอาหารให้อ่อนลงเพื่อกลุ่มลูกค้าอื่นที่ไม่ใช่คนใต้สามารถรับประทานได้ด้วย การแต่งกายที่เป็นลักษณะเสื้อยืดกางเกงยีนส์เพื่อความสะดวกและเข้ากับพื้นที่ เป็นต้น

ตารางรูปแบบและเนื้อหาที่พบในการศึกษาคนไต้ในพื้นที่แฟลตคลองจั่น

ข้อมูลรูปภาพ	รูปแบบ	เนื้อหา	ผลลัพธ์
 <p>ร้านข้าวแกงไต้และร้านขายวัตถุดิบอาหารไต้</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นรูปแบบร้านขายข้าวแกง - เป็นรูปแบบร้านขายวัตถุดิบอาหารไต้ - มีรูปแบบของป้ายร้าน - มีรูปแบบของอาหารไต้และภาชนะใส่อาหาร เช่น หม้อ ถาดใส่อาหาร 	<p>การขายของไต้มีทั้งขายข้าวแกงไต้และขายอาหารไต้รวมทั้งร้านขายวัตถุดิบท้องถิ่น เช่น สะตอผลเนียงเครื่องแกงไต้และอาหารแห้งจากไต้ ร้านเหล่านี้ร้านยังระบุจังหวัดและอำเภออีกด้วยแสดงให้เห็นความหลากหลายของกลุ่มคนไต้ที่ย้ายเข้ามาอาศัยอยู่</p>	<p>แสดงให้เห็นความเป็นชุมชนคนไต้ที่แสดงอัตลักษณ์ที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ และร้านขายวัตถุดิบไต้ยังสะท้อนให้เห็นความเป็นชุมชนที่มีวัฒนธรรมท้องถิ่นติดตัวมาด้วย</p>
 <p>ประเพณีวันสารทเดือนสิบ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นรูปแบบของกิจกรรมทางศาสนา - มีการรวมตัวกันของกลุ่มคนไต้ - มีการตกแต่งด้วยหุ่นเปรตจำลองและวัตถุดิบทรงเจดีย์ - มีการแต่งตัวคอสมเพลย์ 	<p>งาน มีรูปแบบการเปลี่ยนแปลงสถานที่จัดงานจากเดิมคือใช้พื้นที่ของวัด ในการจัดกิจกรรมลักษณะทำบุญตามรูปแบบของศาสนา งานบุญเดือนสิบที่คลองจั่นเปลี่ยนไปใช้พื้นที่ส่วนกลางของชุมชน มีกิจกรรมเชิงสันตนาการ ประกอบกับกิจกรรมทางศาสนาด้วย</p>	<p>แสดงให้เห็นความต้องการดำรงวิถีชีวิตวัฒนธรรมความเชื่อเดิมของกลุ่มคนไต้ ย้ายถิ่นที่ต้องการรักษาประเพณีไว้แต่ไม่สามารถกลับภูมิลำเนาเดิมได้และปรับเปลี่ยนรูปแบบให้มีความบันเทิงเพื่อดึงดูดสร้างความน่าสนใจให้กับกลุ่มบุคคลอื่น ไม่ใช่แค่กลุ่มคนไต้อย่างเดียว</p>

 <p>กิจกรรมการแข่งขัน นกรงหัวจุก</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นรูปแบบของกิจกรรมการแข่งขัน - มีการรวมตัวกันของกลุ่มคน - มีรูปทรงวัตถุทรงนกร - รูปแบบราวเหล็กแขวนกรงนกร 	<p>คนได้ย้ายถิ่นที่เป็นกลุ่มผู้ชายมีความนิยมชอบเลี้ยงนกเขาและนกรงหัวจุก เมื่อย้ายเข้ามาอาศัยในพื้นที่ก็นำสิ่งนี้ติดตัวมาด้วย เมื่อมีมากขึ้นจึงรวมตัวเกาะกลุ่มกัน เป็นการปรับตัวที่ใช้รูปแบบกิจกรรมเชื่อมโยงกลุ่มคนที่มีความชอบเหมือนกันเข้าหากัน และปรับเปลี่ยนให้เป็นลักษณะรูปแบบการแข่งขันกันเพื่อสร้างความน่าสนใจของกิจกรรมการเลี้ยงนก</p>	<p>แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ร่วมในรูปแบบกิจกรรมของการเลี้ยงนกและแข่งขันนกรงหัวจุกเพื่อเชื่อมโยงสร้างความสัมพันธ์แบบรวมกลุ่ม</p>
---	---	---	---

ตารางที่ ๑ รูปแบบและเนื้อหาที่พบในการศึกษาคนใต้ในพื้นที่แฟลตคลองจั่น
ที่มา : สรุปรโดยผู้ศึกษา

2.4 ศิลปินศึกษา

2.4.1 Yinka Shonibar

ภาพที่ 18 ภาพของศิลปินยีนก้า ชนิแบร์

ที่มา: <https://www.bbc.co.uk/programmes/b06qnn2d>

ยีนก้า ชนิแบร์ (Yinka Shonibare) เป็นศิลปินชาวอังกฤษมีเชื้อสายไนจีเรียเกิดที่เมืองลอนดอน ประเทศอังกฤษ ยีนก้ามีแนวความคิดในการทำงานมาจากการเริ่มตรวจสอบถึงรากเหง้าของตัวเองศิลปินมีความรู้สึกว่าเขาเป็นคนอังกฤษเพราะเกิดที่ประเทศแห่งนี้เติบโตและศึกษาอยู่ในประเทศแห่งนี้ แต่ขณะเดียวกันศิลปินก็มีอาชีพพิเศษลักษณะของสีผิวที่เป็นคนผิวดำซึ่งย่ำเดือนถึงเชื้อชาติที่แท้จริงของศิลปินว่ามาจากที่ไหน ศิลปินมีบิดาและมารดาเป็นชาวไนจีเรียที่อพยพโยกย้ายถิ่นฐานมายังประเทศอังกฤษ (ประเทศเจ้าอาณานิคมของไนจีเรีย) ซึ่งแม้ว่าศิลปินจะเกิดในประเทศอังกฤษแต่ความเป็นจริงเขาก็คือคนชาวแอฟริกันที่ไม่สามารถปฏิเสธได้

ศิลปินมีการสร้างสรรค์ผลงานโดยมีกระบวนการแสดงออกในรูปแบบของการใช้ลวดลายเสื้อผ้าที่มีอัตลักษณ์แสดงถึงความเป็นแอฟริกัน ศิลปินนำเสนอรูปทรงของเสื้อผ้าที่มีรูปแบบแสดงถึงความเป็นยุโรปใช้รูปทรงของหุ่นล่องเสื้อผ้าแต่ไม่มีส่วนหัวเพื่อไม่แสดงถึงความเป็นตัวตนของบุคคลนั้น และใช้สีของผิวเพื่อแสดงให้เห็นถึงกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะเชื้อชาตินั้นๆ ศิลปินมีการใช้ท่าทางของตัวรูปทรงคนที่เชื่อมโยงกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ในอดีตเพื่อนำเสนอให้เห็นถึงประเด็นกระบวนการที่ทำให้เกิดตัวตนและอัตลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นมา

ภาพที่ 19 Hybrid Sculpture (Pan), 2021

ที่มา : <https://yinkashonibare.com/artwork/hybrid-sculpture-pan-2021/>

ภาพที่ 20 How to Blow Up Two Heads at Once (Ladies). 2006

ที่มา: <https://www.nytimes.com/2009/06/21/arts/design/21sont.html>

ตารางสรุปข้อมูลของศิลปิน ยินก้า ชนิแบร์

เนื้อหา	รูปแบบ
<p>เป็นการสำรวจประวัติศาสตร์ส่วนตัวถึงที่มาของบรรพบุรุษของตัวเอง ในลักษณะของการศึกษา รูปแบบผ้าและลวดลายของผ้าที่แสดงอัตลักษณ์ของชาวแอฟริกัน ศิลปินเชื่อมโยงปะติดปะต่อประวัติศาสตร์ผ่านการสร้างให้ผลงานนำเสนออัตลักษณ์ตัวตนของคนแอฟริกันผ่านทางที่มึนัยยะของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์เป็นองค์ประกอบของการเชื่อมโยง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบของประติมากรรมและประติมากรรมจัดวาง (Installation) - รูปแบบเครื่องแต่งกายของตัวละครที่มีลักษณะแบบหุ่นจำลองเสื้อผ้า - ท่าทางของตัวละครอ้างอิงสถานการณ์ในประวัติศาสตร์ของแอฟริกาในยุคล่าอาณานิคม

ตารางที่ 10 ข้อมูลของศิลปิน ยินก้า ชนิแบร์

ที่มา : สรุปโดยผู้ศึกษา

2.4.2 นาวิณ ลาวัลย์ชัยกุล

ภาพที่ 21 ภาพของศิลปินนาวิณ ลาวัลย์ชัยกุล

ที่มา : http://www.rcac84.com/wpcontent/uploads/2017/07/%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%99-01_1.png

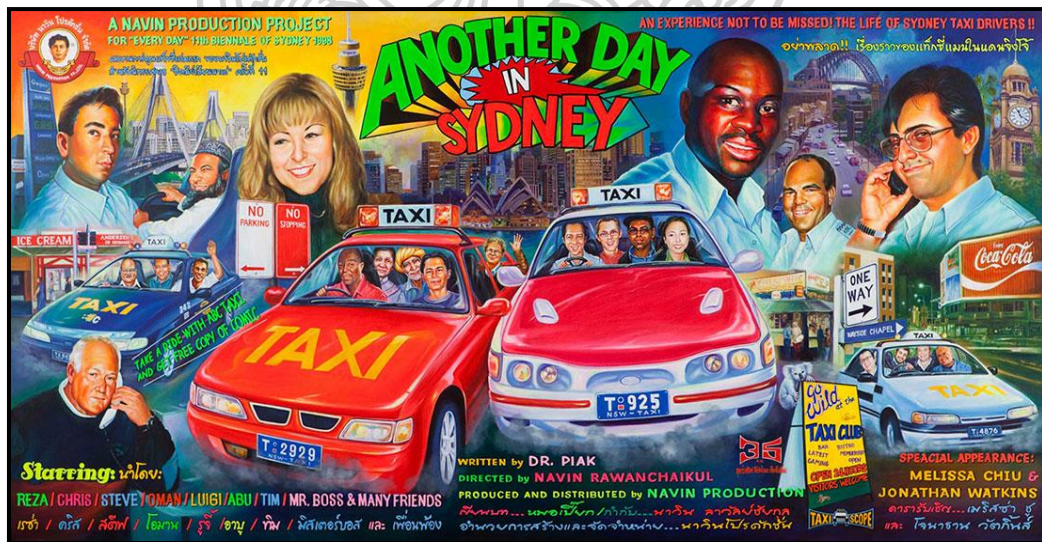
นาวิณ ลาวัลย์ชัยกุล เป็นศิลปินไทยเชื้อสายอินเดียเกิดเมื่อปีพ.ศ. 2514 ที่จังหวัดเชียงใหม่ จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะวิจิตรศิลป์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เมื่อปี 2537 นาวิณเป็นศิลปินไทยเชื้อสายอินเดียที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ มีรูปแบบผลงานอันท้าทายที่เกิดขึ้นจากการทำงานเป็นที่อาศัยความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญหลายฝ่ายเพื่อให้เป็นผลงานในเส้นทางศิลปะเชิงแนวคิดขยายขอบเขตสู่การสื่อสารกับสังคม ศิลปินได้ก่อตั้งบริษัทนามว่านาวิณ โปรดักชั่น จำกัดในปี พ.ศ. 2537 เพื่อเป็นตัวกลางในการผลิตผลงานศิลปะจากแนวความคิดของตัวศิลปินเอง

ศิลปินมีเอกลักษณ์ในการนำเสนอศิลปะร่วมสมัยคือการใช้สื่อที่เข้าถึงได้ง่ายเช่น การ์ตูน โปสเตอร์ภาพยนตร์และการใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อสร้างกิจกรรมร่วมระหว่างผู้ชมกับศิลปิน ผลงานศิลปะของนาวิณ มีภาพรวมคือการค้นคว้าข้อมูล ความคิด ความเห็นกับผู้คนที่มีความสัมพันธ์กับสถานที่สิ่งแวดล้อมและมุ่งสร้างความสัมพันธ์กับผู้ชมและสาธารณชนทั่วไปให้มีบทบาทเป็นผู้ร่วมวิจารณ์สังคมผ่านการเล่าเรื่อง ผลงานศิลปะของศิลปินเป็นการสร้างการต่อรองระหว่างอัตลักษณ์ท้องถิ่นกับการเคลื่อนไหวของโลกาภิวัตน์เป็นแนวคิดเพื่อให้ศิลปะเป็นตัวกลางทำให้ประวัติศาสตร์ของพื้นที่และผู้คนประสานเข้าหากัน

ภาพที่ 22 ภาพผลงานบางส่วนของนิทรรศการแวกไปโครมา

ที่มา : ผู้ศึกษา

ภาพที่ 23 Navin Rawanchaikul, Another Day In Sydney, 2008, acrylic on canvas, 135 x 270 cm.

ที่มา: <https://yavuzgallery.com/artists/navin-rawanchaikul/>

ตารางสรุปข้อมูลของศิลปินนาวิน นาวิณ ลาวัลย์ชัยกุล

ด้านเนื้อหา	ด้านรูปแบบ
ช่วงเริ่มต้นศิลปินศึกษาและสำรวจตรวจสอบ อัตลักษณ์และตัวตนของตนเองเป็นประเด็นที่ เกี่ยวกับชีวิตและรากเหง้าทางวัฒนธรรมของ ตนเอง นำเสนอผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการ เดินทางอพยพของผู้คน ต่อมาศิลปินจึงพัฒนา ไปถึงการทดลองทางพื้นที่และกระบวนการ สร้างสรรค์ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้ชม จนต่อ ขอมมาถึงการใช้ศิลปะของตนเองเป็นเครื่องมือ ที่ใช้เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่และ กระตุ้นให้เกิดจิตสำนึกสาธารณะ ร่วมกัน (public mind)	- ผลงานมีรูปแบบของวัสดุ และวัตถุ - ผลงานมีลักษณะของรูปแบบ ศิลปะจัดวาง วีดีโอ ภาพถ่าย และ สื่ออื่นๆ - ผลงานมีรูปแบบของสื่อที่เป็น มีวสิควีดีโอ ภาพจิตรกรรมใบปิดหนังสือการ์ตูน ประติมากรรม และการสร้างชุมชนนาวินในโลก ออนไลน์

ตารางที่ 11 ข้อมูลของศิลปินนาวิน นาวิณ ลาวัลย์ชัยกุล

ที่มา : สรุปโดยผู้ศึกษา

จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าศิลปินทั้งสองมีหลักแนวคิดในการสร้างสรรค์ที่มีที่มาเหมือนกันคือ
สนใจประเด็นเรื่องความเป็นรากเหง้าของตนเองและสนใจกระบวนการปรับตัว ศิลปินมีรูปแบบ
ของสื่อในการนำเสนอที่แตกต่างกัน ยินก้าจะใช้สื่อในรูปแบบของวัตถุในงานประติมากรรมเพื่อ
แสดงให้เห็นถึงกระบวนการที่ทำให้เกิดตัวตนและอัตลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นมา ส่วนนาวินจะใช้ตัวตน
ในการสร้างกิจกรรมขึ้นมาเป็นเครื่องมือผนวกกับมิติทางสังคมวัฒนธรรมเชื้อชาติและภาษา
นำเสนอให้เห็นกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เป็นปรากฏการณ์ของยุคสมัย

2.4.3 เฮอร์ โด โนะ (Heri Dono)

ภาพที่ 24 ภาพของศิลปินเฮอร์ โด โนะ (Heri Dono)

ที่มา:https://img.jakpost.net/c/2018/01/11/2018_01_11_38745_1515636921._medium.jpg

เฮอร์ โด โนะ เกิดเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2503 เป็นศิลปินร่วมสมัยชาวอินโดนีเซียเป็นที่รู้จักในวงการศิลปะร่วมสมัยเป็นอย่างดีจากศิลปะรูปแบบชวาร์ร่วมสมัยที่ไม่เหมือนใคร ผลงานศิลปะของเฮอร์รับแรงบันดาลใจจาก วาฮัง (Wayang) โค้งคังจากผลงานศิลปะชุมชนที่เอาวัฒนธรรมศิลปะพื้นเมืองมานำเสนอในหลากหลายรูปแบบ ศิลปินมักทดลองทำสิ่งใหม่ให้เกิดขึ้นในวิถีชีวิตของชุมชนสู่การแสดงออกด้านศิลปะเช่น งานแสดงการละเล่นพื้นเมือง การเล่านิทานพื้นบ้าน การแสดงดนตรีรวมถึงตำนานต่างๆที่ส่งผลมาถึงชีวิตผู้คนปัจจุบันมาสร้างเป็นผลงาน Javanese folk theater : wayang หรือ โรงละครชาวบ้านชวาในเมืองวาฮังเป็นการแสดงที่รวมเอาศาสตร์และศิลป์หลายแขนงเข้าด้วยกันเป็นการแสดงที่วิพากษ์เสียดสีสังคม โดยที่เปิดโอกาสให้ผู้ชมแสดงความคิดเห็น ผลงานของศิลปิน โดคเด่นเรื่องการผสมผสานแนวคิดเข้ากับชิ้นงานที่ทำมาจากวัสดุต่างๆ รอบตัวผลงานมีรูปแบบทั้งสื่อผสม ใช้นั่งตะลุง ลายเส้นการ์ตูนและศิลปะการแสดงมาล้อสังคม วัฒนธรรม และการเมืองในแดนอิเหนา

ด้านผลงานจิตรกรรม เฮอร์มักจะใช้จินตนาการและการแปลงรูปลักษณะตัวละครวาฮังให้ ผิดเพี้ยนไปจากรูปแบบเดิม ศิลปินผนวกกับความรู้ในเรื่องภาพยนตร์และแอนิเมชันของเด็กฝัน ฟ้าใบของศิลปินจึงเต็มไปด้วยตัวละครที่มีรูปร่างหน้าตาแปลกประหลาดและชวนพิศวง ศิลปินได้

สอดคล้องสารถึงผู้ชมในการวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นทางสังคมและการเมืองทั้งในประเทศอินโดนีเซียเองและในระดับนานาชาติอีกด้วย

ภาพที่ 25 Trojan Horse, similar to Heri Dono's work, Trojan Cow, in the Venice Biennale, 2003

ที่มา: <http://www.reformasiart.com/blog/2019/10/14/global-artists/>

ตารางสรุปข้อมูลของศิลปิน เฮอร์ โดโนะ

ด้านเนื้อหา	ด้านรูปแบบ
เนื้อหาในผลงานส่วนใหญ่เป็นการตั้งคำถามกับอำนาจการเมืองและปัญหาเชิงโครงสร้างของสังคมในประเทศอินโดนีเซียเองและในระดับนานาชาติ ศิลปินใช้การเล่านิทานพื้นบ้านและตำนานต่างๆที่ส่งเสริมความเชื่อและปรัชญาชีวิต รวมถึงการแสดงที่วิพากษ์ หยอกล้อเสียดสีสังคม เป็นเครื่องมือการแสดงออกที่มีความ	<ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบของสื่อที่นำเสนอมีลักษณะเป็นสื่อศิลปะพื้นบ้าน - รูปแบบของผลงานมีการผสมกันระหว่างตระกะความจริงกับจินตนาการ - ผลงานมีลักษณะการแปลงรูปแบบของตัวละครวายังให้ผิดเพี้ยนจากรูปแบบเดิม - ผลงานมีรูปแบบการของผสมกันระหว่าง

หลากหลายซับซ้อน และเปิดโอกาสให้ผู้ชมได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกทางความคิดด้วย	รูปแบบศิลปะพื้นบ้านกับด้านรูปแบบภาพยนตร์และแอนิเมชัน
---	--

ตารางที่ 12 ข้อมูลของศิลปิน เฮอร์ โคโนะ

ที่มา : สรุปโดยผู้ศึกษา

จากข้อมูลการวิเคราะห์ผลงานของศิลปินศึกษาพบแนวทางและความเป็นไปได้ในการสร้างประเด็นทางศิลปะ กับกระบวนการสร้างสรรค์เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานในโครงการวิทยานิพนธ์ คือ

1. แนวทางประเด็นในการนำเสนอผลงาน ประเด็นเรื่องการสำรวจและตั้งคำถามถึงความเป็นตัวตนกับรากเหง้าทางชาติพันธุ์ นำเสนอถึงปัญหาของการอพยพย้ายถิ่นความต่างกันของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ผู้ศึกษาได้นำประเด็นเหล่านี้มาเป็นกรอบในการตรวจสอบอีกทั้งวิเคราะห์กับประเด็นของผู้ศึกษาถึงประเด็น อัตลักษณ์ความเป็นคนได้ที่เป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นเมื่อมาอยู่บนพื้นที่สภาพแวดล้อมใหม่ที่มีความแตกต่างอีกทั้งมีวัฒนธรรมกระแสหลัก ผู้ย้ายถิ่นใช้ชีวิตเข้ากับสภาพแวดล้อมสังคมเมืองกับวัฒนธรรมกระแสหลักมากขึ้นแค่ไหนยังคงแสดงวัฒนธรรมท้องถิ่นอยู่หรือไม่

2. แนวความคิดประกอบด้วยลักษณะที่เชื่อมโยงกับบริบททางสังคม ศิลปินอินก้า และ นาวิน มีการประกอบแนวความคิดของอัตลักษณ์รากเหง้าทางวัฒนธรรมของตนเข้ากับเหตุการณ์บริบทของสังคม ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการสร้างผลงานประติมากรรมที่นำเสนอเรื่องราวการนำเสนออัตลักษณ์ความเป็นคนได้ที่มีความเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมกระแสหลัก

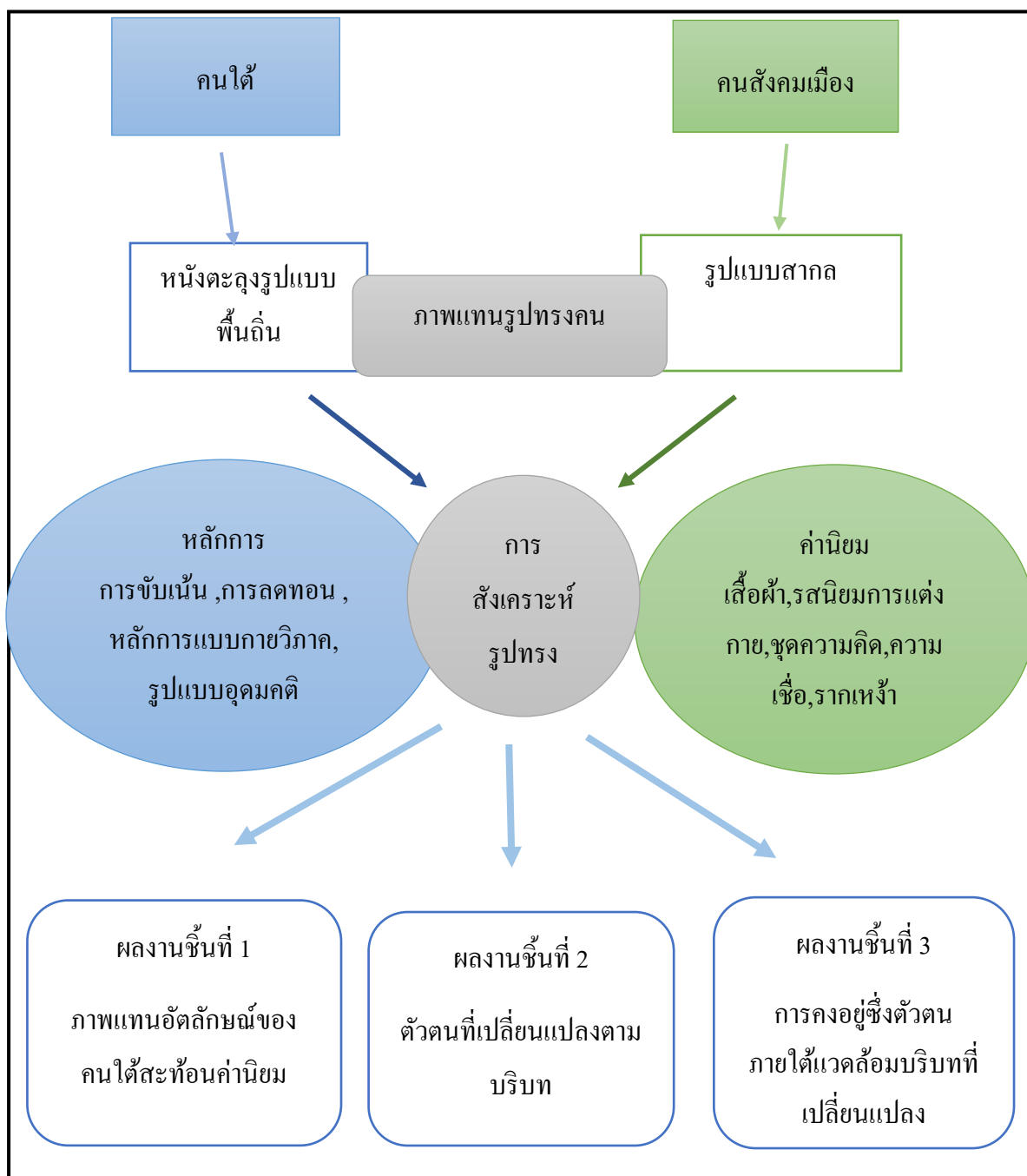
3. รูปแบบ การนำเสนอผลงานในรูปแบบประติมากรรม ศิลปินกรณีศึกษามีวิธีการนำเสนอผลงานในลักษณะของการหยิบยกรูปแบบศิลปะพื้นบ้านวัฒนธรรมท้องถิ่น มาเป็นเครื่องมือในการนำเสนอประเด็นที่มีความเชื่อมโยงกับบริบทของสังคม อีกทั้งศิลปินใช้สื่อที่มีความเกี่ยวข้องกับบริบททางสังคมเช่น ใบปิดหนัง ภาพบุคคลเป็นต้น ซึ่งวิธีการเหล่านี้ผู้ศึกษาเห็นว่าสามารถใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงาน ประเด็นของการแสดงอัตลักษณ์คนได้บนพื้นที่วัฒนธรรมกระแสหลักหรือยังคงแสดงความเป็นตัวตนที่มีรากเหง้าทางวัฒนธรรมเดิมได้อยู่

สรุปเนื้อหาเพื่อใช้เป็นกรอบในการสร้างสรรค์

การศึกษากับวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่ค้นพบ ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลเหล่านี้มาเป็นแนวทางในการสำรวจเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลกับสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม ที่นำเสนอเรื่องราวของการปรับตัวด้านรูปลักษณะภายนอกกับการแต่งกาย อีกทั้งการนำเสนออัตลักษณ์คนได้ การศึกษาข้อมูลพบว่าอัตลักษณ์ คือความเป็นปัจเจกที่เชื่อมต่อกับสังคม อัตลักษณ์สามารถปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลาโดยมีปัจจัยสภาพแวดล้อมเป็นตัวกำหนด ภาพตัวแทน เป็นกระบวนการหนึ่งของการนำเสนออัตลักษณ์แสดงผ่านรูปแบบของภาษาที่มีลักษณะของสัญลักษณ์ ดังนั้นการรับรู้ความหมายของอัตลักษณ์ผ่านระบบการสร้างภาพแทน คือสิ่งที่ช่วยแยกแยะตัวตนความเหมือนหรือความต่าง อีกทั้งภาพแทนยังถูกขยายความจากภาษาไปสู่บริบททางวัฒนธรรม ซึ่งศิลปะก็เป็นหนึ่งในเครื่องมือที่นำเสนอภาพแทนความจริงมาโดยตลอดและภาพแทนร่างกายของมนุษย์ คือที่มาของรูปแบบที่ศิลปินนำมาใช้ในการสร้างสรรค์งานศิลปะในรูปแบบต่างๆ

ผู้ศึกษาใช้กรอบแนวความคิดดังกล่าววิเคราะห์ข้อมูลกับปัจจัยต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมในหัวข้อ อัตลักษณ์คนได้ในเมืองกรุง ที่นำเสนอการยอมรับกับปรับตัวเพื่อนำเสนออัตลักษณ์คนได้ในรูปแบบของภาพแทนที่มีการผสมกับรูปแบบของวัฒนธรรมกระแสหลักผ่านรูปแบบแฟชั่นการแต่งกายที่สะท้อนค่านิยมของสังคมเมืองและแสดงความเป็นรากเหง้าท้องถิ่นได้สะท้อนความภาคภูมิใจของกลุ่มคนได้ย้ายถิ่น

กรอบความคิดของการสร้างสรรค์

ภาพที่ 26 แผนภูมิกรอบความคิดของการสร้างสรรค์

ที่มา: ผู้ศึกษา

บทที่ 3

กระบวนการและองค์ประกอบในการสร้างสรรค์

ผลงานวิทยานิพนธ์ “อัตลักษณ์คนใต้ในเมืองกรุง” จากการสืบค้นข้อมูลข้อมูลทฤษฎี แนวคิด บทความทางวิชาการ ข้อมูลการนำเสนออัตลักษณ์คนใต้ในสื่อบันเทิง รูปแบบศิลปะ พื้นบ้านท้องถิ่นใต้หนึ่งตระกูล และการวิเคราะห์ผลงานศิลปะจากศิลปินศึกษา นำไปสู่การวิเคราะห์ ประเด็นและสร้างทัศนคติอีกทั้งศึกษาหาความเป็นไปได้ทางภาษาศิลปะ เพื่อใช้ในการสื่อสารและ สร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมใน โครงการวิทยานิพนธ์นี้ มีกระบวนการกับองค์ประกอบใน ผลงานแต่ละชิ้นมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ช่วงวิวิธวิทยาและการประมวลผลทางความคิด

วิทยานิพนธ์ชุดนี้ผู้ศึกษามีจุดเริ่มต้นจากที่มาของปัญหาคนใต้ย้ายถิ่นที่โยกย้ายจากพื้นที่ อาศัยเดิมและนำพาวิถีชีวิตวัฒนธรรมเดิมติดตัวมาด้วย เมื่อมาอยู่ในสภาพแวดล้อมใหม่คนใต้ย้าย ถิ่นต้องเรียนรู้ปรับตัวตามพื้นที่สภาพแวดล้อมใหม่เห็นได้จากตัวอย่าง ร้านอาหารข้าวแกงใต้ ประเพณีวันสารทเดือนสิบ เป็นต้น ปรากฏการณ์เหล่านี้คือผลผลิตที่เกิดจากการโยกย้ายถิ่นความ น่าสนใจคือผู้ย้ายถิ่นใช้ชีวิตเข้ากับสภาพแวดล้อมเมืองกับวัฒนธรรมกระแสหลักมากน้อยแค่ไหน และยังคงมีการแสดงวัฒนธรรมท้องถิ่นอยู่หรือไม่ จากที่มาของปัญหาดังกล่าวผู้ศึกษาได้ตั้งคำถาม ต่อการนำเสนออัตลักษณ์คนใต้ในรูปแบบของภาพแทนที่มีการผสมกับรูปแบบของวัฒนธรรม กระแสหลักในบริบทเมืองใหญ่ผ่านเรื่องแฟชั่นการแต่งกายที่สะท้อนค่านิยมของคนในสังคมเมือง

การนำเสนอเนื้อหาที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์เหล่านี้ผู้ศึกษาจึงต้องทำความเข้าใจศึกษา ข้อมูลหลายๆด้านกับเก็บข้อมูลในหลายรูปแบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงและสามารถนำเสนอให้ เห็นถึงแก่นของสาระสำคัญของเรื่องนี้ วิทยานิพนธ์นี้ใช้กรอบแนวคิดอัตลักษณ์ความเป็นปัจเจกที่ เชื่อมต่อสัมพันธ์กับสังคม นำเสนอในรูปแบบของความเป็นภาพแทนมีลักษณะของรูปเชิง สัญลักษณ์ ที่รับรู้ภายนอกเช่น รูปร่างหน้าตา เสื้อผ้า วัตถุสิ่งของ เป็นต้น และการรับรู้สิ่งที่เป็น ภายใน เช่น การแต่งกายกับภาพลักษณ์ที่สัมพันธ์กับบริบททางวัฒนธรรม เป็นต้น ซึ่งแนวคิด ดังกล่าวผู้ศึกษาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูลการแสดงอัตลักษณ์ของคนใต้ด้านรูปแบบกับ เนื้อหาที่ปรากฏอยู่ในสื่อบันเทิง

จากข้อมูลผู้ศึกษาพบว่าการแสดงอัตลักษณ์คนได้มุ่งเน้นนำเสนอภาพลักษณ์ของตัวบุคคล ทั้งของศิลปินหรือการสร้างตัวละครขึ้นมา มีการหยิบยกเอาอัตลักษณ์ดั้งเดิมที่เป็นรูปแบบท้องถิ่น เช่น สำเนียงภาษาถิ่น บุคลิกนิสัยกับการแต่งกาย ซึ่งถือเป็นกระบวนการผลิตซ้ำผลผลิตของวัฒนธรรมมานำเสนอในบริบทใหม่ ประเด็นการประกอบสร้างอัตลักษณ์ผ่านการแต่งกายที่สามารถบ่งบอกถึงลักษณะตัวตนเป็นการถ่ายทอดชุดความคิดความเชื่อผ่านเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย ทั้งยังบ่งบอกถึงความเป็นพวกเดียวกันของกลุ่มสะท้อนชุดความคิดและความเชื่อที่คล้ายกัน

3.2 ฐานข้อมูลในการสร้างสรรค์

ฐานข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์นี้ถูกแบ่งตามชุดข้อมูลและกระบวนการสำรวจประกอบด้วย

3.3 ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลกรณีศึกษา

3.3.1 การแสดงอัตลักษณ์คนได้ในสื่อบันเทิง

ภาพที่ 27 ภาพของศิลปินบ่าววี

ที่มา: <https://a15d7138-a-6ea95b24-sites.googlegroups.com/a/rpg15.ac.th/nak-rxng-luk-thung/baw-wi-xar-syam/25.jpg>

ภาพที่ 28 ภาพนักร้องทรงกรด ฉา-มา

ที่มา: <https://img.youtube.com/vi/Fxh5hULJO4A/hqdefault.jpg>

การแสดงออกของอัตลักษณ์ความเป็นคนไต้ในสื่อบันเทิงช่วงเริ่มต้นเป็นการมุ่งเน้นนำเสนอภาพลักษณ์ของตัวศิลปินที่มีความตรงไปตรงมา มีการแต่งกายที่มีรูปแบบเฉพาะนอกกระแส การแต่งกายเน้นสวมใส่เสื้อเกี่ยวกับกางเกงยีนส์ใช้ภาพด้านหลังเป็นภาพธรรมชาติมีกลิ่นอายชนบท เป็นการนำเสนออัตลักษณ์ความเป็นท้องถิ่นที่เด่นชัดและมีแตกต่างจากความเป็นวัฒนธรรมกระแสหลัก การแสดงอัตลักษณ์ช่วงต่อมาเป็นการนำเสนอภาพลักษณ์ของตัวศิลปินที่เป็นสมัยใหม่ มีการแต่งกายที่เป็นรูปแบบแฟชั่นมากขึ้นมีความเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมกระแสหลัก เป็นการนำเสนออัตลักษณ์ที่แสดงภาพลักษณ์ศิลปินเชื่อมโยงกับบริบทสังคมเมืองมากขึ้น อีกทั้งสะท้อนอัตลักษณ์ความเป็นท้องถิ่นที่ปรากฏให้เห็นน้อยลง

ภาพที่ 29 ภาพจากเพลงขายผ้าหน้ารามศิลปินไต้ไชวไรย์

ที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=pBC4JYBuZdw>

การแสดงอัตลักษณ์ในมิวสิกวิดีโอช่วงเริ่มต้นเป็นการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับคนไต้ที่ย้ายเข้ามาอาศัยพื้นที่สังคมเมืองใหญ่ แสดงความต่างที่ดูไม่เข้ากับบริบทของสังคมเมืองปรากฏให้เห็นจากการสวมใส่เครื่องแต่งกายที่ยังนิยมใส่ชุดยีนส์สีวาย และการไว้ผมยาว เป็นต้น การแสดงอัตลักษณ์คนไต้รูปแบบดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการไม่เข้ากันกับบริบทของเมือง ปัจจุบันการแสดงอัตลักษณ์ของคนไต้ผ่านมิวสิกวิดีโอเป็นการนำเสนอภาพบุคคลไต้ที่มีการปรับตัวด้านรูปลักษณ์ภายนอกให้ดูเหมือนกับวัฒนธรรมหลักมากขึ้น แต่ยังคงแสดงให้เห็นถึงตัวตนที่ยังหนักแน่นกับเด่นชัดในชุดความคิดของค่านิยม เป็นการแสดงออกของอัตลักษณ์คนไต้ที่มีการผสมและถูกวัฒนธรรมกระแสหลักครอบทับอยู่สะท้อนความเชื่อมโยงกับบริบทของสังคมเมือง

3.3.2 อิทธิตด้านรูปแบบจากหนังตะลุง

ภาพที่ 30 ภาพตัวตลกหนังตะลุง

ที่มา: http://oknation.nationtv.tv/blog/home/user_data/file_data/201212/21/4142682d0.jpg

หนังตะลุงมีหลายองค์ประกอบหลายรูปแบบเช่น จอแสดงหนังตะลุงที่รูปแบบมีสีสันมี ลวดลายและแสดงภาพมิติของแสงกับเงา รูปตัวหนังตะลุงมีรูปลักษณะมีรูปแบบเฉพาะมีการใช้เส้น แสดงลวดลายอีกทั้งยังมีสีสันที่สวยงาม โดยเฉพาะรูปตัวตลกที่มีความสำคัญและมีเสน่ห์เพราะมีความใกล้ชิดกับผู้ชม รูปตัวตลกหนังตะลุงเชื่อกันว่ามีที่มาจากการสร้างเลียนแบบจากบุคลิกของคนที่มีตัวตนอยู่จริงมีสถานะเป็นตัวละครหลักในการดำเนินเรื่องประกอบการแสดงซึ่งมีความเป็น ภาพตัวแทนของคนได้

รูปตัวหนังตะลุงเป็นรูปแบบของสื่อศิลปะพื้นบ้านภาคใต้ที่มีการหยิบยกมานำเสนอหลาย ยุคสมัย ปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบในการนำเสนอเช่น รูปแบบของการสวมใส่เครื่องแต่ง กายหรือมีการเสริมรูปทรงวัตถุที่เชื่อมโยงกับยุคสมัย รูปแบบของการนำภาพบุคคลที่มีชื่อเสียงใน สังคมแต่ละยุคสมัยมาเป็นต้นแบบในการนำเสนอ รูปแบบที่ใช้ลักษณะของภาพรูปตัวหนังตะลุง ในลักษณะเชิงภาพแทนในการนำเสนอเช่นภาพปกอัลบั้มเพลง เป็นต้น และการนำเสนอในรูปแบบ ของผลงานประติมากรรมที่เป็นการปรับเปลี่ยนจากรูปทรงสองมิติมาเป็นสามมิติ มีการนำ โครงสร้างของร่างกายแบบหลักการกายวิภาคมาผสมส่งผลให้รูปแบบมีความใกล้เคียงกับรูปลักษณะ ของคนจริงมากขึ้น แสดงให้เห็นวิธีการสร้างรูปทรงที่มีความเป็นอุดมคติให้มีความเชื่อมโยงกับ บริบทของความเป็นจริง

ภาพที่ 31 ประติมากรรมรูปปั้นรูปตัวหนังตลุง

ที่มา: <https://paiduaykan.com/province/south/pattalung/pic/teeppone5.jpg>

จากการรวบรวมและสรุปข้อมูลผู้ศึกษาพบว่าสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอคือ รูปแบบกับกลวิธีในการนำเสนออัตลักษณ์ความเป็นคนใต้เพื่อให้มีตัวตนบนพื้นที่ในสังคมวัฒนธรรมกระแสหลัก การประมวลผลทางความคิดและการหาความเป็นไปได้ทางศิลปะผู้ศึกษากำหนดประเด็นทางเนื้อหาเกี่ยวกับประเด็นทางศิลปะ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการทดลองการสร้างแบบร่างอีกทั้งหาความเป็นไปได้ของรูปแบบการนำเสนอไว้ดังนี้

แนวความคิดผู้ศึกษาแบ่งประเด็นออกเป็น

- นำเสนอให้เห็นถึงรูปแบบกับกลวิธีการสร้างและแสดงอัตลักษณ์ของคนใต้ย้ายถิ่นที่สะท้อน ค่านิยม วัฒนธรรมตัวตนดั้งเดิมของคนใต้
- นำเสนอให้เห็นถึงอัตลักษณ์คนใต้ที่ถูกผสมผสานระหว่างความเป็นท้องถิ่นได้กับวัฒนธรรมกระแสหลัก
- นำเสนอให้เห็นถึงการเป็นคนใต้ที่มีความภาคภูมิใจต่อถิ่นกำเนิดและรากเหง้าของตน

ประเด็นทางทัศนศิลป์

- นำเสนอผลลัพธ์ของการผสมผสานกันระหว่างรูปแบบตัวหนังสือตรงกับรูปแบบศิลปะ
 ภายวิภาคผลงานศิลปะที่สะท้อนความภาคภูมิใจต่อความเป็นท้องถิ่นได้และรากเหง้าดั้งเดิม

กลยุทธ์การนำเสนอ

- การสังเคราะห์ของรูปร่างและรูปทรง
- การจับเน้น ด้วยวิธีการการลดทอด สวมทับและการซ้ำ
- การใช้สื่อและรูปแบบการนำเสนอด้วยผลงานประติมากรรมที่มีรายละเอียดเสมือนจริง
 สะท้อนความเป็นอุดมคติ

แนวทางการสร้างผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1

เป้าหมายที่ต้องการนำเสนอ ภาพแทนอัตลักษณ์ของคนได้ย้ายถิ่นที่สะท้อน ค่านิยม
 วัฒนธรรมตัวตนของคนได้

อัตลักษณ์คนได้ย้ายถิ่นที่แสดงเนื้อหาการยอมรับและปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ของตนเองผ่าน
 การสวมใส่เครื่องแต่งกายเพื่อให้เข้าไปอยู่ในสังคมเมืองได้ พยายามแทรกซึมเข้าไปเป็นส่วนหนึ่ง
 ของวัฒนธรรมกระแสหลักที่สอดคล้องกับอายุของวัฒนธรรมท้องถิ่นได้สะท้อน ค่านิยมดั้งเดิม
 ของตนเอง

สื่อและรูปแบบการนำเสนอที่เป็นไปได้

สื่อจากรูปแบบหนังตลก

ภาพที่ 32 ภาพจอแสดงหนังตลก

ที่มา:https://sites.google.com/site/chagreebooks/_/rsrc/1417345336153/rong-hnang-talung/1268544041.jpg

ภาพที่ 33 ภาพตัวพระรูปหนัง

ที่มา:<https://web.facebook.com/photo?fbid=730649363740176&set=pb.100003853588027.-2207520000>

สื่อจากบุคคล บุคลิก

ภาพที่ 34 อาจารย์ไข่มาลีฮวน

ที่มา:<https://www.hunsa.com/attachments/03-jpg.103660/>

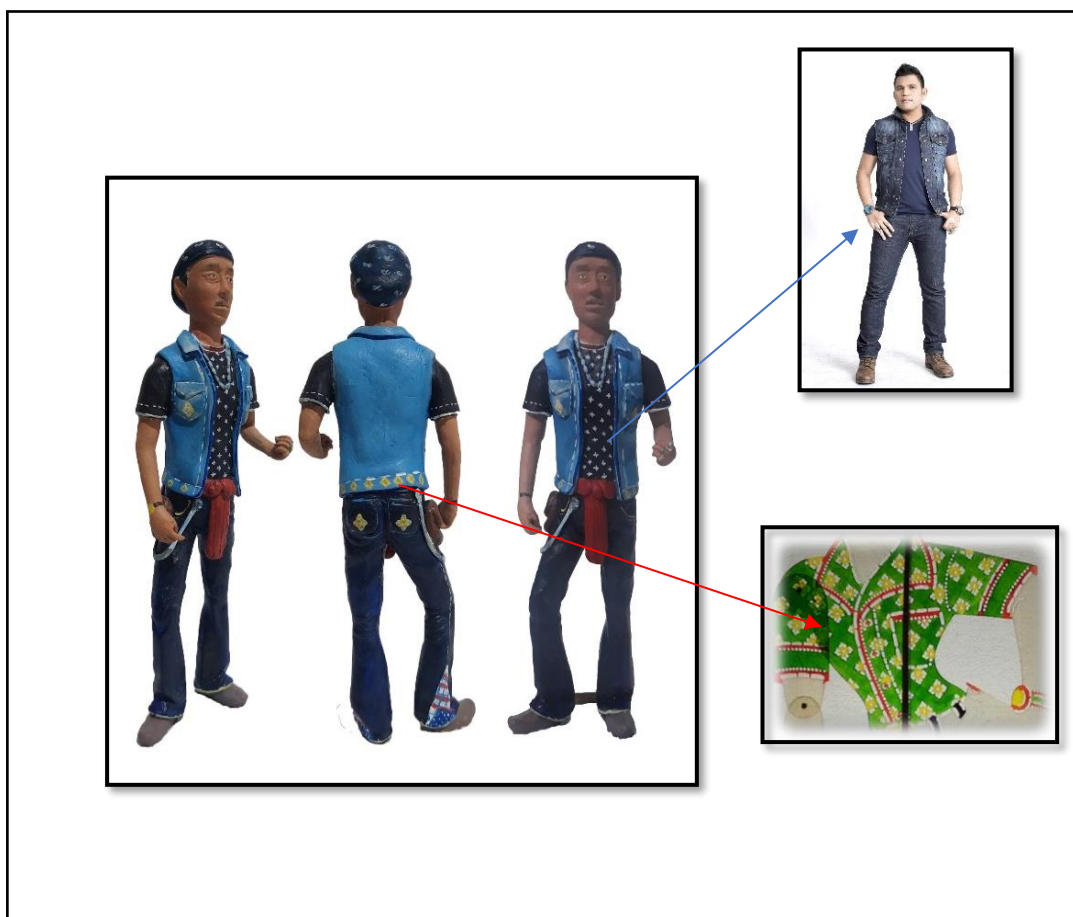

ภาพที่ 35 ภาพศิลปินบ่าววี

ที่มา:<https://www.sanook.com/music/playlist/cb9wtpRWoc6fQ1BwG7x9Ug==/>

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

การออกแบบ : ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ภาพที่ 36 ภาพแบบร่างผลงานชิ้นที่ 1 (การหาความเป็นไปได้ทางรูปทรง)

ที่มา: ผู้ศึกษา

การหาความเป็นไปได้ของรูปทรงในผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1 โดยการสร้างแบบจำลอง 3 มิติ เพื่อหาความเป็นได้ของรูปทรงที่มีรูปลักษณะของบุคคลกับการแต่งกายที่รูปแบบอ้างอิงจากศิลปินนักร้องได้ เพื่อแสดงออกถึงภาพแทนอัตลักษณ์คนได้ที่เหมาะสมกับลวดลายของรูปตัวหนังสือตะลุง โดยในการสร้างสรรค์เชิงรูปแบบผู้ศึกษาใช้หลักการการซ้อนทับของรูปทรงกับลวดลายในลักษณะการวางซ้อนทับและเขียนทับ (superimpose) บนรูปทรงของเครื่องแต่งกาย

ภาพที่ 37 ภาพแบบร่างผลงานชิ้นที่ 1 (ความเป็นไปในรูปแบบการนำเสนอ)

ที่มา: ผู้ศึกษา

การหาความเป็นไปได้ของรูปแบบการนำเสนอ ผู้ศึกษาเลือกใช้รูปแบบของจอหนังตะลุง มาเป็นที่มาของรูปแบบการนำเสนอให้ผลงานมีลักษณะของการแสดงหนังตะลุงที่มีหน้าจอมีตัวละคร และรูปทรงของคน การนำเสนอของรูปทรงคนที่เป็นตัวละครมาปรับเป็นรูปแบบของประติมากรรม 3 มิติด้วยหลักการของกายวิภาค เป็นวิธีการเอารูปแบบของตัวละครจากศิลปะท้องถิ่นได้ที่เป็นรูปทรงแบบอุดมคติมาสร้างในรูปแบบของภาพตัวแทนบุคคลบนโลกความเป็นจริง เพื่อแสดงความรู้สึกในการเชื่อมโยงกับที่มาในสังคมของความเป็นจริง

แนวทางการสร้างผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

เป้าหมายที่ต้องการนำเสนอ ตัวคนที่เปลี่ยนแปลงตามบริบทที่ถูกประกอบสร้างความหมายขึ้นมา

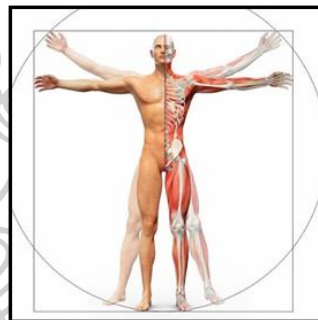
การยอมรับและปรับเปลี่ยนตัวตนตามปรากฏการณ์ของบริบทสังคมเมือง เป็นการปรับตัวเองบางส่วนผ่านรูปแบบการสวมใส่เครื่องแต่งกายเพื่อให้เข้าไปอยู่ในสังคมเมือง พยายามแทรกซึมไปเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมกระแสหลักที่สะท้อนการซ้อนทับกับการพยายามดำรงตัวตนและการพยายามเชื่อมโยงกับสังคมเมืองเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในสังคมนั้น

สื่อและรูปแบบการนำเสนอที่เป็นไปได้

ภาพที่ 38 ภาพตัวรูปหนัง

ที่มา: <https://web.facebook.com/Char0896872152/photos/2901371966636141>

ภาพที่ 39 ภาพกายวิภาคมนุษย์

ที่มา: <https://1.bp.blogspot.com/XJio19Y3KtQ/WqDMHcQPJnI/AAAAAAAAAF4/mNIqkRMHs7T7jcY6Gd3KSBfDTInuuACLcBGAs/s1600/%25E0%25B8%259B%25E0%25B8%25B1%25E0%25B8%2599%2B1.jpg>

ภาพที่ 40 ภาพหุ่นปั้นตัวรูปหนัง

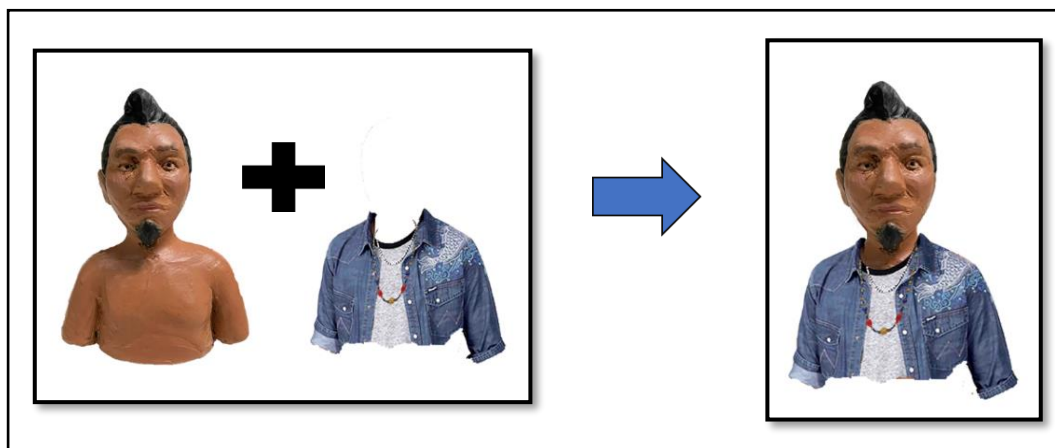
ที่มา: <https://news.gimyong.com/attachment/image/24533>

การออกแบบ : ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2

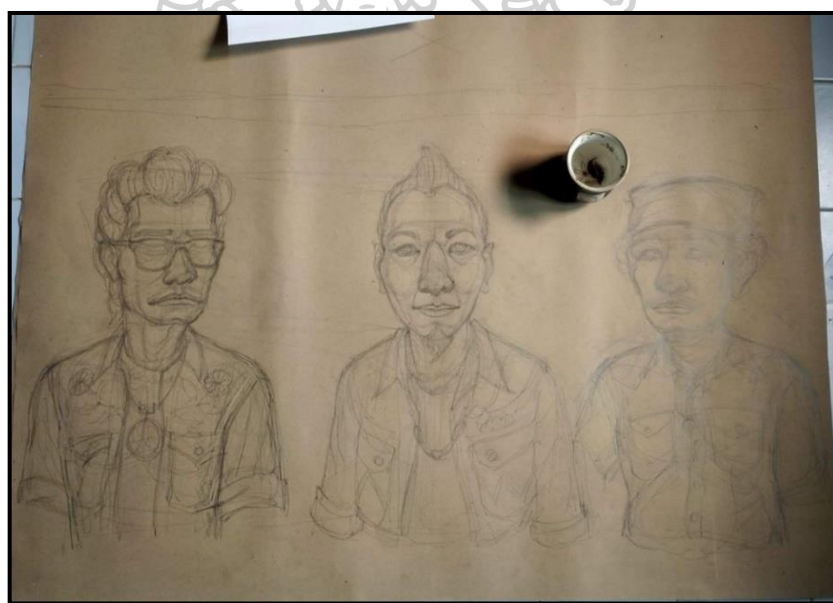
ภาพที่ 41 ภาพแบบร่างการหาความเป็นไปได้ของการผสมรูปทรงตัวหนึ่งตะลึงกับรูปทรงคนแบบกายวิภาค
ที่มา:ผู้ศึกษา

ภาพแบบร่างการหาความเป็นไปได้รูปทรงของงานประติมากรรมในผลงานชั้นที่ 2 ผู้ศึกษาเลือกใช้รูปแบบการผสมผสานรูปทรงระหว่างรูปทรงของตัวตลกหนึ่งตะลึงกับรูปทรงคนแบบถูกต้องตามหลักกายวิภาค ผู้ศึกษาใช้หลักการการสังเคราะห์รูปทรง (Synthesis form) ที่รวมรูปร่างรูปทรงเข้าด้วยกันเพื่อแสดงให้เห็นรูปทรงของรูปลักษณะที่มีแนวคิดเชิงอุดมคติและความเป็นจริงเชิงกายวิภาคศาสตร์ที่ส่งผลให้เกิดการมี 2 ตัวตนใน 1 ร่าง ผู้ศึกษานำเสนอรูปลักษณะที่ถูกขบขันด้วยการลดทอน สวมทับเพื่อสะท้อนรูปแบบการสร้างสรรค์ประติมากรรมรูปเคารพ

ภาพที่ 42 ภาพร่างแนวคิดของรูปทรงคนกับรูปทรงของการแต่งกาย

ที่มา: ผู้ศึกษา

ภาพที่ 43 ภาพร่างรูปทรงคนกับรูปทรงของการแต่งกาย

ที่มา: ผู้ศึกษา

ผู้ศึกษาเลือกใช้การนำเสนอภาพแทนอัตลักษณ์คนได้ในรูปแบบรูปลักษณ์ของคน ผสมผสานกับรูปลักษณ์ของตัวหนังตะลุง ผู้ศึกษาเลือกนำเสนอรูปทรงของเครื่องแต่งกายเพื่อแสดงให้เห็นการประกอบสร้างค่านิยมกับมุมมองตัวตนผ่านเครื่องแบบการแต่งกายที่สะท้อนอิทธิพลของสังคมในแต่ละยุคสมัย

ภาพที่ 44 ภาพร่างแนวคิดความเป็นได้ในการนำเสนอผลงาน

ที่มา:ผู้ศึกษา

การหาความเป็นไปได้ของรูปแบบการนำเสนอผลงาน ผู้ศึกษาเลือกใช้รูปแบบการนำเสนอผลงานประติมากรรมรูปเคารพ ที่แสดงการนำเสนอภาพแทนบุคคลรูปแบบครึ่งตัวมีที่มาจากบุคคลที่ได้รับความเคารพ การถูกยกย่อง มีความฉลาดและมีคุณงามความดีเป็นต้น มาติดตั้งบนฐานเพื่อข้บเน้นการให้ความสำคัญหรือบูชาสิ่งนั้น ผู้ศึกษาเห็นถึงความเป็นได้ในกลวิธีการนำเสนอผลงานในรูปแบบประติมากรรมรูปเคารพที่ใช้นำเสนอผลงานชิ้นที่ 2 เพื่อต้องการแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์คนได้ที่เป็นรูปไอคอลลและมีรูปลักษณ์ที่เป็นแบบอย่างของคนได้

แนวทางการสร้างผลงานวิทยานิพนธ์ขั้นที่ 3

เป้าหมายที่ต้องการนำเสนอ การคงอยู่ซึ่งตัวตนเดิมภายใต้แวดล้อมบริบทที่เปลี่ยนแปลง

ต้องการแสดงให้เห็นถึงนัยยะของความเป็นตัวตนในการดำรงอยู่ของจิตสำนึกจิตวิญญาณเดิมของคนได้ที่สะท้อนให้เห็นถึงรากทางวัฒนธรรมเดิม เป็นการสร้างตัวตนสร้างตำแหน่งแห่งหนของตนเองและความรู้สึกที่มีอาจจะทิ้งรากเหง้าของตนเองได้

สื่อและรูปแบบการนำเสนอที่เป็นไปได้

ภาพที่ 45 ภาพหนุ่มกริดยางที่ดังในสื่อออนไลน์

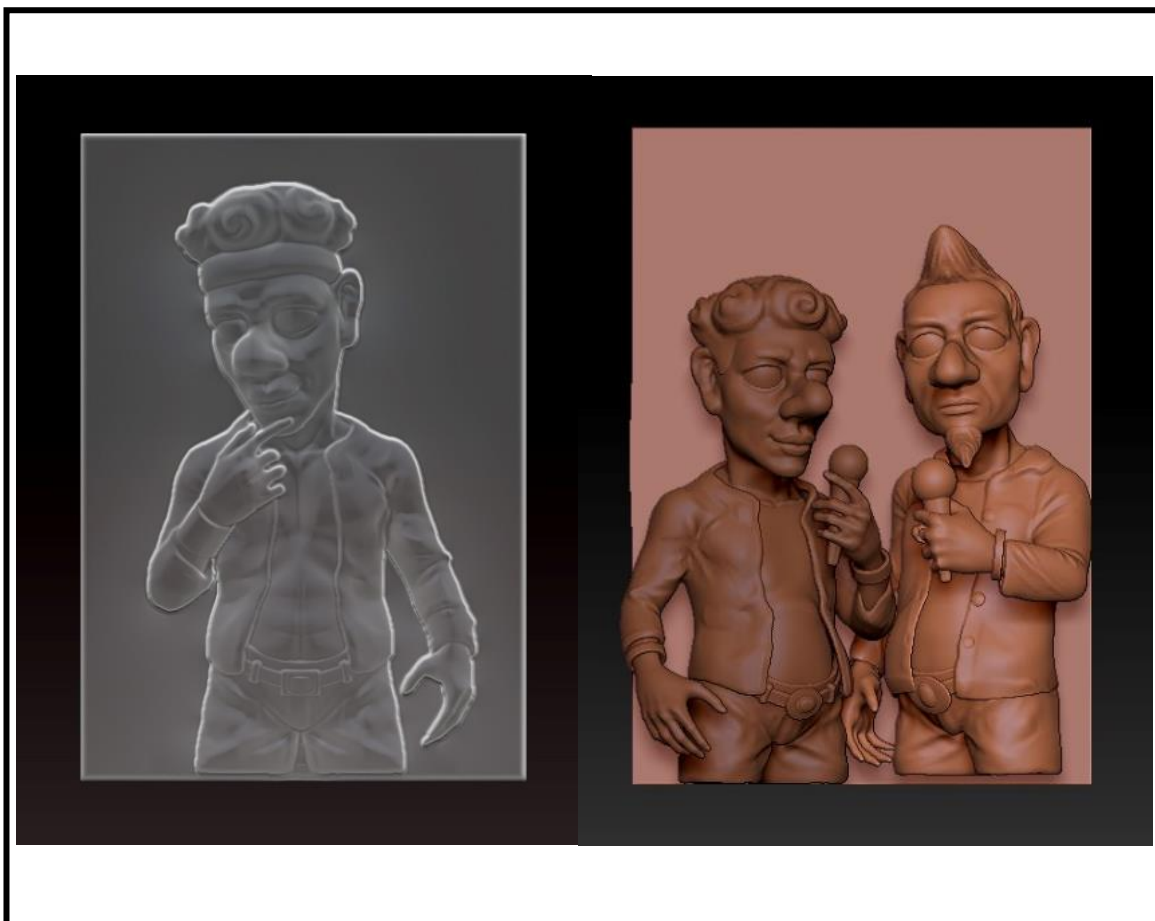
ที่มา: www.khaosod.co.th/lifestyle/news_7158524

ภาพที่ 46 ภาพمیمที่ใช้ตัวรูปหนังตะลุง

ที่มา: <https://web.facebook.com/profile.php?id=100050581955353&sk=photos>

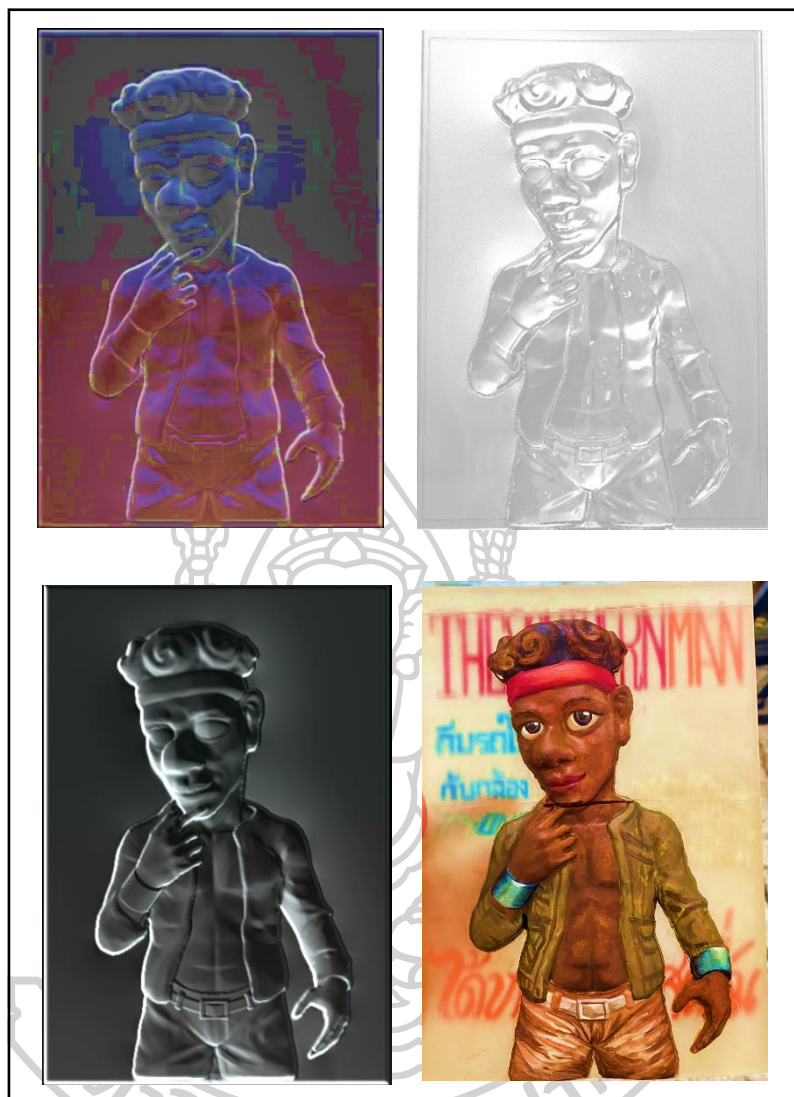
การออกแบบ : ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3

ภาพที่ 47 ภาพแบบร่างการหาความเป็นไปได้ในการผสมรูปทรงของผลงานชั้นที่ 3

ที่มา: ผู้ศึกษา

ภาพแบบร่างการหาความเป็นไปได้ทางรูปทรงของงานประติมากรรมในผลงานชั้นที่ 3 ผู้ศึกษาเลือกใช้รูปแบบการผสมผสานรูปทรงระหว่างรูปทรงของตัวตลกหนังตะลุงกับรูปทรงคนแบบถูกต้องตามหลักกายวิภาค ผู้ศึกษาใช้หลักการการสังเคราะห์รูปทรง (Synthesis form) ที่รวมรูปร่างรูปทรงเข้าด้วยกัน เพื่อแสดงให้เห็นรูปทรงของรูปลักษณะที่มีแนวคิดเชิงอุดมคติและความจริงเชิงกายวิภาคศาสตร์ ผลงานมีรูปแบบประติมากรรมนูนต่ำเพื่อแสดงให้เห็นเนื้อหาของตัวละครกับฉาก

ภาพที่ 48 ภาพแบบร่างการหาความเป็นไปได้ของรูปแบบการนำเสนอผลงาน

ที่มา: ผู้ศึกษา

การนำเสนอผลงานผู้ศึกษาเลือกใช้รูปแบบการซ้ำของรูปทรง 4 ชั้น พื้นที่ว่างด้านหลังมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบเนื้อหาเพื่อแสดงให้เห็นการสร้างตัวตนบนบริบทของพื้นที่ที่มีความหลากหลาย แสดงผ่านทัศนธาตุของสื่อเช่น รูปแบบของปกอัลบั้มเพลง ตัวอักษรกับภาพ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นตัวบ่งชี้ถึงการมีเอกลักษณ์ตัวตนแต่ละปรับเปลี่ยนรูปแบบ และสร้างขึ้นใหม่ผ่านการผสมผสาน บางอย่างเข้ากับบริบทวัฒนธรรมของพื้นที่เพื่อให้ตนเองดำรงอยู่ได้

บทที่ 4

ผลงานวิทยานิพนธ์และการวิเคราะห์ผลงาน

การวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์เป็นสิ่งที่สำคัญกับนักศึกษาเป็นวิธีการที่ได้ทบทวนความรู้ความเข้าใจในการสร้างสรรค์ การวิเคราะห์ผลงานเป็นการทบทวนถึงความถูกต้องในการใช้ข้อมูลเชิงความคิดมาแปรเปลี่ยนเป็นเชิงรูปแบบ เพื่อตรวจสอบว่าสิ่งที่กระทำนั้นสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ของการศึกษาหรือไม่

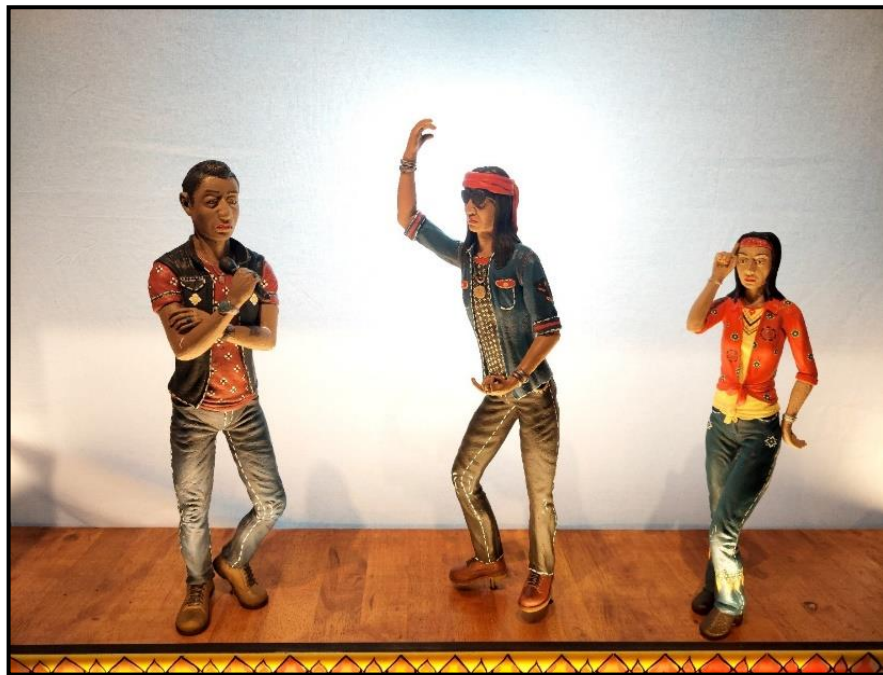
ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ภาพที่ 49 ภาพผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

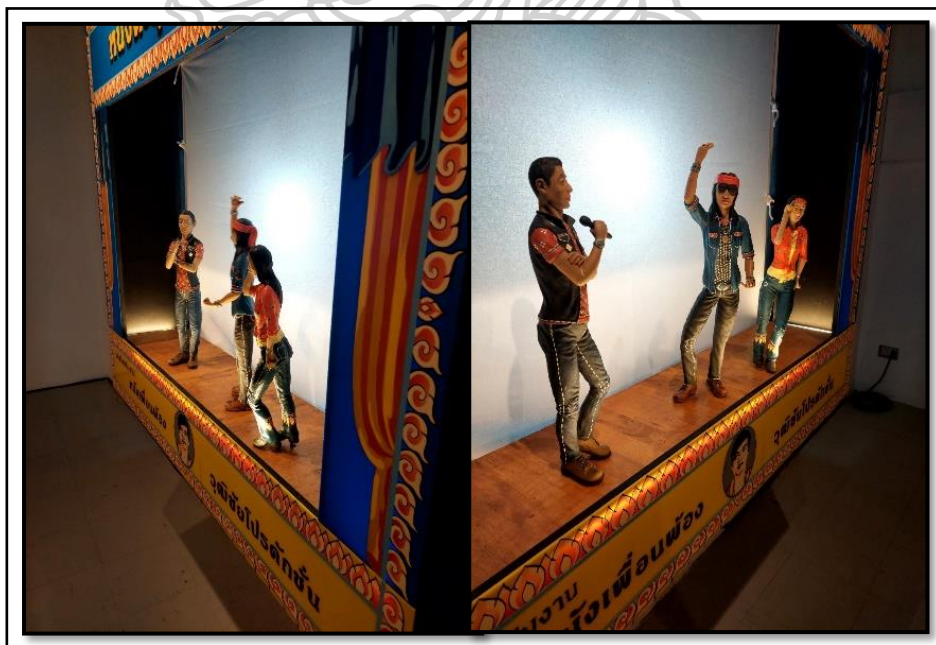
ที่มา : ผู้ศึกษา

ชื่อผลงาน	ตะลุงร่วมสมัย
ขนาด	128 x 47 x 112 ซม.
เทคนิค	สื่อผสม
ปีที่สร้าง	2022

ภาพที่ 50 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ที่มา : ผู้ศึกษา

ภาพที่ 51 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ที่มา : ผู้ศึกษา

บทวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

วิเคราะห์กายภาพ

ผลงาน “ตะลุงร่วมสมัย” คือผลงานประติมากรรมที่ประกอบด้วยกัน 3 ส่วน ได้แก่ 1.กรอบสี่เหลี่ยมด้านหน้าที่จำลองรูปแบบมาจากจอแสดงหนังตะลุง 2.รูปทรงของคน 3 คนที่อยู่ด้านในของจอ 3. ดวงไฟกับพื้นผ้าขาวที่ซึ่งอยู่ด้านหลังของรูปทรงคน ผลงานทั้งสามส่วนมีตำแหน่งติดตั้งต่างกันคือด้านหน้า ตรงกลางกลาง และด้านหลัง กรอบด้านหน้ามีรายละเอียดประกอบไปด้วยชุดตัวอักษรที่เป็นรูปประโยคการเขียนลวดลายภาพของหน้าบุคคล อีกทั้งมีการใช้สีที่มีความสดมีน้ำหนักที่ตัดกันของคู่สี รายละเอียดส่วนตรงกลางเป็นรูปทรงของคน 3 คนที่มีลักษณะยื่นหันหน้าเข้าหากันแสดงการมีปฏิสัมพันธ์กันของรูปทรงในรูปแบบรูปทรงที่เคียงกัน (Juxtaposing Form) รูปทรงคนทั้ง 3 มีรายละเอียดที่เหมือนจริงมีการย่อสเกลให้มีขนาดเล็กลง รายละเอียดส่วนด้านหลังเป็นพื้นผ้าขาวที่ซึ่งอยู่ด้านหลังของรูปทรงคนทั้ง 3 มีลักษณะการตัดกัน (contrast) ของน้ำหนักสีช่วยส่งผลทำให้รูปทรงมีความโดดเด่นขึ้นมา เป็นการจับเน้นด้วยการการวางตำแหน่งเพื่อเน้นความสำคัญขององค์ประกอบ

ผลงานรูปทรงคนทั้ง 3 มีการแสดงออกของท่าทางที่แตกต่างกัน มีการใช้สีที่มีความสดมีการตัดกันของคู่สีตรงข้ามส่งผลให้ผลงานดูมีความโดดเด่น ผลงานมีการใช้ลวดลายของรูปตัวหนังตะลุงทั้งรูปแบบของ จุด เส้นปะกับลายแกะสลักต่างๆ โดยวิธีการซ้อนทับของรูปทรงกับลวดลายในลักษณะการเขียนทับบนรูปทรงของชุดแต่งกาย ในผลงานรูปทรงคนทั้ง 3 จะสามารถเคลื่อนไหวขยับขึ้นลงได้ด้วยกลไกของมอเตอร์

วิเคราะห์เนื้อหาและบริบท

ผลงานมีองค์ประกอบต่างๆแต่ละส่วนมีเนื้อหาแหล่งอ้างอิงที่มาดังนี้ ส่วนที่เป็นกรอบสี่เหลี่ยมด้านหน้ามีลักษณะเป็นหน้าจอเป็นรูปแบบที่อ้างอิงมาจากจอการแสดงของหนังตะลุง ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญในการแสดงของหนังตะลุง ผลงานมีการนำเสนอผ่านรูปแบบที่ปรับเปลี่ยนให้ดูทันสมัยมากขึ้นด้วยวิธีการเปลี่ยนจากวัสดุที่เป็นผ้า เป็นแผ่นอะคริลิกที่มีลักษณะคล้ายป้ายร้านข้าวแกงหรือป้ายไฟเพื่อให้ผลงานดูมีความเชื่อมโยงกับบริบทแบบเมือง รูปทรงของคนที่อยู่ตรงกลางด้านในของจอมีรูปลักษณะที่อ้างอิงมาจากศิลปินนักร้องได้คือ บ่าววี อาจารย์ไข่มาลีชวนน่าและนุ้ยสุวีนา แสดงออกในท่าทางที่เป็นเอกลักษณ์มีความเชื่อมโยงกับบุคลิกภาพจริงๆ

ของตัวศิลปิน นำเสนอในรูปแบบของการย่อสเกลให้มีขนาดเล็กลงซึ่งเป็นขนาดที่มีความใกล้เคียงกับขนาดของรูปตัวหนังสือที่แสดงสถานะเหมือนตัวละครที่เป็นภาพตัวแทนของอัตลักษณ์ความเป็นคนได้ผลงานนำเสนอในลักษณะของการแสดงหนังตะลุง ผลงานนำเสนอด้วยกระบวนการเอารูปแบบของตัวละครที่มีจากศิลปะท้องถิ่นที่มีความเป็นรูปทรงแบบอุดมคติมาสร้างในรูปแบบของภาพตัวแทนบุคคลบนโลกความเป็นจริง เพื่อสร้างความรู้สึกลงในการเชื่อมโยงกับบริบทสังคมของความเป็นจริง

สรุปผลการวิเคราะห์

การสร้างสรรคผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1 เป็นการนำเสนอภาพแทนอัตลักษณ์ของคนได้ย้ายถิ่นที่เป็นการสะท้อนค่านิยมวัฒนธรรมของตัวตนคนได้ ผลงานแสดงการยอมรับและปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ของตนเองผ่านการสวมใส่เครื่องแต่งกาย เพื่อให้เข้าไปอยู่ในสังคมเมืองได้ และพยายามแทรกซึมเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมกระแสหลัก ที่สอดคล้องกับอายุของวัฒนธรรมท้องถิ่นได้สะท้อนค่านิยมดั้งเดิมของตนเอง

การสร้างสรรคผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นดังกล่าว เป็นการนำเสนอเนื้อหาที่ต้องการมุ่งเน้นแสดงให้เห็นลักษณะอัตลักษณ์ความเป็นคนได้ ที่รูปลักษณ์ภายนอกมีการปรับเปลี่ยนไปซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งของการปรับตัว ผลงานนำเสนอวิธีการปรับตัวด้วยรูปแบบการผสมรวมกันของภาพลักษณ์บริบทแบบเมือง ขณะเดียวกันก็ยังคงยึดมั่นอยู่กับรูปแบบอัตลักษณ์ความเป็นท้องถิ่นได้ ที่สอดคล้องกับรูปทรงของเครื่องแต่งกาย ผลงานแสดงกลวิธีกระบวนการประกอบสร้างตัวตนผ่านการนำเสนอภาพลักษณ์การแต่งกายของคนได้ย้ายถิ่น

ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2

ภาพที่ 52 ภาพผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2

ที่มา : ผู้ศึกษา

ชื่อผลงาน สามหนุ่มสามมุม
ขนาด ผันแปรตามพื้นที่
เทคนิค ไฟเบอร์กลาส , สีอะคริลิก
ปีที่สร้าง 2023

ภาพที่ 53 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ที่มา : ผู้ศึกษา

ภาพที่ 54 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ที่มา : ผู้ศึกษา

บทวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

วิเคราะห์กายภาพ

ผลงาน “สามหนุ่มสามมุม” คือผลงานประติมากรรมประกอบไปด้วยรูปทรงที่มีลักษณะคล้ายรูปทรงของคน 3 คนที่นำเสนอในรูปแบบจากส่วนศีรษะถึงส่วนของต้นขา ผลงานนำเสนอรูปทรงคนมีรูปแบบลักษณะของการผสมกันระหว่างรูปทรงของรูปตัวหนังสือสูงที่มีการลดทอน มีลักษณะเป็นรูปร่าง 2 มิติไม่เหมือนจริงมีภาพลักษณะที่มีรูปแบบเฉพาะ ผสมกับรูปทรงคนที่มีรูปแบบจากหลักการแบบกายวิภาคมีลักษณะเหมือนจริงมีมวลปริมาตรแบบ 3 มิติ ผลงานแสดงรูปทรงคนในลักษณะที่มีความเสมือนจริงแสดงมวลปริมาตรของรูปทรงที่มีลักษณะเป็นประติมากรรม 3 มิติแบบลอยตัว ผลงานนำเสนอรูปทรงคนโดยวิธีการลดทอนรายละเอียดความเหมือนจริงผสมกับการลดทอนรูปแบบของตัวหนังสือสูง ส่งผลให้ผลงานแสดงรูปทรงคนที่มีความเป็นอุดมคติผสมอยู่กับรูปลักษณะที่ดูเสมือนจริง

รูปทรงคนของผลงานทั้ง 3 มีหลักการการสังเคราะห์รูปทรง (Synthesis form) ที่รวมรูปร่างรูปทรงเข้าด้วยกัน เพื่อให้รูปทรงแสดงรูปลักษณะที่มีแนวคิดเชิงอุดมคติกับความเป็นจริงในเชิงกายวิภาคศาสตร์ส่งผลให้รูปทรงสร้างการรับรู้ถึงการมี 2 ตัวตนใน 1 ร่าง ผลงานนำเสนอรูปลักษณะที่ถูกขบขัน โดยวิธีการลดทอน สวมทับ สะท้อนรูปแบบการสร้างสรรคประติมากรรมแบบรูปเคารพ รูปทรงคนทั้ง 3 ชิ้นในผลงานแสดงกายภาพของร่างกายที่มีความแตกต่างกันเพื่อผลลัพธ์ที่แสดงความต่างกันของช่วงอายุที่กายภาพแสดงผ่านรูปแบบของโครงสร้างร่างกายผิวหนังและรอย่นของริ้วรอย นอกจากความแตกต่างของรายละเอียดของรูปแบบโครงสร้างของร่างกาย ผลงานยังแสดงรายละเอียดความต่างกันของรูปแบบเครื่องแต่งกายที่สวมใส่ ส่งผลให้รูปทรงคนทั้ง 3 ชิ้นแสดงรูปแบบที่มีลักษณะเฉพาะของแต่ละชิ้นด้วย

ผลงานมีลักษณะของการใช้สีที่มีความสดเป็นสีที่ผสมแบบสีดิบไม่เบรกเจดสี แต่มีค่าน้ำหนักอ่อนกลางเข้มเทาทับทั้งผิวหนังกับเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ส่งผลให้รูปทรงแสดงความรู้สึกที่ดูแล้วสบายมีกลิ่นอายของความชนบทซึ่งเป็นรูปแบบของศิลปะพื้นบ้าน

วิเคราะห์เนื้อหาและบริบท

ผลงานรูปทรงคนทั้ง 3 ชิ้นแสดงรูปลักษณะของตัวตลกหนังตะลุงที่ได้รับความนิยมคือ อ้ายเท่ง หนูนุ้ย และยอดทองซึ่งตัวตลกตะลุงนั้นมีเสน่ห์ อีกทั้งมีสีสันที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละตัว รูปตัวตลกของหนังตะลุงมีรูปแบบอ้างอิงมาจากการเลียนแบบบุคคลที่เป็นชาวบ้านจริงๆในพื้นที่

ภาคใต้ ส่งผลให้รูปลักษณะของตัวตลกหนังตะลุงมีความเชื่อมโยงกับคนใต้ อีกทั้งยังแสดงอัตลักษณ์ในรูปแบบของภาพตัวแทน ผลงานแสดงการผสมผสานรูปทรงระหว่างรูปตัวตลกหนังตะลุงกับรูปทรงคนแบบถูกต้องตามหลักกายวิภาคด้วยหลักการสังเคราะห์รูปทรงที่รวมรูปร่างรูปทรงเข้าด้วยกัน และนำเสนอท่าทางของรูปทรงคนแสดงออกในลักษณะที่แตกต่างกันมีความเชื่อมโยงกับบริบทของสังคมในแต่ละยุคสมัย

ภาพลักษณะของการแต่งกายที่แสดงให้เห็นประกอบกับรูปทรงคนมีความแตกต่างกัน สะท้อนให้เห็นเนื้อหาเรื่องอิทธิพลของวัฒนธรรมกระแสหลักแต่ละยุคสมัย ที่คนใต้ย้ายถิ่นยอมรับและปรับเปลี่ยนรูปแบบการแต่งกายของตน ผลงานมีลักษณะการนำเสนอแบบประติมากรรมรูปเคารพที่จะแสดงผ่านรูปแบบการนำเสนอภาพแทนบุคคล ที่ได้รับความเคารพได้รับการยกย่องติดตั้งบนฐานเพื่อขบเน้นการให้ความสำคัญหรือบูชารูปวัตถุนั้น ปัจจุบันประติมากรรมรูปเคารพในนิยามของความเป็นไอคอลลือบุคคลที่เป็นแบบอย่างมีอิทธิพลต่อกลุ่มคนในด้านต่างๆ เช่น การแต่งกายของศิลปินนักร้องใต้ที่มีอิทธิพลต่อการแต่งกายตามของกลุ่มคนใต้ย้ายถิ่น เป็นต้น มาเป็นกรอบนิยามของการนำเสนอบริบทของภาพแทนอัตลักษณ์คนใต้ผ่านรูปแบบประติมากรรมรูปลักษณะไอคอลลือคนใต้

สรุปผลการวิเคราะห์

การสร้างสรรคผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2 มุ่งเน้นนำเสนอการยอมรับและปรับเปลี่ยนตัวตนตามปรากฏการณ์ของบริบทสังคมเมือง เป็นการปรับตัวเองบางส่วนในรูปแบบการสวมใส่เครื่องแต่งกายเพื่อเข้าไปอยู่ในสังคมเมืองและพยายามแทรกซึมเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมกระแสหลัก ผลงานสะท้อนการซ้อนทับกันของการปรับตัวกับการพยายามดำรงความเป็นตัวตน อีกทั้งการพยายามเชื่อมโยงกับสังคมเมืองเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในสังคมนั้น ผลงานนำเสนอภาพแทนอัตลักษณ์คนใต้ผ่านรูปแบบของรูปลักษณะของคนใต้ย้ายถิ่นผสมผสานกับรูปลักษณะของตัวหนังตะลุง และผลงานแสดงรูปทรงของเครื่องแต่งกายเพื่อสะท้อนการประกอบสร้างค่านิยมกับมุมมองตัวตนผ่านการสวมใส่เสื้อผ้า เป็นการแต่งกายที่สะท้อนอิทธิพลของสังคมในแต่ละยุคสมัย

ผลงานมีลักษณะเป็นรูปแบบประติมากรรม ที่นำเสนอผ่านรูปทรงภาพแทนบรรพบุรุษที่คนใต้หิวยกมาผลิตซ้ำตลอดจนกลายเป็นรูปสัญลักษณ์ สร้างการรับรู้ร่วมกันทั้งคนใต้และคนภาคอื่นๆด้วย ผลงานนำเสนอรูปทรงคนที่เป็นรูปเชิงสัญลักษณ์แสดงความเป็นภาพตัวแทนแบบมี

สถานะรูปแบบไอคอลล ซึ่งเป็นภาพจำร่วมกับการเป็นภาพตัวแทนที่สามารถพัฒนาต่อยอดและยังคง
 แสดงความภาคภูมิใจกับรากเหง้าของจิตวิญญาณดั้งเดิมอยู่อีกทั้งมีอิทธิพลต่อคนได้รุ่นหลังด้วย

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

ภาพที่ 55 ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

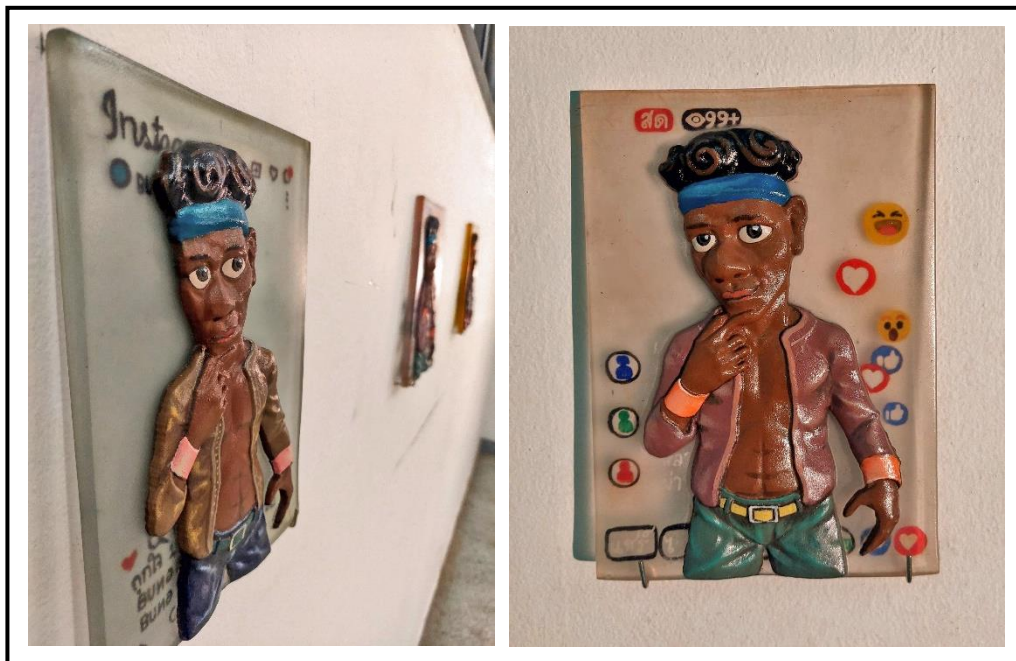
ที่มา : ผู้ศึกษา

ชื่อผลงาน นายซ่า

ขนาด ผันแปรตามพื้นที่

เทคนิค เรซินใส , สีอะคริลิก

ปีที่สร้าง 2023

ภาพที่ 56 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3

ที่มา:ผู้ศึกษา

ภาพที่ 57 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3

ที่มา:ผู้ศึกษา

บทวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

วิเคราะห์กายภาพ

ผลงาน “ ฉายซ้ำ ” คือผลงานประติมากรรมที่มีลักษณะที่เป็นรูปแบบของประติมากรรมนูนต่ำ มีส่วนประกอบระหว่างรูปทรงคนที่มีลักษณะนูนออกมาจากพื้นที่เป็นฉากสี่เหลี่ยม รูปทรงคนในผลงานมีลักษณะของการผสมผสานระหว่างรูปทรงของตัวตลกหนังตะลุงกับรูปทรงคนแบบถูกต้องตามหลักกายวิภาคโดยวิธีการการสังเคราะห์รูปทรง (Synthesis form) ที่รวมรูปร่างรูปทรงเข้าด้วยกัน ผลงานมีลักษณะการนำเสนอของรูปทรงด้วยการทำซ้ำในจำนวน 4 ชั้นซึ่งมีรูปทรงของคนเหมือนกันกับขนาดของชิ้นงานเท่ากัน เป็นรูปแบบการนำเสนอไอคอลลที่เป็นภาพเชิงสัญลักษณ์ที่มีต้นแบบเดียวกันแต่มีรูปแบบการแสดงออกของรายละเอียดด้านหลังขององค์ประกอบทางทัศนธาตุที่แตกต่างกัน ผลงานมีลักษณะการใช้สีที่มีความสด สีมืดทึบแสง และเหลือพื้นที่ว่างบางส่วนเพื่อแสดงพื้นผิวเดิมของวัสดุ ส่งผลให้สามารถมองเห็นรายละเอียดด้านหลังได้จากพื้นผิวของวัสดุที่มีความโปร่งใส

ผลงานมีวัสดุที่เป็นเรซินใสซึ่งมีความคุณสมบัติโปร่งแสงสามารถมองเห็นด้านหลังได้ ส่งผลให้สามารถมองเห็นด้านหลังของชิ้นงานที่มีองค์ประกอบของรายละเอียดเส้นกับสีที่มีความเข้มและทึบแสง ซึ่งเป็นการจับเน้นรูปทรงคนที่อยู่ด้านหน้าของชิ้นงาน ผลงานแสดงให้เห็นการซ้อนทับกันของรูปทรงคนที่อยู่ระย้าหน้าซ้อนทับกับรายละเอียดรูปร่างรูปทรงที่อยู่ด้านหลังเช่น สี ตัวอักษร และรูปสัญลักษณ์ต่างๆ

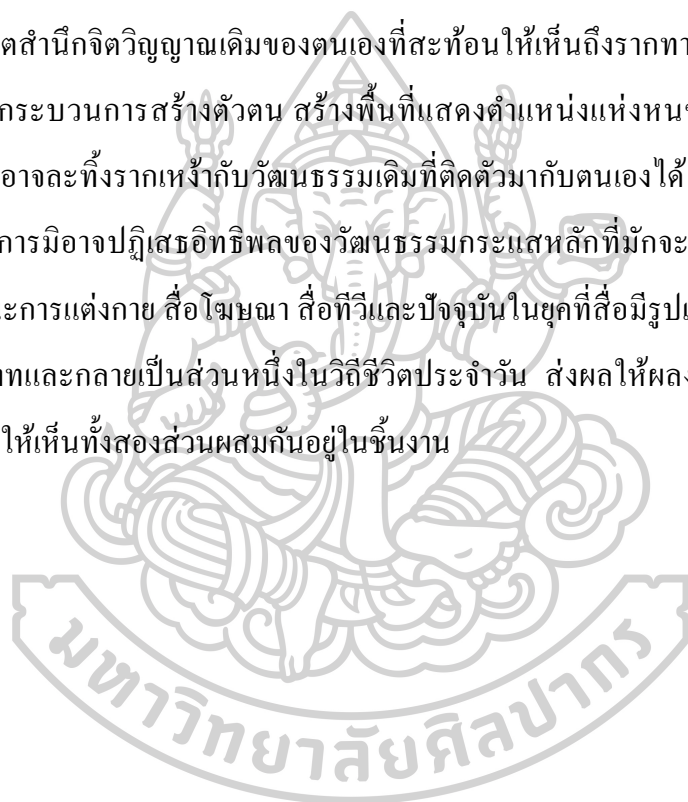
วิเคราะห์เนื้อหาและบริบท

ผลงานมีรูปแบบการผสมผสานรูปทรงที่ประกอบไปด้วยรูปลักษณะของตัวตลกหนังตะลุงมาผสมกับรูปทรงคนแบบกายวิภาคโดยวิธีการสังเคราะห์รวมรูปทรงเข้าด้วยกัน ผลงานนำเสนอรูปทรงที่แสดงเนื้อหาที่มีลักษณะเป็นรูปลักษณะของภาพแทนอัตลักษณ์ของคนได้ ผ่านการนำเสนอในลักษณะของรูปแบบที่อ้างอิงมาจากคนใต้บนปกอัลบั้มเพลงของนักร้องศิลปินใต้ และไอคอลลคนใต้ที่ปรากฏบนพื้นที่สื่อออนไลน์คือ เฟซบุ๊ก (Facebook) อินสตาแกรม (Instagram) และติกต็อก (Tik Tok) ผลงานนำเสนอในรูปแบบของการซ้ำของรูปทรง 4 ชั้นเพื่อแสดงให้เห็นเรื่องของความเป็นรูปลักษณะไอคอลลที่เป็นสัญลักษณ์กับการทำซ้ำและภาพจำของตัวละคร (Character) ด้านหลัง

ของผลงานมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบในแต่ละชั้น เพื่อแสดงเนื้อหาที่มีบริบทของแหล่งที่มาต่างกัน เช่น มีการใช้รูปภาพ ตัวอักษรและสัญลักษณ์ที่นำเสนอตามรูปแบบของแอปพลิเคชันออนไลน์นั้นๆ เพื่อแสดงบริบทของสังคมยุคสมัยปัจจุบัน

สรุปผลการวิเคราะห์

การสร้างสรรค์ในผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3 มุ่งเน้นนำเสนอให้เห็นถึงการคงอยู่ซึ่งตัวตนเดิมภายใต้แวดล้อมบริบทที่เปลี่ยนแปลง ผลงานแสดงให้เห็นนัยยะของความเป็นตัวตนในการดำรงอยู่ของจิตสำนึกจิตวิญญาณเดิมของตนเองที่สะท้อนให้เห็นถึงรากทางวัฒนธรรมของตัวเอง ผลงานแสดงกระบวนการสร้างตัวตน สร้างพื้นที่แสดงตำแหน่งแห่งหนของตัวเองและสะท้อนความรู้สึกที่มีอาจจะทิ้งรากเหง้ากับวัฒนธรรมเดิมที่ติดตัวมากับตนเองได้ นอกจากนี้ผลงานยังแสดงให้เห็นการมีอาจปฏิเสธรูปแบบของวัฒนธรรมกระแสหลักที่มักจะแสดงรูปแบบผ่านภาพแฟชั่น ลักษณะการแต่งกาย สื่อโฆษณา สื่อทีวีและปัจจุบันในยุคที่สื่อมีรูปแบบออนไลน์ต่าง ๆ ได้เข้ามามีบทบาทและกลายเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตประจำวัน ส่งผลให้ผลงานมีรูปแบบที่สะท้อนเนื้อหาออกมาให้เห็นทั้งสองส่วนผสมกันอยู่ในชิ้นงาน

บทที่ 5

สรุปผลการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ในวิทยานิพนธ์หัวข้อ “อัตลักษณ์คนใต้ในเมืองกรุง” ผู้ศึกษาเริ่มต้นจากความสนใจเรื่อง อัตลักษณ์ความเป็นใต้ซึ่งมีความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นเมื่อมาอยู่บนพื้นที่วัฒนธรรมกระแสหลัก ส่งผลให้มีความแปลกแยกซึ่งมีความน่าสนใจว่าผู้ย้ายถิ่นใช้ชีวิตเข้ากับสภาพแวดล้อมเมืองหรือวัฒนธรรมกระแสหลักมากน้อยแค่ไหน มีความสำคัญต่อชีวิตของผู้ย้ายถิ่นอย่างไร และยังคงแสดงวัฒนธรรมท้องถิ่นอยู่หรือไม่ ผู้ย้ายถิ่นมีกลวิธีหรือรูปแบบการนำเสนออัตลักษณ์อย่างไรซึ่งผู้ศึกษาสนใจเนื้อหาดังกล่าวและต้องการจะศึกษาเพิ่มเติม

การนำเสนออัตลักษณ์คนใต้ที่เป็นรูปแบบของภาพแทนเป็นการมุ่งเน้นนำเสนอภาพลักษณ์บุคลิกตัวบุคคลคือ ศิลปินนักร้องใต้ และไอตอลใต้ในสื่อออนไลน์โดยมีการหยิบยกเอาอัตลักษณ์ท้องถิ่นได้มานำเสนอเช่น สำเนียงภาษาถิ่น บุคลิกนิสัยกับการแต่งกาย ซึ่งถือเป็นกระบวนการผลิตซ้ำผลผลิตของวัฒนธรรมมานำเสนอผ่านรูปแบบใหม่ที่มีการผสมกับรูปแบบของวัฒนธรรมกระแสหลักในบริบทของเมืองใหญ่ แสดงให้เห็นเรื่องของแฟชั่นเสื้อผ้าการแต่งกายที่สะท้อนค่านิยมของคนในสังคมเมือง ผลงานสะท้อนให้เห็นถึงประเด็นของการประกอบสร้างอัตลักษณ์ผ่านการแต่งกายที่สามารถบ่งบอกถึงลักษณะตัวตน ซึ่งเป็นการถ่ายทอดชุดความคิด ความเชื่อ ผ่านเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายทั้งยังบ่งบอกถึงความเป็นพวกเดียวกัน ส่งผลให้สถานะของภาพแทนอัตลักษณ์คนใต้มีนัยยะของบุคคลต้นแบบที่ส่งผลมีอิทธิพลต่อกลุ่มคนใต้รุ่นหลังในการชื่นชอบ ชื่นชม อีกทั้งแต่งกายตามบุคคลต้นแบบไปด้วย นอกเหนือจากเป็นการถ่ายทอดเรื่องของรสนิยมการแต่งกายแล้วนั้นยังเป็นการถ่ายทอดชุดความคิดและค่านิยมอีกด้วย

ผลงานประติมากรรมจากโครงการวิทยานิพนธ์นี้ จึงทำหน้าที่เป็นเสมือนเครื่องมือสื่อสารที่สะท้อนให้เห็นรูปแบบกับกระบวนการนำเสนออัตลักษณ์ความเป็นคนใต้ ที่ใช้รูปแบบของความ เป็นท้องถิ่นใต้เป็นสื่อในการนำเสนอมุ่งเน้นให้เห็นกระบวนการสร้างตัวตนนั้นมีความลื่นไหลสามารถปรับเปลี่ยนไปตามบริบทของสภาพแวดล้อมที่อาศัย หรือมีปัจจัยของอิทธิพลวัฒนธรรมกระแสหลักครอบทับอยู่ นอกจากนี้ผลงานยังแสดงให้เห็นความเป็นตัวตนคนใต้ที่สะท้อนออกมา

จากข้างใน เห็นถึงจิตวิญญาณความเป็นรากเหง้าดั้งเดิมก็ยังไม่หายไปทั้งยังกลับมาเอามาเป็นเครื่องมือที่ใช้สร้างตัวตนและนำเสนอถึงความภาคภูมิใจอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะ

การสร้างสรรคผลงานทัศนศิลป์รูปแบบงานประติมากรรมในโครงการวิทยานิพนธ์ชุดนี้ เป็นการนำเสนอข้อมูลจากการวิเคราะห์ด้วยกรอบแนวคิดอัตลักษณ์และภาพแทน นำเสนอผลลัพธ์ของการสร้างสรรค์ด้วยกรอบแนวคิดกายวิภาคศาสตร์ ส่งผลให้ผลงานแสดงให้เห็นอัตลักษณ์คนได้ผ่านรูปแบบของเรื่องกรรมพันธุ์มีรูปแบบของรูปร่างรูปทรงคนเป็นเนื้อหาหลัก ผลงานนำเสนอผลลัพธ์ของการปรับตัวของคนได้ย้ายถิ่นที่ใช้กระบวนการการปรับเปลี่ยนรูปลักษณะภายนอกคือการแต่งกายที่รับเอารูปแบบของวัฒนธรรมกระแสหลักเข้ามาผสมกับรูปแบบท้องถิ่นได้ โดยหยิบยกนำเอารูปแบบของรูปลักษณะของตัวหนังตะลุงมาเป็นเครื่องมือด้านรูปแบบในการนำเสนอผลงานจากการวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์ ผู้ศึกษาเห็นว่าด้วยกรอบแนวคิดกายวิภาคศาสตร์ส่งผลให้ผลงานมีผลลัพธ์ทางรูปแบบที่แสดงให้เห็นเรื่องรูปลักษณะทางร่างกายของกลุ่มคนที่มีแตกต่างกันทางกรรมพันธุ์และชาติพันธุ์ ไม่สามารถนำเสนอให้เห็นถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของคนได้ด้านอื่นๆ เช่น วัฒนธรรมดนตรีท้องถิ่นได้ วัฒนธรรมอาหารได้และรวมถึงวัฒนธรรมศิลปะการแสดงท้องถิ่นได้ซึ่งมีหลากหลายไม่ใช่แค่หนังตะลุงที่ผู้ศึกษาใช้เป็นที่มาของรูปแบบในการศึกษาครั้งนี้

ดังนั้นผู้ศึกษาเห็นถึงในการศึกษาเรื่องอัตลักษณ์ของคนได้ย้ายถิ่นนั้นยังมีมุมมองที่มีความน่าสนใจ และนำศึกษาเพิ่มเติมได้อีกหลากหลายซึ่งอาจนำมาได้ซึ่งประเด็นที่มีความแตกต่างหรือมีความหลากหลายขึ้น นอกจากประเด็นทางเนื้อหาแล้วนั้นผู้ศึกษาเห็นถึงความเป็นไปได้ของรูปแบบทางทัศนศิลป์ที่สามารถนำเสนอและใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารสะท้อนปัญหาของกลุ่มคนได้ย้ายถิ่นด้วยกรอบแนวคิดอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมผ่านรูปแบบอื่นๆ หรือต่อขยายจากรูปแบบผลงานสร้างสรรค์ของผู้ศึกษาในมุมมองที่ยังขาดไปให้ครบถ้วนและมีประเด็นสื่อสารที่หลากหลายมากขึ้น

รายการอ้างอิง

Hall, Stuart. **Representation: Cultural Representations and Signifyingpractices**. London: Sage,, 1997.

ก(ล)างเมือง. “เดือนสิบ คนใต้ คลองจั่น”. ออกรากาสทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส. 22 ธันวาคม 2558.

คนางค์ บุญทิพย์. การวิเคราะห์สารจากตัวตลกหนังตะลุง. กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

จรูญ หยูทอง. “การปรับตัวของหนังตะลุง ในสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลง.” *รัฐมิแล* 37, 3 (กันยายน- ธันวาคม 2559) : 41.

ชวน เพชรแก้ว. **หนังตะลุงในประเทศไทย**. สุราษฎร์ธานี:สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราช ภัฏสุราษฎร์ธานี, 2546.

เนาวรัตน์ ชิโนภาส. “วิถีชีวิตของผู้ย้ายถิ่นชาวดำในกรุงเทพมหานคร.” *วิทยานิพนธ์หลักสูตรสังคม วิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยราชภัฏ (สังคมวิทยา) คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 2542.

บดินทร จันทร์ชิต. **หนังตะลุง**. เข้าถึงเมื่อ 24 ธันวาคม 2565., เข้าถึงได้จาก <https://www.lib.ru.ac.th/journal2/?p=5711>.

บัณฑิต ลิวชัยชาญ. ผู้เรียบเรียง. **มรดกวัฒนธรรมภาคใต้**. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมวัฒนธรรมกระทรวง วัฒนธรรม, 2562.

ประสิทธิ์ ลีปรีชา. **การสร้างและสืบทอดอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง**. วาทกรรมอัตลักษณ์. กรุงเทพฯ: โอเอสพริ้นติ้งเฮาส์, 2547.

พรศักดิ์ พรหมแก้ว. “สถานภาพและบทบาททางสังคมของหนังตะลุงในปัจจุบัน : มุมมองเชิง สังคมศาสตร์.” ใน **หนังตะลุง : ฐานที่มั่นสุดท้ายทางวัฒนธรรมของภาคใต้**, จรูญ หยูทอง, บรรณาธิการ. สถาบันทักษิณคดีศึกษา, 2548.

พีรนุช ถนอมพล. **วิถีชีวิตและภาวะสุขภาพของผู้ย้ายถิ่นที่ประกอบอาชีพขับรถแท็กซี่ใน กรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัยมหิดล, 2543.

ภาพแทนความจริง Representation ผู้ วัฒนธรรมทางสายตา Visual Culture ,15 มกราคม 2566

BANGKOK GRAPHIC, , เข้าถึงเมื่อ 20 มีนาคม 2565, เข้าถึงได้จาก
<https://bangkokgraphic.com/representation>

มารุต อัมรานนท์. ศิลปะพื้นบ้าน. ชลบุรี : ภาควิชาศิลปะ และวัฒนธรรม คณะมนุษยศาสตร์และ
 สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2533. .

รินบุญ นุชน้อมบุญ. “ปรากฏการณ์ไอดอลในประเทศไทย : การสร้างสรรค์ภาพลักษณ์กับ เครื่องแต่ง
 กายสู่การประกอบสร้างตัวตนในสื่อใหม่.” นวัตกรรมสื่อสารสังคม 8, 1(มกราคม - มิถุนายน
 2563) : 131-132.

วัฒนะ จุฑะวิภาต. ศิลปะพื้นบ้าน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ศิลปะประชา, , 2545 .

วิโชค มุกดามณี. ศิลปกรรมจากใบหน้าและร่างกาย พ.ศ.2367-2543, คู่มือภัณฑารักษ์การศิลปกรรม
 ใบหน้าและร่างกาย. กรุงเทพฯ : อมรินทร์, 2543.

วิยุทธ์ กาณจนกำเนิด . ตัวตลกในหนังตะลุง (เชื่อกันว่า) มาจากคนที่มีชีวิตอยู่จริง. เข้าถึงเมื่อ 2
 กุมภาพันธ์ 2565. เข้าถึงได้จาก https://www.silpa-mag.com/history/article_3240.

ศิลปะกายวิภาคศาสตร์ จิปาถะวัฒนธรรม. 26 มีนาคม 2552 ข่าววิจิตรศิลป์ ม.เชียงใหม่. เข้าถึง
 เมื่อ 26 ธันวาคม 2565. เข้าถึงได้จาก <http://artsilpa.blogspot.com/2009/03/26-2552.html>

ศราณี เวศยาสีรินทร์. “การสร้างอัตลักษณ์คนใต้ผ่านหนังตะลุง.” ปรัชญาคุณุฎิบัณฑิต สาขาวิชานิติเทศ
 ศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2561.

สนิท สมัครการ. การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมกับการพัฒนาการของสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 2.
 กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2546.

สมคิด อินทร์พัฒน์. กายวิภาค (Anatomy) สำหรับผู้ศึกษาศิลปะ. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรินติ้งเฮาส์,
 2539.

สุภางค์ จันทวานิช. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย , 2533.

เสริมศักดิ์ ขุนพล และ กิตติคุณ ฤทธิณีม. การสื่อสารภาพลักษณ์ความเป็นคนใต้ในสื่อมิวสิควิดีโอของ
 ศิลปินค่ายอาร์อาร์สยาม. สงขลา : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ,

2560.

หาดใหญ่โฟกัส. รูปปั้น "ลึงเท่ง" หน้าโรงพยาบาลหาดใหญ่. เข้าถึงเมื่อ 20 มกราคม 2566. เข้าถึงได้

จาก <https://www.hatyaifocus.com/>.

อภิญา เพ็ญฟูสกุล. อัตลักษณ์ การทบทวนทฤษฎีและกรอบแนวคิด. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ , 2546.

อาคม เดชทองคำ. หัวเขือกัวชน. กรุงเทพฯ:สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย , 2543.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายวุฒิชัย คชสิทธิ์
วัน เดือน ปี เกิด	7 ธันวาคม 2538
สถานที่เกิด	จังหวัดนครศรีธรรมราช
วุฒิการศึกษา	2565 ศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ วิชาเอกประติมากรรม คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัย ศิลปากร
	2560 เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา ประติมากรรม คณะสถาปัตยกรรมศิลปะและการออกแบบ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ที่อยู่ปัจจุบัน	229 หมู่ 4 ตำบลควนพัง อำเภออ่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช 80130
ผลงานตีพิมพ์	2565 นิทรรศการคู่ “Bangkok’s Life” People’s Gallery , P2,P3 หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร
	2561 ร่วมแสดงนิทรรศการ “การแสดงผลปกรรรมร่วมสมัยของศิลปิน รุ่นเยาว์ครั้งที่ 35” ณ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบพระชนมพรรษา มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขต พระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม
	ร่วมแสดงนิทรรศการ “motivation” People’s Gallery , P1,P2,P3 หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร
	นิทรรศการศิลปะนิพนธ์ “PI-R2” ณ G23 Gallery กรุงเทพมหานคร
	2560 นิทรรศการกลุ่ม “Surrondings” (คำนึงถึงถึงสิ่งรอบกาย) ณ Bridge Art Space กรุงเทพมหานคร
	ร่วมแสดงนิทรรศการการแสดงผล “ศิลปกรรมร่วมสมัยของศิลปิน รุ่นเยาว์ครั้งที่ 34”ณ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบ พระชนมพรรษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวัง สนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม
รางวัลที่ได้รับ	2564 ได้รับทุนอุดหนุนการศึกษาจากเงินบริจาคจากผู้ได้รับอนุญาต

ให้เข้าเป็นผู้ให้บริการตัดและให้เช่าชุดครุยวิทยฐานะ มหาลัย
ศิลปากร

2561 ได้รับทุนสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์ ของ ภาควิชาศิลปกรรม
คณะสถาปัตยกรรมศิลปะและการออกแบบ สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

2560 ได้รับทุนการศึกษาเรียนดี ของสถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

“ Prize Distinguished ” สาขาศิลปะ 3 มิติ Young Thai
Artist Award 2017

